

Mariagers bog om Hørning sogn er samlet og afsluttet 1934

Den er afskrevet og indsat på arkivets hjemmeside sommeren 2011, og i forbindelse hermed skal der gøres opmærksom på følgende:

Den oprindelige, gamle, stavemåde: navneord med stort, dobbelt å - aa, skulde kunde og vilde, er ændret til nutidig brug. Bibeholdt er derimod ord som fader og moder.

Af stednavne er bl. a. disse ændret: Lihme til Lime, Gunnestrup til Gundestrup, Thustrup til Tustrup

Stednavne som indeholder å er stort set ændret til dette, dog bortset fra Aarslev, samt evt. andre steder, hvor det kan være "smuttet"

Der er fortaget helt enkelte ændringer i tegnsætninger og ordstillinger, dog udelukkende hvor det menes nødvendigt, for at lette forståelsen.

Der tages absolut forebehold overfor slåfejl.

Ligesom det var tilfældet med afskrivning af Essenbækbogen, har det også denne gang givet anledning til beundring for Rasmus Mariager og hans store arbejde med at finde og beskrive alle disse mange gårde, huse og personer, med årstal for fødsel, død, vielser, ejendomshandler og meget andet. Alt sammen krydret med gode historier om mange af personerne og stederne.

Derfor har han absolut fortjent, at disse hans værker kommer ud på nettet, hvor mange forhåbentlig vil få gavn og glæde af materialet.

Så dette i respekt og som et varigt minde om Rasmus Mariager, der var født 1862. Se siderne 14-15 matr. nr 2, her står sidst i afsnittet flg:

Peder Nicolaj Mariager havde en søn, Rasmus Mariager, født 1862 (nedskriveren), gift med Maren Rasmussen fra Fløjstrup, se 7 f, født 1875, købte gård i Ammelhede 1888, derefter Drastrup 1916 og senere Assentoft 1924.

God fornøjelse med læsningen.
Ellen Byriel

Indhold	matr. nr.	side
Indledning, Hørning by		1
Hørning bys beboere 1688		3
Hørning bys beboere 1837		3
Udskiftningen		4
Kirken		7
Præster siden reformationen		8
Hospitalet, Den hørningske stiftelse		9
Skolen	1	12
Marius Laursen	2	14
Jens Ludvigsen	3	15
Ejnar Krarup	4	16
Niels Peter Nielsen	5	17
Søren Møller	6	18
Maler Mariager	7	19
Jacob Rasmussen	8	-
Anton Rasmussen	9	20
Forhen, Søren Hornbech	10	22
Chr. Sørensens enke	11	23
Organist Knudsen	12	25
Jens Jensen	13	26
Anders P. Andersen	14	27
Bygninger nedbrudte	15	-
Chr. Pedersen Lorents	16	28
Peder Rasmussen Groesen	17	29
Bent Jensen	18	-
Karetmager Thaasti	19	30
P. Vinter	20	32
Clausen	21a	-
nedbrudt hus, grunden Anker Laursen	22	33
Rasmus Rasmussen Groesen	23	-
Anders Peter Andersen	24	-
Maler Mariager	25	34
Marinus Jørgensen	26	-
Anton Andersen	27	35
hus nedbrudt, grunden P. Vinter	28	-
hus nedbrudt, grunden M. Laursen	29	38
Helge Sørensen	30	-
Martin Poulsen	31a	-
Troelsen	31b	39
N. Laursen	32	-
Jens Marius Christensen, Snildemosehuset	33	-
Peter Nielsen	34	41
Skomager Nicolaj Nielsen	35	-
Bager Frandsen	36	42
Peder Grosen, ubeboet hus	37	43
hus nedbrudt, grunden R Kruse	38	-
det gamle hospitals grund	39	-
Bager Hansen	49b	-
Granslev	49a	43
	49b	44
Skrædder Pedersen	49e	45

Rasmus Norsker	49f	-
Ingeborg Skriver	49g	-
Jens Amorsen	49n	46
Evald Kruse	49i	-
Alfride Busk	49k	-
Severin Rasmussen	49L	-
Fattighuset		-
Jørgen Jensen	51	47
Smed Sørensens enke	52	-
Johan Jensen	53	-
Brugsforeningen	54	48
Tømrer Rudolph Kruse	9b	-
Pogeskolen	9d	-
Anton Rasmussen	9e	-
Karen Hornbech	10a	-
Anker Laursen	10e	-
Kirsten Rasmussen	10f	49
Kirstine Jensen	11b	-
Niels P. Nielsen	5b	-
Greve Knuth, Thustrup	1	-
Gunnestrup by		52
Forstander Høy, Pindsminde	1	53
Niels Møller	2	54
Ravnholt, Chr. Kudahl	3	55
nedlagt gård, jorden til Pindsminde	4	56
Niels Møller, et hus	5	-
nedlagt hus, grunden til Pindsminde	6	57
P. Rasmussen	7	-
Skjødt	8	-
Chr. Simonsen	12	58
arbejderhuse under Pindsminde		-
Lund by		-
Jens Jensen	1	60
Lauers Laursen	2	60
Niels Jensen	3	61
Knud Thomsen	3b	62
Niels Pagter	4	-
Chr. Bøjes enke	5	63
F. Jørgensen, Stampen, huset nedbrudt	6	64
Sølund, Knud Thomsen		65
Krogsager by		-
Chr. Cilleborg	1	-
Peder L. Jensen	2	66
Ingvard Helles	3	-
E. Thomsen	4	67
nedlagt, grunden ejes af Cilleborg	5	68
hus, Chr. Cilleborg	6	-
Moeskjær by		68
Chr. Nielsen	1	-
Chr. Juhl	2	69
Søren Møller	3	-
Blach	4	70
Meton Søby	5	-

Theodor Simonsen	6	-
Møller Peder Pedersen	6b	71
Chr. Ryom	7	-
Marinus Rasmussen	3b	-
Søren Nielsen	3c	72
Anders Møller	2b	-
Dorte Alexandersen	8n	-
Ane Nielsen	8g	-
Chr. Christensen Sejersen	4d	-
Fattighus	8k	-
Karoline Christensen	8b	-
Peder Møller	8e	73
Niels Juhl	8n	-
Fløjstrup by		-
Kirkegård, <u>Virring sogn</u>	1	74
Pouli Møller	2	-
Sofus Rasmussen	3	75
Søren Laursen	4	76
gården nedbrudt, grunden nr. 7	6	77
Rasmus Søby	7	-
Anders P. Andersen	8	-
Rasmus P. Andersen	9	78
Elgårdsminde, Knud Rasmussen	5	-
gadejord, gamle skole	10	-
Lauers Velling	11	79
et hus		-
Rævebro, Jens Jensen	13	-
Smeden	16	80
	16b	-
Knud Andersen	9b	-
et hus	3c	-
et hus	3e	81
Rasmus Hedegaard	3d	-
Jens Jørgen Jensen	3e	-
Bakkegården, Rasmus Søby	3k	-
Frederik Espensen	6e	-
Peter Hansen	4e	82
Chr. Christensen	7f	-
Skolen	8b	-
Anders Peter Eriksen	8b	-
Martin Astrup	9a	-
Chr. Andersen	2e	-
Peter Ditlev	8e	83
Peder Jensen	9a, 5a	-
et hus	1n	-
et hus	1g	-
Raaballe		-
Raaballegaard, Undal Behrens	1	-
Dyrholm, Alfred Nielsen	2	84
Charles Koch, Moeskjær Mark	6d	73
Andreas Andersen, Tistrup Mark ??	6n	-
Niels Mourits Nielsen -"-	6g	-
Chr. Christensen -"-	6a	-

3 kort findes bag i bogen

“En stor del af de oplysninger, som var nødvendig for at samle sognets historie, har jeg måttet søge på forskellige steder, hvor jeg overalt har mødt forståelse og velvillie.

I pantebøgerne på dommerkontoret og amtets arkiv i Randers, egnens kirkebøger, rigsarkivet og matrikulkontoret i København, men dog mest landsarkivet i Viborg. Trods dette findes der dog flere “huller, som må fyldes med “ sandsynlig” eller “muligvis””

R. Mariager

INDLEDNING

Kolindsund med sine stærkt forgrenede indskæringer har ved sine inderste bredder, hvor vandets saltholdighed gav ophold for flere skaldyr, østers, muslinger og snegle, sikkert været nogle af de første steder i Jylland, hvor der er opstået faste bopladser for befolkningen, hvad de mange store køkkenmøddinger, Fannerup, Thorsager og Dyrholmfundene påviser.

Deres indhold var foruden skaller og rester fra jagtvildt, blandet med knogler af tamdyr, hvilket viser, at agerbruget var begyndt. Ved slutningen af den yngre stenalder fandt en betydelig hævningssted på denne del af Jylland, hvilket havde til følge, at vandet fik ferskvandskarakter og bløddyrene forsvandt.

Med et agerbrug så primitivt og så lidet stabilt har det dog haft forudsætninger for at erobre landet, i særdeleshed hvor skove eller golde heder ikke lagde hindringer i vejen.

At de landsbyer, som opstod efter at bopladserne blev forladt, hører til de allerældste, tyder deres navnes endestavelser på (-ing, -sun, -lev regnes til de ældste). De findes på højdedragene over sundet. Kolind, Gjesing, Auning, Fausing, Virring, Mygind, Skjørring, Alling og Hørning.

Det er sandsynligt, at sidstnævnte er flyttet fra Dyrholmen, som den nærmeste boplads.

Herrederne er den ældste betegnelse for en nærmere betegnende sammenslutning, sikkert opstået som et værnething ved retsstridigheder, og et punkt inden for herredets tingsted var stedet, hvor samlingen fandt sted. Halle Herred, snere Sønderhald Herred, det ældste navn, som findes, og som består endnu, ganske vist meget vekslende i omfang. 1660 bestod det af nuværende sogne med undtagelse af Hvilsager, men derimod hørte både Nimtofte, Mesballe, Halling og Hornbæk dertil, eftersom Birkene opstod under godserne, blev området meget mindre. Hørning gemmestrup og Thustrup har hørt derunder den meste tid, men da Essenbæk efter reformationen overgik til Kronen, og nævnte byer var underlagt denne. Essenbæk ejede i Hørning by 9 gårde og 11 huse, altså hele byen med undtagelse af Stiftelsens ejendom. Essenbæk blev henlagt under Dronningborg Lehn, og Hørning havde sit rets- og værning der, indtil H. Fris købte Essenbæk. Efter den tid blev dens hoveri lagt under Thustrup, dette havde ingen birkeret. Tinget var indtil 1687 holdt under åben himmel i nærheden af Syv-veje, men blev nævnte år flyttet til Oustrupgården ved Øster Alling og her hørte altså Hørning under, men det voldte undertiden vanskeligheder, da nævnte gård hørte under Gl. Estrup Birk. Det blev så 1733 flyttet til Gl. Oustrup ved Sjellebro. Forvalteren på Tirstrup (*der står Tirstrup, men det er rettet til Tustrup med blyant*) havde foreslået at flytte det til et lidet ensomt sted straks ved Lime og formå fæsteren af lille Oustrup, der hørte under Thirstrup?? gods, en skikkelig og ædruelig mand, at rette sig derefter, indtil det nye tinghus vorder bygget. Det blev imidlertid aldrig bygget, men blev overført til Randers 1795 helt uden for jurisdiktionen.

Herrederne blev indenfor et større område inddelt i Sysler. Hørning ligger i Aabosyssel, som strækker sig fra Horsens fjord langs Gudenå til Randers fjord, hvor Ommersyssel begynder. Senere gik disse over til betegnelsen Amter, og Hørning gik ind under Callø amt, opstået efter enevælden 1662, det bestod indtil først i forrige århundrede, da gik det under Randers amt og fik en meget større udstrækning.

Fra tiden i det 11. århundrede, da stenkirkerne blev bygget, og torperne, udmarkerne, altså de mindre byer omkring hovedbyen opstod, i det lange tidsrum inden udskiftningen fandt sted, foregik der sikkert kun små og få forandringer med byens udseende. Omkring år 1500 fandtes 9 gårde og 11 boelsteder, det samme antal fandtes ved udskiftningen 1785, samt 3 gadehuse og en smedie, og indtil 1875 og 100 år efter har byen ganske det samme udseende.

2

Siden den tid er den helt bleven forandret både hvad antal ejendomme angår samt disses pladser, hvor de før har stået.

De to nedlagte gårde er fordelt på andre gårde, som derved er bleven større. Af boelstederne er 6 helt udslettede, de 2 endog med bygninger, 3 er bleven betydelig større, men ikke en eneste har beholdt sin oprindelige størrelse 4 skp. 2 fdk, hartk.. Et par er udflyttede. Husenes antal er steget betydeligt, trods det at 6 gamle matr. nr. er helt udslettede. Alle husene, fra smedien og op mod vest,

er opførte siden 1840. På den plads, hvor skolen, forsamlingshuset og pøgeskolen nu ligger, var en stor åben plads, byens samlingssted (Plantelandet kaldet), og modsat denne, nord for vejen, hvor den nuværende brugsforening og telefonstation ligger, samt en større have nu er, en anden stor plads, Gadedammen, der som regel om vinteren var vandfyldt. Af smådamme fandtes der 9, iblandt dem Gadedammen, Molsgraven, Hjorddammen, Katdammen, samt Kjældammen - den eneste der havde nogen betydning med vandindhold - desforuden et par mindre Sige, Sjøspjald og Sivekjærsgig.

I gamle arkiver nævnes et par kirkestævner i Hørning, men derudover findes intet før Hospitalet, Den Hørningske Stiftelse, bygget 1697 og siden, da Hørning efter Grundloven bliver udlagt som valgsted for Randers amts 3die valgkreds.

De første valg holdtes i sognefoged R. Mariagers gård, men fandt kun liden tilslutning, der var heller ikke plads til mange, da møddingen indtog den største plads i den i forvejen ikke store gårdsplads. Ved det første valg, 2452 vælgere, blev afgivet 450 stemmer på 4 kandidater. Gårdfæster Jens Christensen, Voldum blev valgt med 262 stemmer, afgivet ialt 18,7 %.

den mindste deltagelse viste sig ved valget 5-6-1856, der var 2 kandidater, hvoraf den ene blev valgt med 176 stemmer, den anden fik 46, ialt 252 = 7,5 % stemmeafgivning. Den største tilslutning fandt sted ved valget den 20-4-1892, sidste gang der var valg i Hørning, Neergaard fik 1144, P. Bjerre 1099, 59 % af 3747 vælgere.

I 1888 oprettedes Birkehøj Andelsmejeri, hvortil alle landbrugere i Hørning sluttede sig. Brugsforeningen 1890, hvori så godt som alle indmeldte sig.

En del år blev Hørning kendt langt ud over landet som midtpunkt for hesteavlforeningen "Hørning" med de 2 kendte hingste "Høvding" og "Duks".

Et særkende for Hørning var dets dybe brønde, indtil 50 alens dybde, ca. 32 meter gennem kalk helt fra overfladen, omgivet med solidt bolværk; mærkeligt at ingen mennesker eller dyr faldt derned, enten ved at manden har lænet sig for langt ud ved at tage spanden, eller ved nedhejsning, som ofte måtte foretages, eller f. eks. løbske heste tørnede mos bolværket. Det var ikke altid behageligt med at få vandet op, når vi kom fra mark eller mose om sommeren, hvilket dengang ikke skete før solnedgang, og der holdt et kobbel køer, som en lang halv dag havde gået og pillet efter det græs, som ikke var, de kastede sig over vandtruget med den første spand vand, der var borte straks den blev hældt i; det kan forstås, at det var besværligt at tilfredsstille sådan en fortrukken flok. Det var pudsigt at se fremmede nærme sig brønden meget forsigtigt, som regel med kasketten i hånden, og undrende trække sig tilbage med en eller anden afskrækkende bemærkning.

Randers-Ebeltoft landevej førte gennem Hørning indtil 1856. Beboerne bad om at få den ført uden om byen, måske har de hjemfarende Randers-besøgende været noget støjende, men de fortød det ret hurtigt, da de så, hvor solidt den var bleven anlagt.

Der er 3 gange givet anledning til ejendomshandeler i Hørning, første gang da Anders Sørensen Møller køber halvdelen af Tustrup, næste gang da Anton Ludvigsen nr. 2 udstykker sin gård 1875 - og sidst efter en brand 1896, da Søren Hornbechs gård nr. 10 bliver udstykket.

Hørning har været hjemsøgt af brande med korte mellemrum. 1896 opstod der brand i Anders Kjærgaards gård ved børns leg med tændstikker, hvor Søren Hornbechs og Jørgen Glavinds gårde også brændte, alle til grunden. 1902 brændte 3 tæt sammenliggende gårde, Jens Ludvigsens nr. 3, Peder Laursens nr. 6 og

3

Chr. Sørensens nr. 11, alle til grunden. 1903 P. Nielsens gård nr. 5, alt var dengang stråetækt. 1930 brændte et gammelt boelssted nr. 20, sammenbygget med et lille hus nr. 28 tilhørende Jens Christensen.

3 gamle landsbyhåndværk er nu omtrent forsvundne, nemlig vævere, hvoraf Hørning havde 5, bødkeren og træskomanden. I stedet for er opstået 4 nye stillinger, nemlig brugsuddeleren, kontrolassistenten, mejeristen og bilchaufføren. En anden ny form for erhverv er også opstået nemlig statshusmandsbrugene. Hørning sogn har i forhold til andre kun mærket lidt til disse, idet der på Hørning Mark kun er opstået 3.

Nogle andre gamle institutioner er forlængst ophørt: bysmeden, bytyren, og trommen, den sidste bruges vist endnu ved ildebrand, men ikke til at sammenkalde bymændene. Den ældste smedie har ligget i nr. 35, der hvor nu Nicolaj (skomageren) bor, men senere lå den hvor det nuværende smedehus er, med bopæl og plads til en ko, ovre i huset ved lergraven nr. 49a. En ny smedie samt bopæl som også rummede en dansesal til legestuerne blev opført af bymændene 1873. 1886 ophørte "Bysmeden".

Hørning gårdes beboere 1688 under Generalmajor Rantzau, Tustrup.

Nr.	Navn	Hartkorn			
		Td.	Skp.	Fdk.	Alb
1.	Mogens Pedersen	9	3	1	1
2.	Søren Madsen	10	7	1	1
3.	Jens Jensen	5	0	0	2
4.	Niels Gravesen	11	7	3	2
5.	Anders Madsen	9	4	1	0
6.	Søren Christensen	9	6	3	0
7.	Christen Andersen	8	6	1	2
8.	Chresten Poulsen	6	6	1	1
9.	Anders Rasmussen Bertelsen	7	3	1	0
10.	Therkild Sørensen, en gård henlagt til vin og brød	1	7	0	2
	<u>Husmænd</u>				
1	Anders Thomasen		1	3	1
2.	Jens Pedersen		1	2	1
3.	Micael Rasmussen		2	2	1
4.	Peter Jensen		1	3	2
5.	Thomas Mortensen		1	1	1
6.	Niels Rasmussen		1	1	2
7.	Jens Jensen		1	2	1
8.	Anders Andersen		1	0	1
9.	Rasmus Pedersen		1	2	1
10.	Søren Pedersen		1	3	0
11	Peder Nielsen, halve hus beboes af degnen		2	0	2
	et hus med jord Jacob Christensen, for det er han bevilget for at passe klokken.			3	0

Selvejere i Hørning by 1837

Nr.	Navn	Hartkorn			
		Td.	Skp.	Fdk.	Alb
4.	Ole Jensens enke	7	7	2	2
5.	Rasmus Jensen	8	4	3	2
9.	Johan Hornbech	7	5	3	1
8.	Søren Sørensen (Skrædder)	6	6	0	4
3.	Søren Balle	7	6	2	1/4
2.	Rasmus Mariager	7	7	2	2
6.	Niels Willumsen	5	6	3	2
24.	N. Bagers enke, samt 9 Gunnestrup	1	1		
14.	Niels Mogensens enke	1	1	2	
11.	Lærer Sørensen	3	6	3	2
18.	Jens Pedersen Skriver		5	2	1/2
36.	Peder Nielsen Houlbjergs enke		5	0	2 1/2

16.	Andreas Johansen, møllebygger		4	2	2
		4			
20.	Niels Nielsen Housk		4	2	2
12.	Anders Ring, hospitalsforstander	6	0	0	½
10.	Rasmus Frandsen	5	2	1	1
23.	Morten Poulsen		5	2	1
25.	Niels Pedersen Houlbjerg	1	6	1	1
13.	Rasmus Nielsen Holger	1	2	0	1
19.	Niels Bech	4	2		
15.	Søren Jocumsen Dolberg		7	2	2
34.	P. Jensen, damaskvæver		5	0	½
33.	Jørgen Aarslevs enke	1	1	1	0
17.	Frands Jensen	1	1	1	2
21.	Niels Clemmensen	4	2		
26.	Frederiksen, pens. lærer	2	1	1	
	Jocum Jocumsen		1	0	0
	enken Sjellebro		1	0	0
32.	Rasmus Nors		1	0	2
37.	Johannes Jensen			1	2
30b.	Chr. Smedebak		3	0	0
31a.	Mogens Busk		1	2	
31b.	Jørgen Mogensen Busk		1	2	
22.	Rasmus Micelsens Enke		2	3/4	
	parcell. Rasmus Mogensen Stampen	1	2	3	1
	byens gader		3	4	
	vandingssteder		4		
	fællesjorden består endnu med en Oustrupeng, byjorden samt en såkaldt tyreeng, nr. 60 Årslev, beliggende ved Årslev Mølle.				
	Kirkegården		4		
	Dette fællesjord forvolder mange ulemper, idet at for hver parcel, som bliver solgt, må indhentes alle byens lodsejeres tilladelse.				

Udskiftningen

Da fællesskabet ved forordning af 1781 ophævedes, og udskiftning i henhold til samme kunne finde sted, blev Hørning jorder også udskiftede, idet grev J. Bæk-Fries 1782 fik lov til at nedlægge stamhuset, som bestod af Hevringholm, Essenbæk og Tustrup, og solgte de to sidstnævnte til auditør Chr. Calager fra Mejlby 1784, som straks begyndte salget af bøndergods og foretog for Hørning by udskiftningen. Den 26. september 1785 blev efter landinspektør Haars begæring afholdt på åstedet i Hørning by, Callø amt, til udskiftning af byens fællesmarker efter fællesskabets ophævelse. Landvæsenskommissionen bestod af kammerherre Gersdorph, justitsråd birkedommer Müller, Mygindgård og nærværende var Tustrup fogeden Chr. Egebjerg, for Hospitalet præsten Hvid fra Årslev, for kirkejordene, som lå på Lund, Krogsager og Moeskær byers marker mødte forvalter Mønster Gl. Estrup samt landinspektør Haar, Randers og landinspektør Lindemann, Aarhus. Byen blev udstykket i Toft, Indmark og Udmark (Sandlodderne). Heden samt byens husmandslodder blev ikke udstykket før 1794. Heden blev liggende uopdyrket fil fællesdrift; det var kun gårdene samt de under Stiftelsen hørende jorder og degneboligen, som det gjaldt.

Efterfølgende delingsplan bliver med referation af den Hørningske Stiftelses formentlige ejendomsret til kirkejordene, for så vidt det benificerede gods angår, hermed approberet.

Aarhus den 10. okt. 1785
Høegh Guldberg

Ved udskiftningen var der foruden hospitalsgården 9 helgårde, hvoraf nr. 6 (Søren Møllers) var den mindste.

Nr. 10. Rasmus Michelsen (S. Hornbech) fik inddelt sin indlod af de såkaldte *Synskjærbløkke* af *Sjøspjaldsbløkkene* i den nordre ende af *Gydeland*, den største del af *Kølager*, det meste af husmændenes jord med *Svobaksbløkkene* og et hjørne af Jens Olsens toft, beholder den ved sin gård beliggende toft.

Jens Davidsen nr. 8. (Jacob Rasmussen) får sin indlod i yderste *Brunsager*, *Møgelhøjsblok* og østre *Haardeagre* samt nordre ende af *Balager* og et hjørne af *Rivskind*.

Nr. 6. Søren Siversen (Søren Møller) beholdt det meste af sin toft og får som indmarkslod den inderste og yderste *Brunsager*, samt yderste agre af *Tornager* og østre *Haardeager* og *Præstesigfald*.

Nr. 9. Chr. Nielsen (Anton Rasmussen får af Anders Rings og Søren Thriges tofter samt *Kirkebloks* vester agre, *Koppelager*, sidste *Haardeager*, *Præstesigager* og *Laadenhøjsfald* indtil *Guldbjerg*.

Nr. 5. Peder Rasmussen (Niels P. Nielsen) får sin indmark ud for sin gård, beholder noget af sin toft, *Bredeagre*, *Gydeland*, *Laadenhøjsfald* indtil *Guldbjerg*.

Nr. 4. Jens Olsen (Ejner Krarup) beholder det meste af sin toft og får det meste af Peder Rasmussens toft samt *Brunsager*, *Kølager*, *Gydeland* ud til *Krogsager Mark*, begge tillægges den såkaldte *Kirkejord*, som af Krogsager måtte afgives. Den del af samme, som Lund by måtte afgive, tillægges Rasmus Micelsen.

Nr. 2. Niels Jensen (nuværende Ejner Marius Laursen) tillægges de 3 nord for beliggende tofter og får mod vest sin indmark i *Kjeldsager* og *Rodstensager*.

Nr. 3. Søren Pedersen Thrige (Jens Ludvigsen) beholder sin toft, får mod vest resten af *Rodstensager*, det halve af det andet fald *Saxenagre*.

Nr. 11. Søren Andersen Møller (Chr. Sørensen) beholder sin toft og får sin indmark i *Saxen* og lille *Saxenagre*.

Sidstnævnte 3 mænd får ialt 10 td. land mindre end de øvrige 6, så anses det for billigt, at de får de nærmeste udmarkslodder, således at Niels Jensen får sin udlod i *Tversigskind* og østre *Rivskind*, *Pølsagre*, *Jægersfald* samt østre *Sæderugsjord*, hvad eng og kær, der syd for hans land tilstøder, tillægges med denne jordudlod.

Nr. 3. Søren Thrige tillægges udlodden med *Balagre*, *Sæderugsjorden*.

Nr. 11. Søren Møller får udlod østen for denne, deres eng og kærlodder udlægges i samme orden øst for Niels Jensens.

De øvrige 6 mænd, som skal have hver ungefær 1/6 mindre i udlodder af resten indtil Moeskær skel, alle lige store.

Nr. 12. Organistgården (Anders Ring) tildeles 5/6 dele af det ham tilhørende agerland, hans lod begynder ved hans gård og strækker sig over *Kirkeblokkerne*, *Kappelagre*, *Gydeland*, *Mellemsigagre*, og *Laadenhøjsagre* til *Guldbjerg*. *Laadenhøjs* landevejen går over hele lodden med 12 alens bredde = 9 meter. Udkørslen til hans toft bliver som hidtil mellem hans agre og degnens have. Hans udlod bliver øst for Søren Møllers udlod med 1/6 mindre i *Balagre* fra hoveskellet. Hans kær og eng skal tillægges ham for enden af hans udlod. I Heden i det i dennes drevne agerland beholder han med byen fællesskab og fællesdrift.

Nr. 1. Degnen Jens Bang tildeles 3 skp. land sønden for hans have af Chr. Nielsens toft, imod at han mister kær og eng, men fællesskab gives ham i agerjord.

Nr. 13. hospitalsbonde Peder Rasmussen, som står for hartkorn 2 skp. og 1½ alb., udlægges hans andel som forhen han har haft, men på et sted samlede i nedre *Balle*.

Kendelserne gik nogenlunde let, kun Kirkejordene gav anledning til drøftelse, som ordnedes, og 10 okt. samme år kom svaret fra bispekontoret som forhen bemærket.

Anno 1794 den 27. marts blev efter landinspektør Haars begæring et

åstedsmøde foretaget i Hørning for at bestemme delingsplanen til bemeldte bys fællesjorders udskiftning af fællesskabet, hvor der mødte på kammerherre og amtmand Gerdorphs vegne i hans lovlige forfald, justitsråd og borgmester Carrø fr Randers med de i Calø amt anmodede landvæsens-com-

misærer, birkedommer Nielsen fra Petersborg og birkedommer Müller fra Mygindgård. Landinspektør Haar fra Aarhus var nærværende tilligemed sognepræst S. T. H. Hvid fra Årslev på Den Hørningske Stiftelses vegne, og samtlige beboere i Hørning, som alle var selvejere og passerede da som følger:

Landinspektøren foreslog Hedens deling således:

Husmændene tildeles deres hedepart vesten for deres agerlodder, udi deres hedelodder indfattes den del, som degnen Bang skal have for 3 skp. udi hede og udmarkslodder, dernæst den del, som Chr. Revsbech skal have af heden før de 2 fdk. land han har købt af Søren Sivertsen.

Turen for lodderne herude bliver fra sønder således:

a) P. Rasmussen, almisse for 2 skp. hartkorn

b) Degnen for de 3 skp. land benificeret hartkorn og for de 4 skp. 2 fdk. 25/8 alb. udsat

c) Anders Højholdt og fremdelsei samme orden, som deres agerland er udskilt. Og fandtes, at Chr. revsbech indsættes i sin hedelod 2 fdk. mark han har købt ved siden af sin hede til huset.

I heden tager Peder Rasmussen nr. 5 næst husene, dernæst nr. 4 Jens Olsen og i følgende orden nr. 10 Rasmus Micelsen, nr. 12 hrr. Ring, nr. 11 Søren Møller, nr. 3 Søren Thrige, nr. 2 Niels Jensen, nr. 8 Jens Davidsen, nr. 6 Søren Sivertsen og nr. 9 Chr. Nielsen.

I udmarksagerjorden tager de 3 sidste numre østens således: at Chr. Nielsen tager først og får derved sin ager og hede på et sted, dernæst nr. 6, 8, 5, 4, 12, 11, 13, 3 og nr. 2 ved Ejstrup skel. Lodderne skal gå sønder og nord fra landevejen til Gunnestrup skel. Den vej som de Gunnestrup mænd har haft til sine enge ved den østre side af Oustrp Vejfeld, og fradrages med otte alens bredde, som godtgøres Johan Mortensen udi hans udmarksagerlod.

Lund bys kirkevej forlænges mellem husmændenes og gårdmændenes lodder og afsættes med 12 alens bredde. Og da ingen af de mødte havde noget at erindre mod landinspektørens proponerede delingsplan, erklærede de sig for nøjede. Så blev forretningen sluttet. At indsende til stiftamtmanden og biskoppen til ratification, for så vidt det benificerede angår.

Husmændene tager foruden deres lodder Allerballe vest for Damsøvejen deres lodder på *Guldbjerg*, *Præstevang* og *Nakager*; udi samme får disse 11 Husmænd, smeden og degnen iberegnet, hver lige-store lodder og disse skal på *Guldbjerg* gå i sønder og nord og på Ballerne i øster og Vest.

(*Underkrifter:*) Carøe, R. Nielsen, R Müller, Haar, S.T.H Hvid, A Ring, Jens Olsen, Søren Møller, Rasmus Micelsen, Niels Jensen, Søren Sivertsen, Johan Mortensen.

Husmændene: Peder Jensen, Chr. revsbech, Niels Nielsen, Frands Rasmussen, Peder Jensen, Mads Jepsen, Anders Højholdt, Micel Smed, Peter Sørensen, Peter Smed, (Peder Sørensen) N. Holuberg, Søren Rasmussen.

Foranstående approberedes (*godkendes*) for det beneficerede (*vel behandlede*) gods
Høegh Guldberg

7

Kirken

Kirken var oprindelig en trækirke, hvoraf der endnu bevarer en udskåren træbjælke, som var benyttet som overligger, indsendt til Nationalmuseet i København, den eneste levning af trækirker, som fandtes her i landet.

Den er kunstfærdigt tildannet. Et slangeagtigt bånd slynger sig ottetalfornig på langs, malet med rød nakketop og tunge, rødt øje; slangen er gul på sort bund. Båndet er rødt med gule striber, alt på ydersiden. På indersiden en gengivelse af den antikke æggstav påmalet en vinranke, rødt og hvidt på blå bund i barokstil. Ved en restauration 1887 fandtes indmurede i koret nogle lydpotter, om de var tilstede for at forstærke lyden, vides ikke, de sagkyndige er uenige herom. Trækirken var bygget som stavkirke, bestod af kløvede stammer, som fastholdtes af en spids ende i jorden. Efter skøn af den fundne overliggers tapper og huller synes denne kirke solidt konstrueret.

Det varede kun omkring 100 år inden disse kirker, som muligvis er rejst på gamle offerpladser eller "Gudehov"(og) er opført efter kristendommens endelige indførelse omkring ved år 1040, blev afløste af stenkirker midt i det 12. årh. Tiden for de fleste stenkirker i Jylland, dog uden tårn og våbenhus.

Omkring ved år 1500 blev disse opførte ved Hørning kirke, og ved den tid er indgangsdøren flyttet fra den nordre side. Den nordre korsarm er tilbygget af oberst Hans Fog (*Fris?*) og muligvis også den sydlige, som så kunne afgive plads til orglet, som er (*var: nyt orgel omkr. 2009*) skænket af ham. Oberst Hans Fris, født på Kragerup, var sikkert en oplyst mand, der på sine rejser i udlandet havde erhvervet sig en del kundskaber, 1649 blev han gift med Hedvig Marsvin til Clausholm, og derved ejer af denne, ledsagede grev Valdemar Christian på hans store rejse til Rusland og Frankrig 1645, tjente under Turinier, Vicomte og Marchal af Frankrig, fulgte som gesant Corfitz Ulfeldt til Sverige. Efter sin hjemkomst deltog han som oberst i slaget ved Nyborg, hvor han blev beskyldt for fejgagtighed, men måske uden grund, han var i hvert fald en af de otte oberster, som bar tronhimlen ved arvehyllningen (enevælden). Efter Hedvig Marsvins død blev han gift med Dorteia Broxdorph. Eneste barn i første ægteskab, en datter, blev gift med brigader Johan Rantzav, hun var i mødredearv tilskrevet 40.400 rdl., som Fris havde lånt af storkansler grev Conrad Reventlov. Da de forfaldt til udbetaling, kunne han ikke skaffe dem og ved deres inddrivelse måtte han forlade Clausholm, som derved overgik til Reventlov.

Allerede 1657 tilskødede Frederik 3. ham bondebyen Tustrup, sandsynligvis sammen med Essenbæk og dettes bøndergods, han samlede alle 5 gårde i en gård og underlagde det gods, som han ved sviger-sønnens overtagelse havde forholdt sig, ibland andet 6 gårde i Årslev.

Den nordlige tilbyggede korsarm tjener alene som gravkapel for H. Fries og Familie (han lod det kunstnerisk udsmykke med relieffigurer i mandshøjde i stuk), hvælvingerne skilt fra kirken med et stort smukt smedejernsgitter. I kapellet et af Quilinis udført epitafium over hans fris, med hans knælende billede af hvidt marmor. I kapellet hviler hans 2 hustruer og en datter, over dem basrelieffer.

Kirken har en stor malmlysestage, døbefont af smedejern fra 1649, prædikestol i renesancestil fra 1641. Da der på denne tid ikke fandtes særlig herskab eller patroner, er det muligt at disse er skænkede af Mikkel Rasmussen og hustru, Gunnestrupgård, på den tid den største gård i sognet. Deres navn står på prædikestolen.

En sæskilt herskabsstol lod Hans Fris opsætte, den kaldtes indtil kirkens restauration 1887, da den blev nedreven og langs siden hensat nede på gulvet i kirken, "Oberstens Stol". En trappegang langs muren førte derop. Den lignede en af datidens karosser, når hjulene var taget bort, med åbne vinduer fremad og til siden. Der var mørkt og skummelt i kirkestolene nedenunder denne, og hvem der ikke under kirkelige handlinger tog det særlig højtideligt tyede derind. Jeg husker engang under

8

en kirkelig handling eller prædiken, at en tom lysestage faldt ned på hovedet af en karl, som vistnok mer at overraskelse end af smerte gav et hyl eller udråb, som just ikke forhøjede den alvor, som kan ventes under en prædiken.

Tårnet, hvis hvælvede underrum er 8-kantet gennemrudt spir 102 fod højt = 32 meter. Hvornår dette er opført vides ikke, men restauration har fundet sted omkring ved 1826, hvilket tal står på sandstensportalen om hovedindgangen. Hvælvingerne er sikkert opført sammen med kirkens korsarme, men først udstyrede 1826 med legemsstore relieffigurer i stuk. Tårnet er måske undergået en omforandring samtidig, da det før er nævnt med 2 kupler. Man læser i "Hofmands Fundatzer" følgende: "*Os bekjendt er Hørning Kirke en Sognekirke med tårn og 2 Coupler, en Ziirlig Korskirke, Hvælvingerne indvendig betrukne med ziirlig Gibs, og rare Prydelser, og paa Væggen originale Skilderier af Christi Lidelser. Fonten af Jern, som hviler paa 3 Drager, bekostet af Biskop i Lund P. Vinter, Kannik i Aarhus. I den nordl. Fløj et prægtigt Epitafium over Hans Friis, i den sydl. Fløj opført et Orgel skænket af samme og en lille Altertavle, der siges at være brugt af ham i Felten*"

1887-88 gennemgik kirken en betydelig restauration. Den indre mur og hvælvinger bibeholdtes, det øvrige blev nedbrudt, tårn og spir blev fornyede, en ny gavl på den sydlige korsarm med indgangsdør for at lette indgangen til orgelet, samt til fyrrummet, som blev opført i denne fløjs kælder, der før var fyldt, eller rettere overfyldt med kister fra de tidligere begravelser, hvortil nedgangen omkring 1860 var tilmuret. Kisterne stod her som under både koret (den nordre fløj) i flere lag over hinanden, sammensunken på flere steder. Der er senere indlagt elektrisk belysning. 2 norske stukkatører var tilstede for at restaurere figurene i hvælvingerne, hvoraf nogle havde mistet både fingre og tæer. Samtidig med at kirken blev opvarmet, måtte der anskaffes et stort tæppe for at møde gen-

nemtrækken fra kapellet. Det kunne dog ikke møde tilstrækkeligt, det blev nedtaget og erstattet med trærammer udfyldt med glas, hvorved både gitter og baggrund kom til sin ret, fremfor det skumle tæppe.

Sommeren 1930 slog lynet ned i tårnet uden tilsyneladende at gøre nogen skade, uden (*bortset fra*) nogle løsrevne blyplader, men ved nærmere eftersyn viste det sig, at den i 1888 opførte trækonstruktion (bygningsspektør Valther) ikke var solid nok.

Den store klokke støbtes i København 1792, den mellemste er skænket af Hans Fris, den lille er fra 1669, sansynligvis den eneste den gang.

Ved siden af den rige og smukke indre udstyrelse er den ydre, som den ligger mellem høje træer, med dens smukke tårn, meget imponerende. Det er muligt, at de sagkyndige ikke kan henføre den til en bestemt stil, men den er en pryd for byen, hvad også gav sig til kende, da lynnedslaget, som lidt overdrevent blev gengivet i landets blade, også nåede en ung pige fra Hørning, som på den tid borte fra sit hjem, skrev "*Hvad er Hørning uden kirke*"

Præster ansatte ved kirken efter Reformationen 1536

Peder Linden	1536 - 1547	11 år
Per Matzen Brun	1547 - 1590	43 år
Hans Pedersen	1590 - 1628	38 år
Jørgen Nielsen	1628 - 1650	22 år
Chr. Ollesen	1650 - 1671	21 år
Søren Jensen Vinter	1671 - 1682	11 år
Provst Olle Pedersen Øje	1682 - 1724	42 år
Hans Jacobsen Buch	1724 - 1726	2 år
Niels Jensen Buch -(brødre)	1726 - 1731	5 år
Poul Sass	1731 - 1763	32 år
Laurits Nielsen Brun	1764 - 1782	18 år
Frederik Chr. Hvid	1783 - 1814	31 år
Frederik Friis	1815 - 1830	15 år
Niels Jacob Skou	1830 - 1850	20 år
Sofus Viberg	1850 - 1858	8 år
Niels Bertelsen Gjolby	1858 - 1880	22 år
Strodtmann	1880 - 1898	18 år
Provst Lauesen	1898 - 1931	33 år
Gadeberg	1931 -	

9

Hospitalet, den hørningske Stiftelse

Hans Fris oprettede et hospital i Voldum, men da han blev frakendt Clausholm 1686, blev denne anstalt ophævet, og de daværende lemmer flyttet til Hørning, hvor de opholdt sig i et gadehus, indtil et nyt hospital blev bygget.

Det følgende gengives som skrevet af Hans Fris ved oprettelsen:

Jeg Oberst Hans Fris til Kragerup, Clausholm, Hevringholm, Thustrup og Essenbæk, Befalingsmand paa Silkeborg, giver bemeldte Tilladelse i alle dens Punkter og Claususler allernaadigst conformeret og stedfæstet, haver jeg i Jesu Navn den store Gud over Himmel og Jord til ydmuget Ære og Tak, og hans fattige Lemmer her i Verden til Trøst, testamenteret fra mig og mune Arvinger, til fattige, Kirken, Skolen, som og til deres samt Skoleholder og Bestyrelses Underhold, item Orgel og Sejersværks Bevarelse udi Hørning Kirke.

- 1) En Kapital paa 1000 Rd: hvoraf Renten anvendes
- 2) Udi Skjæring By, udi Anders Pedersens Gaard, som haves Part 3 Lp 16 Mk. Smør, 18 Mark Fød- og Nødspenge, 1 Ost og 1 Rigsdalers Arbejdspenge.
- 3) Udi Selling, Rasmus Rasmussen, 4 Daler Arbejdspenge, 9 Mark for 10 Læs Ved, 20 Sk.

- Brødbagning, 12 Sk. Baadsmandspenge, 12 Sk. for 12 Td. Kul. 8 Sk. Leding, 4 Sk. for en Mark Garn, 4 Sk. for Spindepeng, 5 Fd. Malt og 4 Skp. Havre.
- 4) Udi Ødum 6 Mark Galtpenge, 3 Sk. Lodmark, 3 Skp. 1 Fdk. Rug, 4 Skp. Byg, 7 Skp. Havre, 1/3 Skp. Gryn, 3 Lp. 8 Mark Smør, 2½ Stob Honning, 1/4 Skp. Malt, ½ Faar, ½ Lam, ½ Gaas og 1 Høne.
 - 5) Udi Henge, Anders Lassens Gaard, 7 Td. 4 Skp. Byg, 7 Skp. Havre, 1/3 Skp. Gryn, 1 Fjerding Smør, et Svin, 1 Lam, 1 Mark Lysegarn, 9 Sk. Penge, 4 Daler Arbejdspenge.
 - 6) Lindbjerggaard, 3 Td. 6 Skp. Rug, 7 Td. 7 Sk. Byg, 7 Td. 4 Skp. Havre, 1 Svin, 1 Lam, 2 Mark og 10 Sk. 2 Album (*et Album er ½ Sk. = 1 Hvid RM*) 4 Rigsd. Arbejdspenge.
 - 7) Udi Hørning By og Sogn, Jens Skomager 1 Td. 7 Sk. Rug, 3 Td Byg, 1 Fod-nød, et brøndt Svin, et Lam, 20 Sk. Penge, Kirkens Korn til Vin og Brød.
 - 8) Kirkebolet ibd.: Therkild Sørensen, 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 12 Sk. til Kirkens Vin og Brød
 - 9) Peder Nielsen af et Havested, 1 brøndt Svin, (*i hans Hus (formodentlig den gamle Skole i Hørning) boede de fattige, mens Hospitalet blev bygget RM*) Terkild Sørensen yderligere 3 Skp. Rug, 3 Skp. Byg, 3 Sk. Penge 1 Gaas, 2 Daler Arbejdspenge.
 - 10) Hørning Bys Konge og Kirketidende og Aarslev, Kristrup samt Vivild-Vejlby do.
 - 11) Chr. Pedersen, 3 Sk. Penge, 3 Skp. Byg, 1 Gaas, 2 Daler Arbejdspenge.
 - 12) Meel Mølle, 32 Tdr. Meel, Mygind Mølle 25 Td. Meel, Volk Mølle 18 Td. Meel, desuden Randers Hospital 22 Td. 4 Skp. halvt Rug og halvt Byg, 12 Td. 4 Skp. Havre samt Matrikulskat, Studskat, Kirkeskat og Visitatspenge, ialt Penge Indtægt 1284 Rigsd. 2 Mk. 14 Sk. 435 Td. Korn Rug og Byg, 24 Td. Havre og 4 Skp. 1/3 Skp. Gryn, 2½ Stob Honning, 13 Lp. og 12 Mark Smør, 2 Fødnød, 4 Svin, 4 Ost, ½Lp. Salt, 1 Mark Garn, 4 Gæs og 1 Høne

10

Indtægten af Gaarden i Skjærring henlægges til Aarhus Bispestol.

Do af Gaarden i Selling til Sognepræsten i Aarslev Hr. Oluf samt Tiende af Thustrups ene Bondegaard samt den indgrøftede Jord, Kjærvig, 8 Tdr. 3 Sk Land iligemaade den Kirkeskat, som laa i ibd. Jens Mogensens Gaard, Thustrup 5 Td. samt beliggende ved Aarslef Mølle "Mølleengen" kaldet paa 20 Læs Hø. Istedet for Penge,(.) Gaarden i Selling afløst 1754 Provst, Organist, Skoleholder(.) Bogholder Ludolph Menniche nyder Landgilde for alle herlighederne i Lindbjerggaarde, desforuden Bopæl og Avl fra Jens Skomagers Gaard i Hørning maa udrede Kgl. Majestæts Skatter, samt Ægt og Kørsel, og derfor Morgen og Aften Chor med Lemmerne og Børnene i Kirken at holde, og lege paa Orgel-Værket om Formd: "Min Sjæl nu lover Herren" og om Aftenen "Fra Mennesker have jeg vendt min Hu", for dette nyder han Herlighederne af Anders Lassens og Søren Nielsens Gaarde, og han maa ikke foregaa Tjenesten under 8 Sk. Mulkt i Guds Kiste hver Gang det sker. Hvis han ikke alle Beskæftigelser uden Hjælp kan overkomme, hannem bevilget at holde en dygtig Karl til Hjælp, for dette maa han nyde 8 Daler 6 Tdr. halvt Rug og Byg, foruden Løn for fremmede Skolebørn, Degnen i Hørning Begravelser og Kirkegaard at holde samt Sejer-Værket at stille, Indtægt fra Peder Nielsens Havested. Endelig nyder Hospitalsbonde Niels Rasmussen et Hus Qvit og frit, uden Landgilde, Ægt eller Arbejde, for de fattige at betjene og Skolen at renholde, Skarnet bort 2 Gange om Ugen at bort køre, desuden at køre dels fornødne Vand og Ildebrand til, og iblandt et Læs Enebær at ryge i Hospitalet med, saa at de der trænges eller ere syge, at fly dem et passende Bud paa en Mils Vej eller 2 til deres Slægt her i Egnen, og ellers som Tjener, og en sand Christen at gøre alt mulig Hjælp under 8 Sk. Mulkt i Guds Kiste, hver Gang han nget forsømmer eller er opsætsig mod Bogholderen. Hans Kone skal og rede under de slet sengeliggende, naar det behøves, saa ogsaa holde Skolebørnenes Linned og Hoved rent, og deres Klæder bode, alt under Tilsyn af Bogholderen.

Der skal altid være 14 Lemmer og Skolebørn, at der 14 nummererede Logier derudi findes, og skal hver Maaned Suul og Kost, 2½ Skp. Malt, 2½ Skp. Mel og til Klæder hver Juleaften 8 Alen godt graa Vadmel a 12 Sk. Alen til en Kiøle, og gjort efter som det nu forefindes. 6 Alen godt Blaagarnslærred a 7 Sk. til en Skjorte, 4 Mark til et par Sko, 1 Mark til et Par Strømper og 6 Sk. til Syeløn, som lige delt paa alle 14 bliver 35 Rigsdaler.

Udenfor Møllerens Levering, som er 105 Tdr., yder Mølleren hver 11 December Meel Mølle 13 Td. Mygind Mølle 12 Td. 4 Skp., Volk Mølle 4 Td. 4 Skp., ialt 30 Td., som betales af Stiftningen, men

leveres af Møllerne. Deres Ydelse leveres 1ste i hver Maaned, dog ikke ud over den 3die, hvis ikke en Helligdag indtræder. Det skal ydes i godt rent Meel og fuldt Maal efter Kgl. Majestæts brændt Skjæppe, under Bogholderens og tvende Mænds Nærværelse, naar Præsten ikke selv er tilstede, under 1 Mark Mulkt til Guds Kiste, hvis det befindes at omgaas falskeligen enten med Maal eller Vahrene, skal de fattige betales straks med rede penge efter Capiteltaksten og desforuden Mulkt i Guds Kiste, 1. Gang 1 Mark, 2den gang 2 Mark og 3die Gang Vahrene helt forbrudt, og leever andet og bedre.

Og som der endelig behøves en middelaldrende rørig Enke, der kan betjene Lemmerne, og særdeles de sengeliggende, saa kan den dygtigste, vi kan faa uden Børn og andet Anhang, og dertil som skal have sit Værelse i Hospitalets Forstue, at hun altid kan holde Døren lukket, og deslige altid kan betjene Lemmerne. Hun skal aarligt have til Kost og Løn 6 Td. halvt Rug og Byg og dersom hun betjener dem flittigt, og derhos er skikkelig, skal hun aarligt foræres 3 Td. foruden hvad hun med sine Hænder kan betjene sig. Slaar hende og nogen Skrøbelighed til imidlertid hun tjener, eller og bliver saa aflægt, skal hun frem for alle nyde den første ledige Plads.

Sognepræsten skal uden Resulotion eller Venners Anseelse saa og uden Venskab eller Gave, direkte eller indirekte, udvælge forskrevne Lemmer af de gamle fattigste og usleste, de ved eller kan opspørge, enten i vore eller fremmede Sogne, som er ganske aflægs, eller lamme, blinde, døde eller

11

af anden Mén lider, saa de intet kan fortjene Føden, og Skolebørn af dem, som har ingen Fader eller Moder, og er af god Ingiens (Evner), dog ingen under 6 Aar. Ey heller have de deres Ophold der længere end til de bliver 14 Aar og kan tjene til deres Føde. Naar de der er for rette Almisselemmer at regne, kunde deres Sengeklæder medtage, hvis de har nogle, og maa ingen af dem, der dør derinde arves, men maa komme Stiften tilgode.

Over de 14 nydende Lemmer skal der altid 3 eller 4 indskrives, saaledes at Tallet altid kan være fuldt. Hvis det er muligt, skal Sognepræsten forordne én, som kan holde Læse- og Skrivetimer og kan holde Bedetimer, nemlig Morgen og Aften og tillige kan læse et Capitel af Bibelen og en Part af Catecismussen, og før det sker, skal han hver dag klemte med deres egen Klokke, ligesaa skal det ske i Skolen, der skal ved 10 Slet om Formiddagen og 7 Slet om Aftenen ringes til Bords, og hver Gang sjunges et vers efter Maaltidet. Skulde nogen af Lemmerne ved Banden, Skjænden eller anden Forargelse ved Bedetimer eller andet ey efter Tvende Paamindelser fra Sognepræsten forbedre sig, skal de formenes Hospitalet Stifting for Almissen og udvises.

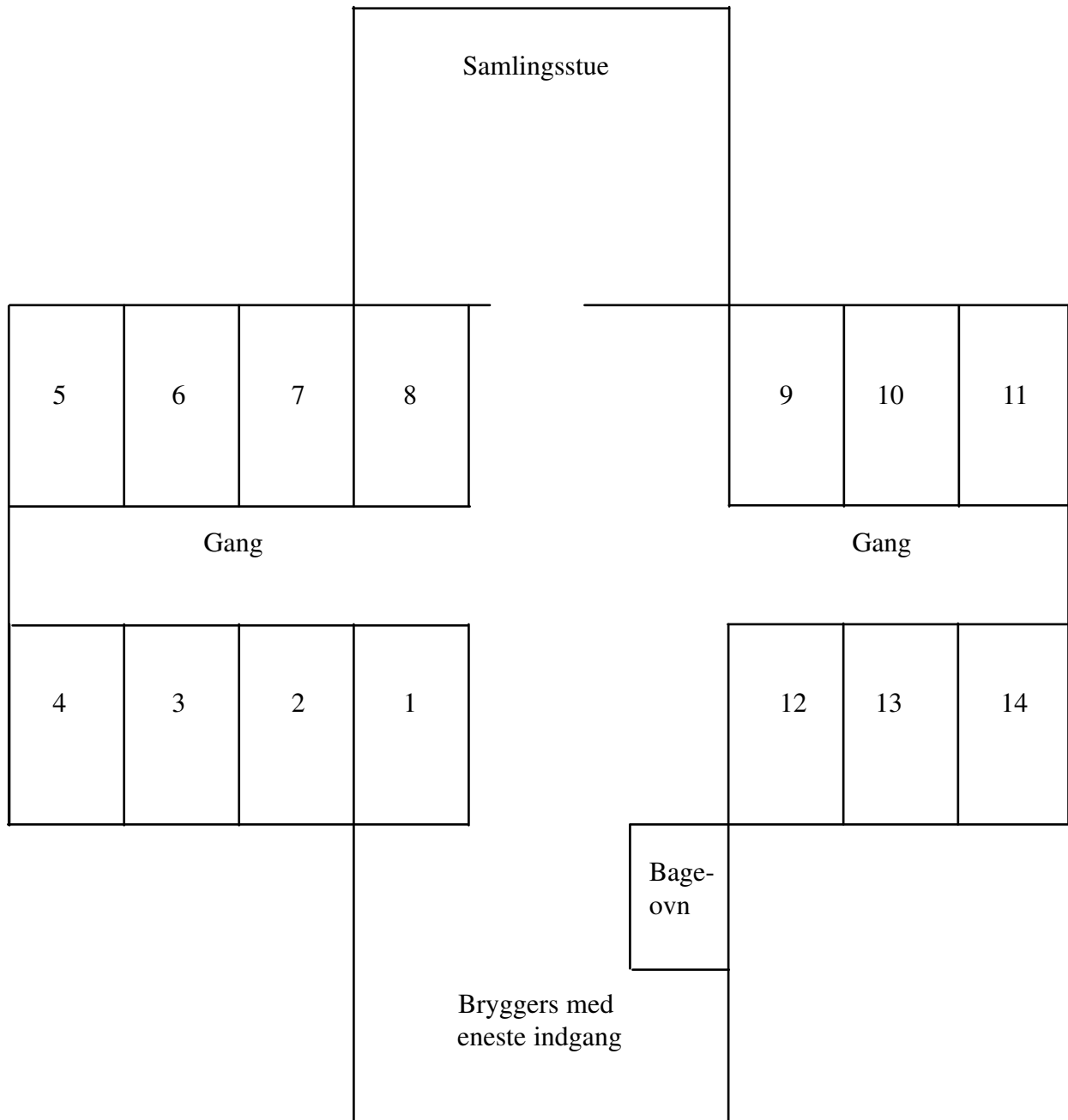
Denne Administration skal begynde prima Mai et tusinde, sex hundrede og syv og halvfemsindstyvende med Biskoppen som Ober-Direktør.

Til uryggelig Forsikring haver jeg Hans Fris dette mit regeatium som min sidste vilie uden Semention og Forfængelighed underskreven og med mit adelige Pittskaft bekræftiget.

Amen, i JÆSU Navn, Amen, Amen, Amen.

Grundplan over Hospitalet

Øst

Vest

Det hospital, som Hans Fris lod bygge, var i korsform, alle lige lange, med alentykke mure. Den længde, som viste syd og nord, gennem hele længden en gang omgivet af kamrene. Celler var i grunden den rigtige betegnelse. Lyset kom ind fra et ganske lille vindue højt i muren, en smal seng, et faststående bord under vinduet og en simpel træstol var hele inventariet og derudover var levnet en plads til beboeren på 1 kvadratmeter. De 2 skoledrenge, som der også var kemmer til, havde forlængst ved ombygningen forladt dette, og boede enten ved deres moder eller plejeforældre, men vedblev at gå i skole hver skoledag fra deres 6 til 14 år, og fik 5 kr. om måneden og det ene af de ledige rum nr. 8 blev benyttet som sygerum og stødte op til samlingsstuen, hvor den store bilæggerovn

stod lige for. Den østre fløj blev benyttet til samlingsstue, med godt lys, vinduer ud til alle 3 sider ud mod kirkegården, var ret yndet opholdssted for de af byens folk, der gerne ville overvære og se "begravelse og bryllupsfærd". I samlingsstuen stod en stor bilæggekakkelovn, og der blev ikke sparet på brændet, om vinteren var hele overfladen bedækket med varmen til deres senge, og det var daglig årsag til stridigheder om de bedste varmepladser til disse. Der behøvedes iøvrigt ingen større anledning til at fremkalde uoverensstemmelser, for at bruge et mildt udtryk, hvad man nok kan forstå, når 12 personer med mer eller mindre beskæftigelse og mer eller mindre fredeligt gemyt, skulle opholde sig fra morgen til aften, de var langt fra alle i besiddelse af gode egenskaber, som fundatsen foreskrev, så hvis der hver gang, der var opstået en strid, skulle være bødet et par skilling til Guds kiste, kunne det gennem tiderne have udgjort et ret pænt beløb.

Det var blevet fast skik, når en af de gamle var død, mødte til begravelsen fra hver gård, ejeren eller hans karl for at "bære". Jeg har som karl båret flere gange. Nu er begravelsen som hos andre med følge, stort eller mindre alt efter om vedkommende er kendt.

1880 blev det gl. Hospital nedbrudt og et nyt opført med 12 kamre, med varme, store og lyse, med ene nyt inventar, en samlingsstue og og stort fælles køkken. Organisten fik bopæl i den ene fløj, med let adgang til samlingsstuen og lemmerne. Det gamle hospitals plads blev inddraget til kirkegård, og en ny mur med gitterport opført langs hele kirkegårdens vestre side. Det var meget gamle folk, som blev optaget den gang. Går man de gamle kirkebøger igennem, træffer man med korte mellemrum døde fra Hospitalet, de er ikke så gamle og svage nu, når de kommer. Der er nylig død en mand, som havde haft ophold der i 43 år - Niels Klok fra Krstrup.

12

Organister og hospitalsforstandere

Ludolph Meiniche	1695-1702
Jacob Riessen	1702-1741
Niels Ring	1741-1762
Anders Ring	1762-1798
Niels Chr. Ring	1799-1819
Anders Ring	1819-1866
Tvilstedgaard	1866-1892
Bindsbøl	1892-1900
Sahl	1900-1912
Hvorslev	1912-1927
Knudsen	1927-

Skolen

matr.nr. 1

Lnge før der blev bygget, fandtes der degne. Degn betyder oprindelig præstens medhjælper i kirken. Efter Reformationen pålagdes degnen at undervise i Katekismus. De første degne gik på omgang. Der nævnes 1688 en have-husmand, Peder Nielsen, hos hvem degnen havde det halve hus, sikkert det hus, som kort efter overgik til skole og blev benyttet, indtil 1869, og da den første degn sikkert var Ludolf Meiniche, som samtidig var organist og bogholder, har huset, som Hans Friis lod indrette, ligget ret bekvemt. 1750 nævnes en degn, Morten Skal, skoleholder for Årslev og Hørning, derefter degnen Jens Bang 1788, født 1733, død 1812. Indtil udskiftningen fandtes ved skolen kun haven, men blev da tildelt 3 Skp. land i forbindelse med denne.. Ved hedens og husenes udskiftning fik skolen som sin part fællesjorden atter 3 skp. land i det hjørne hvor landevejen støder på Hørning-Stampenvejen. Det lå udyrket indtil omkring ved 1900, da det sammen med den øvrige skolejord blev solgt og inddraget i den mark syd for, nr. 13; ved samme udskiftning blev der tillagt skolen skolejord 6 td.land, som udskilt fra gården nr. 9 ude ved Præsdal, det er nu også solgt og overgået til nr. 23. Efter Jens Bang kom degnen Schmidt, og dernæst hans svigersøn lærer Frederiksen, hvis datter blev gift med lærer Chr. Sørensen fra Hornbæk, der blev kaldet til embedet 1825, og virkede i dette indtil 1868, ialt 43 år. Han var en meget dygtig lærer, men streng; de børn, som gik i hans skole, og senere blev bosiddende i byen, havde efter den tids forhold gode kundskaber og megen færdighed i regning og skrivning. I hans sidste lærertid kneb det lidt med at holde diciplin, der blev særlig nævnt

et par drenge, Morten, se 26, og Johan "af Kirsten Smeds", der spillede ham mange puds.

Efter at have søgt sin afsked, kom som vikar en ung lærer Hansen. På denne tid var det endnu en pligt at ordne forholdene ved kirken - en morgen efter endt klokkeringning faldt han død om i sit hjem. Efter ham vikarierede Jens Bech, se nr. 19, senere lærer i Malling og fra 1880 højskoleforstander i Mellerup. Det var en meget brat overgang fra Sørensens strenge styre til det rent modsatte. Min skolegang begyndte på dette tidspunkt. Jeg erindrer ikke at foresat lektier fra ham, derimod gik tiden med leg og sang og æventyrfortællinger, og særlig når hans unge livsglade forlovede, Clara, var tilstede, hvad der ofte var tilfældet.

Den gamle skole var endnu ikke forladt, den stod med sine elendige gennemsårne og hullede borde med løse bænke. jeg kunne endnu ikke nå gulvet med fødderne, når jeg sad, men sad og dinglede med benene et lille stykke fra gulvet.

Skolevarmen (*kom*) ud fra et uhyre af en bilæggerovn, - hvori der blev fyret fra køkkenet - med allegoriske figurer på pladerne, særlig den på forpladen med sit afskrækkende hoved, tungen ud af munden, udstrakte arme og udspilede fingre eller klør, skulle sansynligvis forestille Djævelen og muligvis derved anspore børnene til en anstændig opførsel. På vægen hang store meterhøje papstykker med store og små bogstaver, gotiske (de såkaldte latinske blev først lovbefalede 1873), som vi skulle øve os efter. Selvfølgelig kendtes der ikke til skiftetøj for fødderne, så foruden den alarm, som træskoene voldte, slæbtes en masse snavs ind, som det var de større pigers pligt at udrense hver lørdag.

Skolebygningen lå langs vejen fra øst til vest, mod øst lade, dernæst skolerum, så 2 små fag, indgang både til lærerens bopæl og til skolen, køkkenet lige indenfor, hvorfra der blev fyret i skolen, 4 fag til læreren, en lille stue, som gik helt igennem, derefter 2 små stuer. Mod vest kostald og tørvehus. Dette gamle bindingsværkshus var meget gammelt, først P. Niensens havehus, så skolens tilbygning, omkring ved 1700, stod udhusene tilbygget ved hver ende omkring ved 1800 -?

13

Huset brændte omkring ved 1900, og jorden blev solgt. Det gav en stor forskel, da den ny skolebygning blev bygget 1869 med efter datidens forhold stor lejlighed til læreren, skolestuen med 4 fag gennem hele huset, meget lys, men blev efter kort tids forløb snart for lille, idet hele sognets børn og Clausholm Vase (*men*) med undtagelse af Fløjstrup, som var henvist til V. Alling. Der blev da indrettet en pogeskole i en lejet stue, hvor undervisningen lededes af en ældre dame Frk Hoff, den bestod kun nogle få år, idet Fløjstrup fik sin egen skole og Moeskær børn henvistes der til. Clausholm Vase blev lagt under Årslev, men senere blev der bygget en ny pogeskole med fast ansat lærerinde. 1869 blev lærer Ring (født i Hospitalsgården) lærer i Virring, kaldet til lærer; han var meget afholdt der (i Virring) men i Hørning gik det ikke så godt de første år. 1873 blev hans svigersøn, cand. theol. Emqvist, antaget som kappelan for Årslev-Hørning og boede i Hørning, han viste en del modstand mod den opstående Grudtvigianisme, derved en dårlig eller lille kirkegang og en sløv deltagelse ved hans bibellæsninger, som nærmest kun var besøgt af folk fra Fløjstrup og Kærene, der var bleven påvirket af den østfra kommende Indre Mission, gennem Vilhelm Bech, som da var præst i Ørum. Derved blev lærer Ring, som forståeligt er, ikke særlig venlig stemt overfor det meste af skoledistriktets beboere.

Igennem tiderne udjævntes forholdene, og da han tog sin afsked i halvfemserne og købte huset lige overfor skolen, nr. 51, havde han selv fået sympati og forståelse af førnævnte retning.

Han var en punktlig lærer. Et fag, som dengang ikke stod højt i landsbyskolen, nemlig grammatik eller dansk, udviklede han særlig stærkt.. I de sidste af hans lærerår holdt han vikar, først Kristensen - blev lærer i Fløjstrup - derefter Pedersen og Larsen. I hans sidste lærerår blev der oprettet foredragsforening, bygget forsamlingshus, dannet læsekreds, gymnastik- og sangforening med Hørning som midtpunkt, hvilket altsammen havde hans sympati, og hans hjemmeværende børn deltog gerne. Rings børn var: Anders - død som lærer i Glæsborg -, Sofie, gift med præsten Elmqvist, Søren, død som præst i Ormslev, Hansine, død som ugift, Alfrida, gift med lærer Busk Hørning, - den eneste nulevende -, Christian, død som tandlæge i Vejle.

Lærer Ring var gift med Marie Sørensdatter Balle, se nr. 3.

1892 blev lærer Busk fra Skørring kaldet til Hørning, han var født i Faarup (*Taarup?*) ved Auning. Første gang gift med Mathilde Boldsen fra Mellerup, anden gang med Alfrida Ring. Det hører til

sjældenhederne, at et lærerembede kun er besat med 3 lærere gennem 100 år. Busk tog sin afsked 1828 (*må være 1928*) og havde været lærer i Hørning i 36 år. Han købte et hus nr. 49b, men boede der kun nogle få måneder, da han pludselig afgik ved døden. Han havde gjort sig meget afholdt ved sit folkelige, vennesæle og hjælpsomme væsen. Han sluttede sig meget nær til den grundvigianske retning. Børn i første ægteskab: Arne, mejeribestyrer i Lisbjerg, Gudrun og Signe, Astrid, gift med Aage Boje fra Lund, se 5, bor på Tammestrup Mark, Signe, hjælpelærer og vikar for Busk, Bentsen, Stavad, gift med Kristine Krarup, se 4, lærer i Ø. Sundby ved Ålborg, Lund, gift med Marie Rasmussen, se 8, lærer i ...?, Arne, gift med ... Jørgensen, se 26.

1928 bliver lærer Madsen fra Ranum kaldet til lærer, gift med Johanne Madsen, Humlebæk, Sjælland. Deres børn: Gunda f. 1924, Erik f. 1927 og Ellen f. 1932.

14

Matr. nr. 2

Nuværende ejer: Ejner Marius Sørensen

Under udskiftningen var Niels Jensen ejer, afstod den til en søn Peder Nielsen, gift med Ane Eriksdatter fra Langkastrup, han var kørt fast under landbrugskrisen og solgte gården 1823 til Rasmus Mariager for 909 rgdl. 4 mk. og 8 sk.. Man skulle mene, det var billigt for 8 td. hartk., men når man ser på den store aftægt, som årligt skulle ydes Peder Nielsen og hustru, bliver det en stor sum. Hun døde 1876 efter at have nydt aftægten i 53 år. De fik i årlig aftægt:

4 td. rug, 4 td. byg, 2 skpr. havre- eller byggryn, 3 lpd. røget flæsk, 12 læs tørv at levere, græs og foder til en ko, som stadig skal holdes vedlige. Dette punkt blev dog senere afløst, imod at der leveredes daglig, om sommeren 6 potter nymalket mælk, om vinteren 2 potter, græsning og foder til 4 får med yngel. Jord til at så 3 fdkr. hørfrø i, men som de selv skal ruske og bryde, havejord 24 kv.alen. Den årlige afgift blev sat til 57 rdl. 4 mk. 4 sk.

Skatterne på en sådan gård på 8 td. hartk. beløb sig til gammelskat 109 rd. 2 mk., land- og ligningsskat 27 rigsdaler, konge- og kirketien 45 rd. 1 mk. 4 sk., småredsel 3 mk.

Hørning by havde ingen bispetien 1903 afløstes alle landets tiender, hvoraf staten nedskrev de 7/28-dele, resten rykkede ind i ejendommen som en 1ste prioretet og amortiseres (*tilbagebetales*) til statens tiendebank gennem 50-60 år.

Besætning og inventar, som medfulgte, udgjorde: 3 bæster, 1 føl, 3 køer, 1 gris, 1 slæde, alle vogne, 2 vandtønder, og af sædekorn 12 td. byg, 22 td. havre samt en bilæggerovn.

Rasmus Mariager er født i Aarslev 1794, død 1869, gift med Marie Pedersdatter, se nr. 5, Børn: Peder Nicolaj, født 1818, død 1865, gift med Karen Rasmusdatter Søby fra Bendstrup, født 1835, død 1875. Maren, gift med Søren Rasmussen Colind fra Bendstrup, født 1832, død 1913, broder til ovennævnte Karen. Deres søn Jens P. Colind blev politimester i Randers, Rougsø m. fl. herreder. Rasmus Mariager var en dygtig mand, godt oplyst, besad en del tillidshverv, bl.a. sognefoged, boniteringsmand for herredet, var en gang opstillet som rigsdagsmand for Randers amts 3die valgkreds. Som anerkendelse for sit arbejde blev han dekoreret med Danbrogskorset og modtog et stort sølvbæger med inskription fra amtet. Han byggede den store lade til gårde, den første gennemkørselslade, tykke solide mure af brændte sten. Bjælkerne 8x10 tommer. Han blev i de senere år hengiven til drik og tabte den agtelse, han før havde nydt.

1859 overtog sønnen Peder Nicolaj gården, efter hans død giftede enken sig med Anton Nielsen (Ludvigsen) fra Aarslev, født 1836, død 1876.

I de 9 år, som han boede på gården, udvidede han kobesætningen betydeligt, og de var de første, der begyndte at sælge smør i dritler. Dette var ene del grunden til, at han købte gården nr. 8 af N. Bang, der var nemlig for nylig bleven bygget mejerikælder med vandrørsledning fra brønden i flere bassiner, Karen (nedskriverens moder), hvem tilvirkningen af smørret hørte under, nåede ikke at komme op i gården, samme dag som handelen blev ordnet, død hun efter et kort sygeleje.

Denne handel gav stødet til mange handeler og mageskifter 1875.

Den gamle gårds bygninger med tilliggende toft, 2 td. land, blev købt snedker Niels Houlberg, derefter solgtes den inderste hedelod til Niels Hornbech, nr. 9, 6 td. land, den største parcel af indmarken, 28 td. land, solgtes til Chr. Sørensen, nr. 11 for 28000 kr. Rivskind sandlod og eng overgik til den købte gård, som den stod i forbindelse med.

Niels Houlberg solgte den vestre længe og den store lade til nedbrydning, og året 1876, da den gamle aftægtskone Ane Eriksdatter, død, blev også denne rønne nedrevet, han sælger derefter hus og toft til dyrlæge Stilling 1877, der indtil den tid havde boet hos S. Hornbech, og senere P. Nielsen, men var allerede på dette tidspunkt blevet forfalden til drik, han var en meget dygtig dyrlæge med en udstrakt praksis, et meget pænt menneske, ugift.

Der blev holdt nogle slemme orgier i hans hus. Endnu var hans omgang de

15

såkaldte dannede folk, men svirebrødre på en hals. Engang tummelen var på det højeste, tog han et stort præpareret hestebagben, hvormed han slog løs og ryddede hele bulen. Huslærer Kaa fra Ejstrupgården fik nogle slemme knubs. Afslutningerne på gilderne fik aldrig slut, før andre skikkelige mennesker var ved at stå op. Omgangskredsen blev simplere og simplere, til sidst var det byens ringeste ros, men de mødte punktligt hver dag. Cigarmageren, skovlsmeden, gartner hald, gamle Peder Jensen. det endte til sidst med dilerium, og en dag sprættede han overdynen op og krøb derind af frygt for nogle dyr, han så, måske har det været et sådant øjeblik, han besluttede at gøre ende på det hele. Han forsøgte at hænge sig, men benyttede et af de store tov, som brugtes ved kastering af heste, dette skyldtes at han ikke havde tabt hele vejret, da hans nabo Jens P. Kældersvend, mødte med sin båndkniv og skar ham ned. Til sidst tog hans kreditorer det hele, han rejste til København, hvor han oprettede en hundeklinik. Byen har ikke siden haft nogen dyrlæge. Ejendommen blev derefter solgt til væver Peder Jørgensen, som i mange år boede i nr. 24. Han lod indrette 3 lejligheder i det gamle stuehus, hvori blandt andre frk. Hoff, pøgeskolen (*boede*). Peter Jørgensen, født i Aarslev, gift med Else, havde kun et barn, Bodil Marie, gift i Aarhus. Efter deres død købtes det af Jørgen Jensen, se 51, som byttede med Anders Kjærsgaard, se 27. Derefter Carl Jensen, som atter solgte det til Chr. Boje, Lund, se 5, og Anton Rasmussen, Hørning, se 9, de bortsolgte en lille haveparcel til maler Mariager og solgte det øvrige til Rudolph Bossov, der var gift med en datter fra nr. 16. han solgte til den nuværende ejer, musiker Marius Laursen, som solgte og fraflyttede nr. 31 b. Huset brændte 1929, og han lod opføre et stort pænt hus på den gamle plads.

Peder Nicolaj Mariager havde en søn, Rasmus Mariager, født 1862 (nedskriveren) af nærværende), gift med Maren Rasmussen fra Fløjstrup, se 7 f, født 1875, købte gård i Ammelhede 1888, derefter Drastrup 1916 og senere Assentoft 1924. Af den yderste hede er den norlige del, nr. 46, solgt længe før matriculeringen 1845 til Rasmus Mortensen, Stampen, den sydlige del 1863 til samme gård. (Se omslaget)

Matr. nr. 3

Nuværende ejer: Jens Ludvigsen

Ejer ved udskiftningen Søren Pedersen Trige, død 1817 76 år gammel. Hans søn, Peder Sørensen Thrige, overtager gården, gift med Mariane Nielsdatter. Børn: Niels Peter Thrige, se 53, og Ane Margrethe, se 36. Han solgte den yderste hede til Stampen og den inderste hede til Jørgen Svendsen Busk, se 31 a.

Han sælger gården til Søren Balle fra Mygind 1807 og modtager aftægt boende i et hus i dettes østre længe. Søren Balle sælger den største og sidste part af yderste hede til Rasmus Mortensen, Stampen. Han havde 2 døtre, Marie, se nr. 1, og Ane Marie, gift 1858 med Mads Pedersen (Balle) fra Taarup. Han overtager gården og Søren Balle flytter i aftægtsbopælen. Han kan imidlertid ikke enes med svigersønnen og køber et hus med lidt jord, som den ny landevej havde bortskåret fra gården 6 i Moeskær. Han lader opføre en stor solidt bygget vindmølle på ejendommen. Han er atter bleven gift. Børn: Maren gift i Karlby, Søren, som blev slået vanfør af en møllevinge og Peter, som efter forældrenes død bliver opfødt ved lærer Ring i Hørning, senere gartner. Efter at have solgt møllen først i 70erne, køber han en lille ejendom nedenfor møllen, nr. 7 Moeskær, hvor både han og konen døde meget fattige.

Mads Balle var, i de senere år han havde gården, vanskelig at omgås og lå ofte i klammeri med byens folk. I provisorieårene var (*han*) foruden høker I. P. Houlberg ~~han~~ den eneste højremand, og da Helge Bech, nr. 19, rejser bort, var der ingen til at formå at overtage sognefogedbestillingen, og den blev

overtaget af Mads, som under almindelige forhold ikke engang egnede sig for posten og langt mindre nu under den ophidsede stemning, som da herskede, det varede heller ikke længe, inden han havde hele byen imod sig. Han led selv noget derunder, og hans søn, Søren Balle, overtalte ham til at sælge og fraflytte byen.

Hans Børn: Peder, nr. 58, ugift, Maren, født 1860, gift med Emil Fogh

16

født i Skindbjerg, købte gård i Øster Tørslev. Søren, født 1861, gift med Maren Poulsen fra Malling, købte gård i Kondrup.

Jens Ludvigsen, se nr. 8, køber gården 1892, født 1872, gift med Metter Kirstine Lauersen, se 6. Prisen for gården med besætning var 27.000 kr. Den nedbrændte ved juletid 1902, blev derefter opbygget på indmarken syd for byen, og toften solgt til Jørgen Jensen, se 51. Den såkaldte Bredeng blev solgt til nr. 6

Børn: vagn, f. 1898, købte ejendom på Clausholm Mark 1927, gift med Kirstine Mikkelsen fra Voldum, Rigmor, død 1917, Hother, Gerda og Sven. Sidstnævnte deltog 1931 i Niels Buks store rejse jorden rundt over Japan for at fremvise det Bukh udarbejdede anerkendte gymnastiksystem.

Matr. nr. 4

Nuværende ejer: Ejner Krarup

Gården ejedes ved udskiftningen af Jens Olesen, som overdrog den til sønnen Ole Jensen, 1821 gift med Ane Katrine Sørensdatter Møller, se 11, han var den først nævnte sognefoged. Deres søn Jens Olesen, født 1793, død 1859, blev gift med Sofie Glavind, datter af lærer Glavind i Karlby, han solgte 1830 den inderste hedelod til den nylig opførte gård på Gunnestrup Mark, matr. 9, vistnok Niels Bager Lind, nuværende ejer Niels Tholstrup. Børn: Jørgen, født 1841, gift med Mette Marie Johansen, se 9, Oline, gift med sin fætter Jørgen Udsen Rodskov, Jensine, født 1847, gift med Peder Nielsen, se 5, Mette Kirstine født 1850, gift med damaskvæver Søren Christensen, Silkeborg, se 26. Jørgen Glavind overtog gården efter krigen 64, i hvilken han deltog, han havde mange interesser udover landmandsvirksomheden, særlig afholdssagen. Fra den opstod og til hans død var han en ivrig forkæmper for dens udbredelse, han var formand for den første forening i Hørning og var dens egentlige stifter. Det var sjældent, at en gårdmand var medlem af den, dengang ringeagtede, forening, og (*han*) mødte også en del hån, idet han tit optrådte ret energisk, hvad på den tid ikke blev tålt. Han var Skytteforeningens formand i provisorieårene (*- er en betegnelse for årene 1885-1894. Provisorium (af latin, provisio = omsorg) betyder en "foreløbig ordning" eller en midlertidig lov*) og der skulle helst optrædes lidt forsigtigt, når man ville undgå klammeri med gendarmerne, hvilket uhyre let kunne føre til mulkt eller arrest. Han blev også tilkaldt til møde i retten, fordi foreningen engang på en udflugt havde sunget slagsangen "Ned med Estrup", han kunne heldigvis bevise, at han ikke havde været tilstede. Planteavlsbestyrelsen sad han i fra dens begyndelse, men særlig Hørning og Omegns Sparekasse ofrede han et stort arbejde, og da han efter at have været dens formand i 50 år, blev indstillet til Ridderkorset, men blev forbigået, hvad der var ham, såvel som indstillerne, en stor skuffelse. Senere modtog han Danebrogskorset som veteran fra krigen 1864. Han var en tid sognerådsformand og i Hesteforsikringen var han formand i mange år, og alt hvad han havde med at gøre, blev udført punktligt, skønt det meste af hans arbejder var småt eller slet ikke lønnet. Han døde 1927, 86 år gammel.

Børn: Jens, f. 1874, gift med Levring fra Væth, Sofus, maler i Hundslund ved Odder, Carl Johan, født 1879, ansat ved toldvæsenet.

Beboerne rejste Jørgen Glavind et minde på hans grav.

Gården nedbrændte 1896. Jordene blev solgt til ejendomshandlere. S. Hornbech, se 10, købte gårdsplads, have og indmarken. Den yderste hede solgtes til Chr. Møller, Lille Stampen, se 7L, sandlodden til Niels Pedersen, 9b. Engene blev ved at tilhøre gården. Søren Hornbech byggede gården solidt og praktisk. Han underlagde en husmandseng og kær, som han havde erhvervet senere, 25a.

Jørgen Glavind byggede et lille hus på den nedbrændte nr. 10 gårdsplads, i hvilket han boede til sin død.

Matr. nr. 5

Nuværende ejer: Niels P. Nielsen

Rasmus Pedersen, født 1716, var den første kendte bruger af denne gård, gift med Birthe Pedersdatter, han søn Peder Rasmussen, f. 1752, fik overdraget gården 1782 og blev da gift med Bodil Pedersdatter, f. 1759. Deres børn var: Birthe, f. 1886, gift med den daværende bestyrer Jens Rasmussen Bredegaard. Maren, gift med Hans Andersen, Gundestrup, se 1g. Marie, f. 1794, gift med Rasmus Mariager, se 2. Efter Peder Rasmussens død gifter enken sig med unkarl Peder Davidsen, se 8. Efter datteren Marens giftermål med Jens Rasmussen Bredegaard, køber de gården af P. Jensen Davidsen for 2500 rigsdaler, og P. Davidsen og Bodil får aftægt og bor i et aftægtshus, som blev indrettet i den sydlige del af den vestre længe. Jens Rasmussen Bredegaard dør 1826 og enken bliver 38 år gl. gift med enkemand Salling, se 11. Imidlertid er Peder Davidsens kone Bodil også død, og han gifter sig med pigen Ane Nielsdatter, hvis fader, Niels Villumsen, ejer nr. 6. De køber da den, ved Sallings bortrejse, ledige gård nr. 11. Jens Rasmussen Bredegaard efterlod sig en datter Kirstine, som vistnok bliver gift med Mads Jensen, se 21.

Da Salling kommer til gården, har han 6 ukonfirmerede børn, og det kniber dem hårdt med at klare sig, og allerede 1830 må han sæge gården, som købes af forpagter Rasmus Jensen på Tustrup, født i Voldum. Salling med hele familien flytter i aftægtsbopælen. Rasmus Jensen og kone optrådte lidt finere end almindelige bønder, og hun tituleredes Madame. De var barnløse, men havde en plejedatter, Mette Marie Mørch, som blev gift med Niels Pedersen, som havde en gård i Trustrup, men flyttede til Hørning, da han ved sit giftermål arvede gården. Denne gård bestod endnu af sin oprindelige størrelse, men der var yderligere købt en jordlod ved Lund skel fra gården nr. 10, på 5 td. land, såkaldet Steffenlod, betegnet på kortet som 7b, samt en eng på samme størrelse, som Rasmus Jensen havde købt fra Tustrup, nær Aarslev Mølle.

Børn: Rasmus Jensen, gift med Nielsine Johansen, se 9. Peder Nielsen, gift med Jensine Jensen (Glavind), se 4, og Bolette, død ugift.

Niels Pedersen drev en del kreaturhandel, og døde som ret velstående 1873. Forinden havde han overgivet hver af sønnerne en gård, Rasmus Jensen fik den i Trustrup gældfrit, han døde 1892. Peder Nielsen får Hørninggården, som han overtager da han bliver gift 1872, han byggede en stor gennemkørselslade og byggede stald og vognport i den østre længe og nedbrød derpå en gammel lade, som lå frit udenfor. Indtil den tid havde gården været sammenbygget, og indkørselen skete gennem en port. Ved at den nye staldlænge blev flyttet længere mod øst, kom stuehuset til at ligge mere frit. Samtidig med byggeriet 1875 sælger han Steffenloden til Søren Hornbech, nr. 10, hvortil den oprindelig havde ligget, (og) en del af de under udskiftningen nævnte kirkejorder på Lund Mark. Han køber til gengæld de to inderste Guldbjerglodder, 25a og 21a, som stødte til hans indmark. Denne gård havde hele tiden været større end de andre, trods det, at der står i udskiftningsprotokollen, at de 6 gårde var lige store, både indmarken og inderste hede var større end de andres.

Gården nedbrændte til grunden 1903, men blev opbygget igen på den samme plads med rummelige solide og pæne bygninger. 1909 afstod han gården til en søn Niels P. Nielsen og flyttede over i haven hvor der lå et stort og pænt hus, som sansynligvis var bygget af Rasmus Jensen. Niels Pedersen boede der til sin død, og det var opført mens han havde gården.

Peder Nielsen og Line holdt guldbryllup 1912. Han døde 1930, 83 år gl.

Peder Nielsen var en meget godgørende mand, flink overfor sit tyende og småkårsfolk gik aldrig forgæves, enten det gjaldt kørsel, halm til kartofler. sengehalm eller strøelse til grisen, ja selv rede penge endog på tider, han selv havde brug for dem..

Efter branden blev Lyngheden, som den inderste hede kaldtes, solgt, den nordlige del til Lauers Laursen i Lund, nr. 2., den sydlige del til tømrer Kruse, 9, Tustrupengen og de yderste td. land af Snilmose (den yderste hede) blev mageskiftet med enge fra Pindsminde, 1g, beliggende i Oustrupenge ved Sjeellebro. Endnu drives de sidste 9 td. land af Snildmose under gården -den sidste rest af de ca. 200 td. land store areal, som betegnedes byens fællesjord og heden..

Ud for den østlige del af det gamle stuehus lå en dam med stensætning ind til haven, den var halvvejs overskugget af et stort Gråpæretræ -det står endnu i Haven og er langt over 100 år gammelt- hvis

nedfaldsfrugt i massevis lå og flød i denne, den blev fyldt, idet den generede indkørslen med en stor bue.

P. Nielsens børn er: Jens, f. 1873, møbelsnedker i Aarhus, gift med Johanne fra Samsø. Marie, . 1875, gift med Sofus Rasmussen, Fløjstrup, se 3f. Sofie, f. 1877, gift med lærer Jensen, Støvring, død 1924. Niels, f. 1879, gift med Bodil Moltesen fra Brørup (100 år efter den forrige Bodils død). Margrethe, f. 1880, gift med Knud Levinsen, Oustrupgården, se 4.

Niels Nielsen overtog gården 1909, den var ikke i den allerbedste drift, men er nu dreven op til fuld ydelse. Deres børn er Karen, gift med uddeler Alfred Rasmussen Kongerslev, 29e. Sigrid, Claus og Peter. Sigrid bliver gift med Erling Fogh fra Ingerslev Mølle ved Tranbjerg, køber Peterslund i Skødstrup sogn.

Matr. nr 6

Nuværende ejer: Søren Møller

1785 ejedes gården af Søren Sivertsen, hvis formand var Jens Kromand; det er muligvis hans enke, Ane Kirstine Ivarsdatter fra Aarslev, d. 1808, som S. Sivertsen bliver gift med, han dør 1805, 73 år gammel. Hans stedsøn, Niels Villumsen overtager gården. Under hedens udskiftning er nævnt en parcel, som Revsbech har købt af ham, det må være det hjørne af sandlodden nede ved Oustrupengene. Derefter sælger han sin inderste hedeled til P. Jensen Fuglsang, Gundestrup, der straks sælger den til Rasmus Christensen Mors, der bygger hus på den. På samme tid sælger han en ret stor parcel midt i sin mark til gården nr. 8, formodentlig Jens Andersen, den såkaldte Boruplod. 1840 bliver Lauers Pedersen fra Mygind, f. 1805, gift med hans datter Anne Nielsdatter, f. 1811, og overtager gården.. der må inden den tid være sket en byttehandel, idet den eng og mose, som nu ligger til gården, ved udskiftningen var tildelt nr. 11, og engen til nr. 6 lå vest for Hospitalsene og gik ud til Kongegab. Af gårdens nuværende eng er pillet en stor krog fra, nr. 7, det er naturligt atter Revsbech, der har været på spil. Lauers Pedersen var en meget sparsomt anlagt mand, da han begyndte at mergle marken, benyttede han et tilbu om at få gratis kalk imod at tage overjorden bort ned til den rene kalk fra en kalkgrav i Præstdal, i så udstrakt grad, at hele hans mark fik så stort et lag, så afgrøderne svedes bort i mange år, især den såkaldte Østerhede, hvor muldlaget ikke er særlig dybt, led så stærkt, at sæden undertiden helt brændte bort. Det tog en hel menneskealder, inden følgen af dette helt forsvandt; ordsproget har her noget ret i det, som det hedder: "Mergel giver en rig far men en fattig søn". Hans efterfølger avlede trods god brak og renholdelse alt for lidt. - Et morsomt træk af hans sparsomhed skal her nævnes. Da hans søn fik gården, og der kom småbørn, fik de lov at have en lille hund, sådan et dyr havde Lauers aldrig haft lyst til at føde, og de så ret skævt til hinanden. Det var en puddel og måtte af og til klippes; første gang det skete, og han (*den?*) kom ind, kunne Laurs ikke kende den, fór op og sparkede den ud, idet han udbrød "Vil du herud hund, vi harstødseme nok i vor egen". Iøvrigt en rar gammel mand med et venligt ansigt. Han døde 1877, 72 år gammel.

Han efterlod sig 2 sønner hvoraf den ene, Søren Lauersen, blev gift med Mette Marie Christensen, Krogsager, se 2k, og købte gård i V. Alling. P. Lauersen overtog gården 1872 og blev gift med Ane Marie Pedersen Møller fra Moeskær, død 1918, se 3m. 1875 solgte han resten af den yderste hedeled til Pindsminde, den sydlige ende var forlængst solgt til denne gård. Samtidig køber han fra nr. 25 Boruplodden, som lå midt for hans mark, 12 td. land god jord, og nu er indermarken atter samlet ud til Præstedal. - P. Lauersen var en ordensmand, han forstod også at koble en flok får sammen, når de om foråret skulle føres hen og hjem, således at de ikke "surredes", et forfærdeligt drilagtigt arbejde, når hele "pakket" var løbet sammen i uendelighed, og vi drenge skulle have dem tøjrede. Alting så så ordentlig og pyntet ud i og om hans gård og have, noget udenfor det almindelige i de dage. Ved juletid 1902 brændte gården sammen med 2 nabogårde, som den var så godt som sammenbygget med. Den blev bygget op på det inderste hjørne af dens indmark, og toft, gårdsplads og have blev solgt til nabogårdens ejer Chr. Sørensen, nr. 11.

P. Lauersen død 1904 godt 60 år gl., hans

kone Ane Marie flyttede ud i et nybygget aftægts hus ved gården, hun døde ...?

Huset er nedbrudt.

Deres børn er 1. Mette Kirstine, gift med Jens Ludvigsen, se 3, 2. Ane Mette, død ugift 1831 i et hus, som hun havde købt, nr. 10. 3. Laurits Lauersen, se 2c, og 19, gift med Kirstine Pedersen, se 16, 26. Han døde 1922. 4. Søren Møller overtog gården 1809 og blev gift med Kirstine Andersen fra Rissegården ved Andi. Søren Møller købte Bredeneg af nr. 6 og et par husmandsskifter.

Matr. nr. 7

Nuværende ejer: Maler R. Mariager

Dette matr. nr. er meget vanskeligt at udrede, idet det under matrikuleringen lå med så megen jord rykket ind mellem de store gårdes matrikler. Der har sikkert ligget et gadehus og boelsstedet 25 og sikkert været ejet af Ravsbech, som gennem tiderne købte og solgte en mængde ejendomme og jordparceller, uden det er muligt at få fast rede på til eller fra hvem. Han har dog allerede tidligt fået den største del af Bøgebjerglodden fra Torvevejen til Lund skel lagt under ejendommen, men alle de matr. nr. 7, som findes på marken nr. 10 har ligget til også, samt af samme gårds mose 3 skifter og 2 engskifter af 6 = 11, de 2 sidste er tilskødet senere. Da han 1795 køber 11 td. hartkoren fra Tustrup sælger han gården til Mogens Solgaard (han var gift med en Ring), der 1813 sælger til Søren Steffensen fra Haldum, da var gården på 2 td. 2 skp. hartkorn og det hele er gået i nr. 7, og matr. nr. 25 er helt gået ud.

Han dør 1821 og efterlader sig en datter, Mariane, se 26. Han blev 46 år gl.

I Tidsrummet 1821-26 ved jeg ikke, hvem der har ejet den, men alle de tilkøbte parceller bliver atter solgte, de vil blive nævnt senere. 1826 køber Niels Peder Houlberg gården, den henføres nu til nr. 25. Gården overgår nu til sønnen Peder Nielsen Houlberg, som gifter sig med Karen Nielsen fra Fausing, dette ægteskab var barnløst og efter hans død 1904 gifter enken sig med Søren Hornbech, se 10h. Han frasælger jorden til Laurits Lauersen, se 6h, der underlægges Hedehuset.

Matr. nr. 8

Nuværende ejer: Jakob Rasmussen

Peder Jensen Davidsen var bruger af gården, gift med Maren Pedersdatter, han dør 1766, hans søn Jens Davidsen ejer gården 1785, han har en søn Peder Jensen Davidsen, se nr. 5. Jens Davidsen sælger gården til musiker Jens Andersen fra Sjørringegnen. Ved siden af sit landbrug tog han ud at spille. Den sandlod, som ligger på Tustrup Mark fra Mygindvejen og ned til Hørning skel, Pølseengen, købes af Niels Mogensen fra Mygind, det kunne jo godt tænkes, at den kørebros, som førte over åen, brændte dengang og forbindelsen blev afbrudt, i hvert fald blev der kun opført en gangbro. Jens Andersen køber da engen og jorden af ham for 1140 rdl., den yderste hede bliver solgt, den nordlige mindste part til Snildmosehuset, se 33, den øvrige del til Gundestrup, den inderste hede til Rasmus Mariager, se 2. Han køber et jordstykke midt i marken nr. 6 "Boruplodden", denne afgiver han dog snart igen til en datter som arv. Jens Andersen bygger stuehuset, som det står endnu. Hans børn: en datter gift med gårdejer Mads Madsen, Assentoft, Ester Marie, gift med musiker N. P. Houlberg fra Mygind, se 25, en tredje datter, ugift. Moder til Maren Rasmusdatter, se 16, uægte født, fader Rasmus Mariager.

1834 flytter J. Andersen ind i et lille aftægts hus, som lå ved gårdens nordøstlige hjørne og sælger gården til Søren Sørensen (Skrædder) fra Sandby. Aftægts huset stod flere år og blev lejet ud, blev siden - 1868 - nedrevet for at give plads for en ny længe.

Søren Skrædder bygger den større bindingsværks-gennemkørselslade. Uden for laden står en stor elm, hele stammen er hul, med så stor en hulhed, at flere personer kan stå derinde. Træet er meget gammelt, har haft en mægtig krone, ingen i min barndom levende, ældre folk kunne huske den anderledes.

Hans eneste barn, Mette Kirstine, blev gift med Peder Jensen Skanderborg Ladegård,

hvorefter han sælger gården til løjtnant Jens Pind Tustrup, han ejer den kun et år, så sælger han til N. Bang fra Vestrup, tidligere forvalter på Tustrup, men J. Pind beholder Pølseengen og Lodden. Bang byggede den nordre længe, staldlængen af grundmur, ene brændte sten. Brønden lå på stenbroen for indgangsdøren til stuehuset og han flyttede den over i hjørnet mellem stald og lade, hvorfra han som næbnt under nr. 2 lagde rørledning ind til mælkekælderen. De to norlige fag af stuehuset havde han bygget.

Han sælger gården til Anton Ludvigsen, se nr. 2, og han har da bortsolgt sandlodden til nr. 10, og gårdens mark og eng er nu samlede med undtagelse af gårdens gamle eng, hvorfra der var bortsolgt et par tørveskifter: 22 og 26b.

Som nævnt under 2, døde hans kone Karen, inden han overtog gården. Dette, i forbindelse med andre skuffelser ved handelen, foranledigede, at den i forvejen livsglade og arbejdsivrige mand, som aldrig før havde været syg, helt tabte humøret og næsten aldrig viste sig udenfor gården eller marken. Han blev til sidst alvorligt syg og døde 1876, trekvart år efter at have købt gården, 40 år gl. Børn: Kirstine, f. 1869, gift med kommunelærer P. Simonsen Knudsen fra Klostergården, lærer i København. Hun døde 1929. Jens, se nr. 3.

Gården blev derefter behandlet af skifteretten som dødsbo, og straks efter dødsfaldets anmeldelse ville skifteretten have mødt og registrere, men fik dog udsættelse til dagen efter begravelsen. Ved auktionen blev alt solgt lige ned til den mindste værdiløse stump, den varede i to dage, og straks derpå blev gården stillet til auktion og købtes af afdødes broder Niels Ludvigsen, sognefoged i Assentoft, for 46.000 kr. foruden salær og uden avl, sædekorn og besætning. Det var den sidste gård, der blev solgt til høje priser, samme år begyndte de dalende priser på landejendomme og på avl og produkter og holdt sig lave i en årrække.

Niels Ludvigsen var født i Aarslev 1833, var gift med Ane Marie Hansen fra Værum. I forbindelse med de mindre gode tider og alt for stor gæld kneb det med at klare sig, men efter hans død 1893 blev enken ved at drive gården ved dygtige bestyreres hjælp, således at hun kunne lade den gå over til deres eneste datter Kirstine, som 1903 blev gift med Jacob Rasmussen fra Vestrup på Fyn. Kostalden er blevet udvidet ind i den store lade og J. Rasmussen har tilbygget et svinehus mod nord. Ane Marie blev ved at bo i gården til sin død 1920 og var til megen hjælp og nytte. Hun var meget godgørende og hjælpsom, ligesom hun var meget interesseret i, hvad der foregik i hjemmet og udenfor.

Børn: Nanna, Gunhild og Marie, gift med lærer Lund, og en søn Tage.

1934 bygges hus på toften, som overgår til chauffør Niels Andersen, der bliver gift med Gunhild.

Matr. nr. 9

Nuværende ejer: Anton Rasmussen

Chr. Nielsen, som ejede gården ved udskiftningen, afstod den allerede året efter til Johan Mortensen. På hvad måde han er kommet i besiddelse af den, vides ikke - om det er køb eller arv eller giftermål. Sognets kirkebøger som skulle give nogen oplysning om dette, er brændt og borte fra 1737 til 1777, hvilket er til stor gene for slægters vedkommende i Hørning sogn, idet sporet bliver borte ved eftersøgningen. Han bliver gift med Charlotte Louise Levinsen, hendes forældre var Niels Pedersen Levinsen og Birgitte Kirstine Ring. Der er i slægten Levinsens stambog sat et ? ved både Charlotte Louise og en anden søster. Under udstykningen bliver den yderste af hans indmark, Præstdal, overdraget til hospitalsbonden og samtidig 6 td. land indenfor til skolejord, men på samme tid køber Anders Sørensen Møller nr. 11, størsteparten af Tustrup, Tustrup Østergård, 25 rd. hartkorn, og Johan Mortensen sælger yderligere 2 parceller af sin indmark, næst skolelodden, 4 td. land til skrædder Morten Poulsen, se 23, og indenfor disse, 4 td. land til boelsmand Peder Jensen Skriver, se 18, og yderligere den største part af hans hedejorder, hvoraf begge lodder lå samlede, Bøgebjerg, til Jens Andersen Lund, se 2. Herved får han penge, således at han kunne købe det meste af sin svoger Anders S Møllers indmark Gadeager, den største part af hans sandlod samt en stor sandlod, Lykkelodden,

vest for Mygindvejen af Tustrup, af samme. Ved salget af Præstdal til Stiftelsen må han samtidig afgive en lang strimmel af sin eng helt ud til Kongegab til samme, og muligvis har han solgt den lille engparcel, 45 i Kongegab, til Ødum. Fra den tid indtil 1875 bliver der intet hverken købt eller solgt til gården. J.M. sælger den sydlige del af Bøgebjerg til Niels Nielsen Bager og køber derefter hans moders belssted, enke efter inspektør Bager, Frisenvold, formodentlig nr. 24. Han døde 10 år efter, at disse handeler var ordnet.

Børn: Ane Elisabeth, Morten Johansen, Niels og Peter. Ane Elisabeth bliver gift med Hans Andersn Gundestrup, se 1g, (*hun*) er opkaldt efter arvingen til Ravnholt, Ane Elisabeth Højer, de tre andre børn hører vi ikke mere til..

Charlotte Louise gifter sig 1796 med Søren Sørensen Hornbech fra Kristrup. (*Børn ?*) Johan Sørensen f. 1800, gift med Karen Pedersdatter fra Fløjstrup, f. 1802, og Mette Sørensdatter Hornbech, se under 1c.

Johan Hornbechs børn: 1, Søren, læste til lærer men druknede ved badning i Kongegab, 2. Peter, død, 3. Christen, lærte handelen og drev en stor købmandsforretning i Hadsund, fader til de landskendte frugtvinsfabrikanter, brødrene Hornbech, 4. Mette Elisabeth, gift med kroejer og købmand P. Houlberg, Nimtofte. Hans forretning gik ikke særlig glimrende, men det er ikke så sært, sagde han, i sådan en ludfattig egn, hvor der kun kunne gro skæg og røde næster, og som fætter til P. N. Houlberg, se 25, der dengang levede som ældre, ugift og meget velhavende, (*og*) som boede hos sin gamle fader, ønskede han engang: "bare dog Per ville dø og Vorherre tage den gamle", så skulle han snart flytte sine teltpæle. 5. Nielsine, gift med Rasmus Jensen Tustrup, se 5, 6. Mette Marie, gift med Jørgen Glavind, se 4. De to sidstnævnte var tvillinger. 7. Charlotte, forlovet med semenarist Schuster, senere lærer i Randers, død inden de blev gift, hun var, som alle Johans børn, meget køn, men værkbuden. 8. Niels Hornbech.

Efter at Johan Hornbech havde været mand i 40 år, død 1874, overtager Niels Hornbech gården 1867 og bliver 1872 gift med Edel Pedersen fra Krogsager, se 4k.

Niels Hornbech drev gården udmærket, han var altid blandt de første, som prøvede det nye, som nu stadigvæk opstod. Han solgte sandlodden nede ved Sjellebro 1875 til Niels Fausing, se 16, og købte hedelodderne 2 - 8 nord for den gamle landevej, se 2. Sandlodden (Lykkelodden) 1 td. hartkorn, havde Johan Hornbech solgt til løjtnant Pind 1862, senere byttede han den bort til Chr. Sørensen, se 11, og fik resten af den tidligere indmark til gården nr. 11. 1875 købte han de 4 td. land som tilbage, som var bortsolgt fra indmarken til Peder Jensen Skriver, se 18, men som var overgået til lærer Sørensen, se 11. 1896 køber han tilbage den strimmel eng, som ved udskiftningen var udlagt i hans eng til Stiftelsen, af Søren Holger, se 23, den lille eng, som Ørum ejede i Kongegab, blev også købt og nu er den oprindelige eng og mose samlet, men er bleven delt ved åens regulering, derved er den del, som betegnes eng Kongegab uden for, men forbindelsen finder sted over en bro. Før gik åen helt inde under bakken. samtidig blev de såkaldte Oustruenge solgte.

Ligesom Niels Hornbech var hans kone Edel modtagelig for alt det nye, således ved en bedre måde at fremstille smør, hun "slog" det i dritler, som det hed. Hun udstillede ved en smørudstilling i Randers, ved hvilken hun fik præmie, noget helt sjældent for bønder-smør på den tid. Hun var en af de første kvinder der på egnen, som havde været på højskole, stærkt præget af den grundtvigske bevægelse førte hun an i den retning, senere stærkt støttet af Kristine Hornbech, se 10. Edel var meget omod folkeskolens undervisningsmåde og havde grumme lidt sympati for Rings undervisning, og de holdt i en årrække selv lærerinde, hvortil P. Nielsens børn også undervistes.

1885-86 flyttede Niels Hornbech gården ud på sin nuværende plads. Stuehus og have samt en lille toft blev solgt og var beboelseshus en del år, se 9b. den praktiske byggeform, som nu anvendes, var dengang ikke kendt, og de af ham opførte udhuse var hverken praktiske eller særlig solide, hvorimod stuehuset var meget godt indrettet.

En del af sandlodden fra nr. 11 blev også købt sammen med dennes indmark, og den sydlige del af hedelodderne blev solgt til matr. nr. 31b, Marius Laursen. Gården er nu byels største, ca. 9 td. hartkorn. 1908 afstod de gården og byggede en villa og anlagde have nord for gården. De døde som meget agtede folk. der var næppe et fortagende eller oprettelse af foreninger

uden at Niels Hornbech var formand eller i bestyrelsen, formand for opførelse af mejeriet og brugsforeningen, for avlsforeningerne og var altid med i købeudvalgene for disse.

Børn Marie, gift med lærer Th. Thomsen, Kolding. Johan, dyrlæge i Nykøbing på Mors, gift med Anna Høgh fra Voldum. Edele, gift med tandlæge Høgh, Løgstør, broder til ovennævnte Anna. Karen, gift med Anton Rasmussen fra Fløjstrup, se 3f. De overtog gården 1908. Børn: Knud og Niels.

Matr. nr. 10

Gården nedbrændt

Daværende ejer: S. Hornbech

I udskiftningen står, at Rasmus Michelsen beholder sin toft, samt et lille stykke af Jens Olsens toft. Det første beviser, at gården har ligget hvor nu matr. 26 ligger (Gartner Jørgensen), også fordi at han fik Jens Olsens toftedel, kan der umuligt have været plads til en gård. Den nedbrændte gård havde så lidt plads, som der kunne være, aflæsningen af avlen foregik fra byens veje, og der var ikke så megen plads udenfor, at der kunne ligge en kartoffelkule. Haven var anlagt på indkøbt gadejord. Samtidig bevises, at nr. 26 havde alt for stor toft og have til et boelssted og har heller ingen husmandsloed hørt til den oprindelig. Rasmus Michelsen har altså bygget gården på den forannævnte toft af Jens Olsens sammen med gadejord. Dette byggeri har muligvis påført ham for megen gæld, idet han straks begynder at sælge væk fra gården, og det går rask. 1798 køber Jens Sørensen Snildmose, den yderste hede, derefter den sydlige halvdel af den indre hede, grønne Hede kaldtes denne del, hvorpå der blev bygget et hus, nr. 30. Det er muligvis Mogens Solgaard, der har bygget det, men det er måske Mogens Svendsen, der købte jorden, i hvert fald lå det længe under denne ejendom, 31a, 3 parceller i indmarken. Og den inderste trekant af samme til Poul Sørensen, se 23. Den halve sandloed bliver også solgt, men det er sikkert noget senere, da den købes af lærer Sørensen, se 11.

Rasmus Michelsen var gift med Ane Marie Frandsdatter.

Gården med de sidste rester overgår 1807 enten ved salg eller arv til Rasmus Frandsen, han var søn af hjulmand Frands Rasmussen, se 15, der vistnok vra broder til ovennævnte Ane Marie. Michelsen flytter ind i et nord for gården beliggende lille hus, nr. 22, og forebeholder sig et lille tørveskifte i mosen til nr. 8. En ugift datter fulgte med dem, hun havde en søn Mikkel Peter, som arvede tørveskiftet og siden boede i en lille gård over for Sjellebro, modsat åen. Rasmus Michelsen døde 1827, 67 år gammel. Rasmus Frandsen havde oprindelig lært tømmerprofessionen, født 1782, blev gift med Mette Sejrsdatter fra Lime 1814, der var flere børn, men de dør alle. Efter nogle få års ægtesab dør Mette, og han bliver anden gang gift med Mette Sørensdatter fra Fårup, hun dør 1820, 37 år gammel. I dette ægteskab 2 døtre, hvoraf den ene blev gift i Randers. Den tredje gang han gifter sig er med Mette Sørensdatter Hornbech, se 9, der er 2 børn Ane Mette og Søren Hornbech. Atter bliver han enkemand og gifter sig fjerde gang 56 år gl. med Bothilde Hansdatter, 27 år, fra Gundestrup, se 1g. Hvis nogen beklagede ham over disse hyppige dødsfald af koner, svarede han: "Åh, det er ikke så galt, hver gang der går en ligkiste ud, går en dragkiste ind." Rasmus Frandsen køber en af de solgte parceller i marken tilbage, de største, 7b, samt en mose, såkaldt Steffensskifte.

Rasmus Frandsen dør 1866, 84 år gammel.

Søren Hornbech overtager gården allerede i 50'erne, men levede mange år ugift. Han var en virksom mand, tog altid selv del i arbejdet, både ved tærskning og i tørveskær og høst gik arbejdet godt, (*han*) var livlig og fortalte godt og satte pris på en god spøg eller vittighed. Jeg tjente ham som ung, og han fortalte mig en dag, vi stod og tærskede, hvordan han efter et benbrud ville prøve på, om han kunne danse. Grunden var den, at det årlige Kørmesgilde denne gang skulle afholdes hos P. Laursen, og han nærede allerede den gang ømme følelser overfor sin daværende husholderske, Kirstine Hummeluhr, død 1884, datter af folketingsmand Jens Chr. Hummeluhr, Søften. Han tog da en plejl og prøvede med den, først ret om, bag efter avet om. Ladevinduet ud til baggaden

stod åben, og under det sidste forsøg stak en mand hovedet ind af dette og udbrød: "Tillykke med arbejdet". Jeg smed plejlen og blev så flov, som jeg aldrig har været, og det kan du jo nok forstå",

sagde han, "hvis du så en mand på ca. 50 år løbe og danse avet om med en plejl". Det egentlige mål må jo have faldet heldigt ud, thi året efter giftede han sig med Kristine, hun var 26 år. Hun var en højt begavet kvinde der havde forståelse for alt, hvad der rørte sig i tiden. Hendes alt for tidlige død var et tab, både for byen og hendes venner, hun døde år gl. Efter Peder Andersens død, se 17, forpagtede S. Hornbech denne ejendom af enken, jeg husker, at en stor fåreflok benyttede det gamle aftægtshus, 22, som da var overgået til gården. Det havde en kort tid været ejet af lærer Sørensen, det blev nedbrudt 1868 for at give plads til en staldlænge, som blev rykket så langt mod nord, som grunden tillod. 1869 blev stuehuset bygget og hele gadejorden mod syd købt og tillagt som have. 1875 købtes Steffenslodden matr. nr. 7c langs Lund skel, se 5, samt en sandlod af Anton Ludvigsen, fra nr. 8. 1896 nedbrændte gården til grunden og han byttede med de ejendomshandlere, som havde købt den anden nedbrændte gårds jorder, nr. 4, men forebeholdt sig gårdsplads og have samt 11 4/14 td. land af indmarken og sandlodden fra nr. 8. Efter at have bygget den nye gård, nr. 4, giftede han sig med enke efter P. N. Houlberg, Karen Nielsdatter, se 25, og overtog hendes ejendom nr. 25.

Søren Hornbech havde gode skolekundskaber og kom ret tidligt til at deltage i offentlige arbejder. Han var den første gårdmand, der blev sognerådsformand. herredets vurderingsmand for offentlige midler. Dette, at han var kendt uden for sognet, gjorde måske, at honoratiores altid søgte hans gård, når de kom til byen: herredsfogeden, brandinspektør og landmåler m. fl.

den nedbrændte gård lå som nævnt meget indkneben, og gårdspladsen var meget indskrænket, idet møddingen lå så tæt til udbygningerne, at ingen vogn kunne køres derom, dennes plads var også ret begrænset, den blev hurtig så høj, at en belæst bør ikke kunne skubbes derop. Efter at stuehuset var bygget, blev der så tålelig plads på stenbroen foran stuehuset, at en vogn kunne vende. Det var også først efter at der blev bygget, at der kunne skaffes plads til en brønd inde i gården. Den blev gravet i krogen mellem østre og nordre længe, så tæt inde, som det var muligt. Indtil den tid var gården henvist til gadebrønden. Af den slags var der 3 i byen. Den lå vest for gården, der hvor nu opkørselen var til gartnerens ejendom nr. 26, den blev benyttet af 10 familier, foruden gården, og 5 af dem, boelsstederne, havde kreaturer, (og) det kunne let hænde, at alle koblerne kom på samme tid, så kunne der jo let blive "spænd", særlig hvis An' Halds var tilstede, se 14.

Resten af indmarken blev af ejendomshandlere solgt til Søren Holger, se 13. den nordlige del af den sidste hede til Laurits Lauersen, se 6, som lagde den under det bebyggede nr. 21 og 25.

S. Hornbech og Kristine havde kun et barn, Mette, som 1910 blev gift med Ejner Krarup fra Møborg ved Lemvig, de overtog gården. Krarup har siden bygget en stor staklade ved gården. Efter gårdens afståelse byggede S. Hornbech et hus på det gamle stuehus' plads på nr. 10, og undelagde dette hele den forrige have. Søren Hornbech død Krarups børn: Kristine, gift med lærer Stavad, Øster Sundby ved Ålborg, Ane og Karen Agnete.

Matr. nr. 11

Nuværende ejer: Chr. Sørensens enke

Det er den gård i byen, som har undergået de største forandringer og omskiftelser, idet kun toften og en lille sandmark er tilbage fra det, som blev tillagt den ved udskiftningen. Den ejedes dengang af Søren Andersen Møller, død 1804, gift med Ane Hansdatter fra Aarslev, død 1805,. Deres søn Anders Sørensen Møller overtager gården, gift med Anna Levinsen, Gundestrup, se 3g, 1797. Han køber Tustrup Østergård, 24 td. hartkorn for 6.525 rdl. og får foruden sin part hovedbygningen som bopæl, han begynder da straks at udstykke gården (godt halvdeelen af indermarken ved Tustrup skel) "Gadeager" til Johan Mortensen, nr. 9, derefter den yderste hede langs Årslev-Stampen vejen til Rasmus Mortensen, Stampen, den inderste til Mogens Svendsen Busk, 31a,

24

derefter en større sandjordsparcel til organist Ring, 4d, og en anden del af samme medfølger, en anden del af sandlodden til nr. 9 sammen med Gadeager. En del moseparceller er også bortsolgt, se kortet, nr. 15b, 23b, 24b, og 18a. Ved disse salg er gården bragt ned til ca. 3 tdr. hartkorn og sælges til Jens Sørensen Sjellebro. Ved denne tid begynder den store landbrugskrise efter Europakrigenes ophør og varer helt til 1828. Jens Sørensen sælger allerede gården 1802 og flytter ud i

Snildmosehuse, 33, og køber heden fra nr. 10, og underlægger den til huset. Organist Pedersen, som så køber den, sælger den 1807 til Chr. Alstrup fra Taastrup Mølle, der atter sælger den til Mogens Solgaard. Hvem der så ejer den, vides ikke, men købmand Jacob Lihme, Randers overtager den som ufyldstgjort panthaver, men sælger den straks til gartner Salling, Tustrup. Han er gift med Johanne Nielsen. Salgsprisen var 4.500 rdl. med besætning. Denne Salling skyldes det, at Hørning fik sine udmærkede Graastenæbletræer plantede, særlig 3 haver, 11, 5, og 8, hvor de holdt sig i 100 år; nu er de alle borte. En finere frugt end denne findes næppe, muligvis skyldes det det nære kalklag ved overfladen. Der blev engang fra haven i nr. 8 solgt 2 td. til Gl. Estrup til en pris af 40 kr. td.

Da Sallings kone dør, 1824, sælger han gården til Peder Jensen Davidsen, der sad som enkemand og aftægtsmand i nr. 5, men bliver gift med pigen Ane Jensdatter, vistnok fra nabogården nr. 6. Salling flytter med 6 ukonfirmerede børn ind i nr. 5, hvor han bliver gift med enken. P. J. Davidsen driver gården indtil 1835, så kan han ikke klare den længere, men sælger til lærer Sørensen, gift med den forrige lærer Frederiksens datter, for en sum af 500 rdl. og aftægt hvortil der blev indrettet bopæl i den vestre langes sydlige ende. P. Davidsen ør efter få års forløb. Kirsten "Davster" var ung, kun godt 30 år, og ernærede sig som kokekone. Hun bor i huset indtil 1875, da huset skal nedbrydes, hvorefter kirsten for en vis betaling flytter hen i et andet hus, nr. 27, hvor hun dør 1886 efter at have været på aftægt i 33 år.

Lærer Sørensen køber efterhånden flere parceller, en sandlod fra nr. 8, parcellen nr. 18, 4 td. land af J. Kældersvend, og en lille gård i Præstdal, som var blevet flyttet ud på Guldbjerglodderne, de to inderste 21b og 25b, 1852. Lærer Sørensen har kun et barn, Christen. Da han overtager gården bygger læreren et hus i den østre ende af haven ved gaden, der boede han til sin død 1872. Efter hans kones død styres huset af en ældre pige, som havde tjent dem i en menneskealder, Johanne Jørgensen, se 33, hun modtog som erkendtligged renten af de 4000 kr. ved hans død.

Chr. Sørensen overtager gården 1858 og blev gift med Ane Marie (Jordhøj) fra Faarup. Som en kuriesitet kan nævnes, at konerne i disse 4, ved hinanden liggende gårde, alle hed Ane Marie.

I midten af byen boede ved siden hverandre 3 koner, som alle hed Ane, og nederst i byen 3, som hed Ane Mette.

1875 køber Chr. Sørensen indmarken til nr. 2, 30 td. land for 2.800 kr. Som før nævnt blev der handlet grumme meget med ejendomme dette år, ejendommeligt nok var Mads Balle og Jøregen Glavind de eneste gårdmænd, som ikke handlede, men benyttede imens tiden til at føre sag. Førstnævnte havde kaldt Glavind en spytlikker, hvilket forvoldte stævning, tiltale og dom.

Efter at have købt den store jordparcel, sælger Chr. Sørensen Guldbjerglodderne til P. Nielsen, nr. 5, jordparcellen nr. 18 til N. Hornbech, se 9, beholder selv bygningerne fra Guldbjerggården, som han benytter til hjælp ved den nye kostald, som han bygger, han havde allerede bygget nyt stuehus samt lade. Det skal her optegnes, at når hans jævnaldrene bysbørn tiltalte ham, brugte de formen "han" i stedet for "du", han var jo degnens søn. Han var forøvrigt en jævn og stille mand, der tog lidet del i det offentlige liv. Han blev imidlertid valgt til medlem af sognerådet og blev dettes formand under et rigsdagsvalg. Det var som regel den stedlige formand, der blev valgt som valgbestyrelsens formand og skulle som sådan lede valget: Man mente at han ville have undslået sig for at modtage valget. Det gjorde han ikke, men ledede valget roligt og korrekt med en velformet indledningstale, for hvilken han fik megen ros. Han døde 1885. Ane Marie døde 1892.

Børn: Nielsine, gift med købmand Østergaard, Hørning ved Skanderborg, 1882. Noline, død som ung, og en søn Christen, født 1872. Under hans mindreårighed blev gården styret af hans onkel Søren Haa, der ved sin død testamenterede ham sin formue. Da Christen Sørensen overtager gården, bliver han gift med Margrethe, hans kusine fra Rigtrup. Han dør 1932, 60 år gammel.

25

Han sælger den sidste rest af den oprindelige indmark til N. Hornbech samt noget af den østre sandlod, se 9, og får til gengæld den nordre ende af dennes hedelod, se 2-8, som han dog straks sælger igen. Derefter køber han 10 td. land af det inderste af indmarken til nr. 10 af Søren Holger, se 13, den bedste jord til byen. På den til gården indkøbte indmark blev der i 1872 foretaget forskellige boringer for om muligt at få et vandværk til byen, der findes mærkeligt nok på dens højeste del en vandåre, som har søgt op til overfladen i Kjelddammen og findes og benyttes på den højtliggende gård 9g, få alen under jordoverfladen, men ved boringerne stødtes få alen ned på flintlag, som det var umuligt

at gennembore, trods det, at der flyttedes flere gang, til sidst over på smedemarken oven for dammen. Der gik derpå mange år, inden det nuværende vandværk blev anlagt.

Gården nedbrændte 1902, en ny blev opført på den gamle plads, med stuehuset vendt mod byen, med en udmærket udsigt hen i byen. Han købte derefter naboens, nr. 6, gårdsplads, toft og have, og gården ligger nu meget frit. Huset, som læreren beboede, var i flere år lejet ud, men blev solgt til bødker Anders Jensen. Chr. Sørensen dør 1931. Børn Nielsine, død 17 år gammel og en søn Sigurd.

Matr. nr. 12

Den hørningske Stiftelse

Nuværende besidder: organist, hospitalsforstander Knudsen

Allerede 1688 henlå denne gård "til kirkens vin og brød" med 1 td., 7 skp. hartkorn, men der er sikkert ved hospitalets oprettelse tillagt mere jord, dens indtægt blev i hvert fald overdraget til organist og bogholder Ludolph Mejnice og har siden tjent til samme formål under de forskellige organister.

Ved udstykningen fik den jord i samme orden som de øvrige gårde, med over det hele 1/6 mindre.

N. C. Ring købte 1 td. hartkorn sandlod, som han drev sammen med gården, men senere er overgået til nr. 9, se kortet nr. 40.

Alle organisterne har selv drevet jorden, idtil Tvilstedgaard blev kaldet 1866. Gården blev da forpagtet af Ole Jensen, uægte søn af Jens Olsen, se 4, og en datter af Niels Willumsen, se 6, var hans moder. Der blev indrettet forpagterbolig i stuehuset. Han var første gang gift med Marianne Sørensdatter, se 13, anden gang med Bodil Marie Rasmussen fra Langskov. Børn: Marius, Rasmus og Anker.

Organistembedet var i mange år besat af familien Ring, 5 slægtled, idet den anden organist Jacob Riesen, var onkel til sin efterfølger Niels Ring. Det blev næsten betragtet som en selvfølge, at det kunne fortsætte, så længe der var sønner. Det blev derfor en stor skuffelse, at lærer Ring, se 1, som ved sin faders dødsfald var lærer i Virring, blev forbigået og lærer Tvilstedgaard kaldet. Han var lærer i Serritslev ved Horsens, men blev under striden om den reviderede grundlov, mod hvilken han var modstander, i overensstemmelse med skoledistriktets beboere, og bad daværende biskop Brammer i Aarhus, der før havde været forstander ved seminariet i Snested i Thy, hvor på samme tid Tvilstedgaard var lærer, om forflyttelse, og følgen blev, at han blev kaldet som organist.

Det ser ud, som organist N. Chr. Ring mest har beskæftiget sig med landbruget, idet der i hans tid fandtes en organist Lind, senere Pedersen som vikarer, sidstnævnte havde ejendomme i Hørning, først nr. 11 senere nr. 26. Ved den nye hospitalsbygning blev der ingen lejlighed opført til forpagteren, og Ole Jensen fratrådte, købte en mindre ejendom i Ammelhede. Efter hans død 1892, flyttede enken, Bodil Marie, til hospitalet som stuekone, hvor hun opholdt sig til sin død.

Det nye hospital blev opført 1880 på den nedbrudte gårds plads med nyt udhus, hvor synetrien vist har spillet den største rolle, det indre blev aldeles upraktisk indrettet og pladsen alt for lille. Det var en ung byarkitekt fra Aarhus, den daværende biskop Clausens søn, der havde tegnet det, lige så godt som selve hospitalet blev indrettet, lige så dårlig var hans forståelse af landbrugsbygningens indretning. Hvor foran den lille have er anlagt på gadejord, lå den gård- og hospitalsbrønd, hvor også skolen før var henvist til, den blev flyttet ind i gården. 1880 blev begge hedelodderne solgt, den

26

yderste til Søren Bjerregaard, se 13, den inderste til Rasmus Qvist, se 32. 1880 overtog P. Nielsen, se 5, forpagtningen, som han drev sammen med sin gård indtil 1885. Derefter Chr. Pind fra Tustrup. Han købte et hus, nr 26, hvor han boede. Jorden var i en dårlig orden, både hvad karft og renholdelse angik, men i de 5 år han drev den til sin død i 1890, kom den i meget godt drift. Efter ham Chr. Pedersen Lorentz, 16, som havde den i mange år, så fik Arthur Jensen, se 11, den og efter ham en kort tid Anton Rasmussen, se 9, og Chr. Bøje, se 5L. Siden har den været forpagtet af Ejner Møller, se Sølund.

Ude i det yderste af marken ligger en stor kæmpehøj, Lådenhøj, man har vist aldrig fundet oldtidsfund i den.

Matr. nr. 13

Nuværende ejer: Jens Jensen (Kældersvend)

Om det er det samme sted, som hospitalsbonden Jens Rasmussen fik tildelt 1697, vides ikke, men ved udskiftning fik en anden hospitalsbonde af samme navn tildelt sin lod i Balle som tilforn, og ved husenes og hedens yderligere lagt til ca. 12 td. land i Præstdal, se 9, (og Guldbjerglod som de andre). Efter hans død får Søren Jensen Kusk det, formodentlig hans søn, gift med Inger Rasmusdatter. Deres børn var: Niels, Mariane, gift med Ole Jensen, se 12, Sofie, gift med sognefoged Anders Vestergaard. Enken Inger Rasmusdatter gifter sig med Rasmus Holger fra Karlby eller Faarup, i dette ægteskab var der ingen børn og efter hendes død overgår ejendommen til Niels Sørensen (Holger), han havde deltaget i krigen 1848. Han bliver 1855 gift med Ane Mette Rasmusdatter, se 10. han køber kort efter ejendommen nr. 19, som drives under gården indtil 1896. Niels Holger dør 1889 og Ane Mette 1904. Børn: Mette Elisabeth, f. 1856, død som ung, Rasmus, f. 1860, efter at han i nogle år havde haft bestyrerplads på en gård og siden lært mejeri, rejste han til Amerika 1902. Rasmine, f. 1862 blev gift i Kristrup, hvor hun døde. Peter . 1864, rejst til Amerika 1888. Søren f. 1858, overtog efter faderens død gården 1890, blev gift med Mette Marie fra Fausing 1892. Efter Branden af nr. 10 i 1896, bytter han med ejendomshandlerne således: han får indmarken af nr. 10 med undtagelse af de 11 4/14 td. land, som var overgået til nr. 4, samt eng fra forannævnte gård. Disse overtager hele det til ejendommen hørende jorder, nr. 19, med hus iberegnet og bortsælger Balleloden, den inderste, til bager Hansen, den yderste til naboen nr. 20, Christian Hansen, Guldbjergloden til Møller Pedersen, se 6m, den lange smalle eng og mose, som den var tildelt fra nr. 9, købes tilbage af Niels Hornbech.

Der blev bygget lidt til den i forvejen for lille gård, men der var alt for lidt plads. Havde disse bygninger været bedre, havde det været en udmærket lille gård, med byens bedste jorder udfor. Han havde imidlertid fået for megen gæld og sælger af jorderne 10 td. land til Chr. Sørensen, se 11, engen til? og bygningerne til forpagter Vedsted fra Pindsminde, beholder 6 td. land som underlægges naboens hus, nr. 20, som havde bygget på marken ved Lundvejen.

Mette Marie led i mange år af et svagt syn og blev til sidst helt blind, hun dør 1916, Søren Holger et par år efter. Børn: Holger, en datter, gift med Bossow fra Liltved, Ane, gift med Jens Christensen fra Virring, Petra opfødt hos bedsteforældrene i Fausing.

Det var meningen, at Holger skulle have ejendommen, men han dør kort efter faderens død, og ejendommen overgår til svigersønnen Jens Christensen, som drev den indtil den brændte 1930, men sælger efter opførelsen.

Efter en tids forløb sælger Vedsted bygningerne til Jens Jensen Kældersvend, som underlægger dem hele sin jord, og sælger sine egne bygninger, se 18.

27

Matr. nr. 14

nuværende ejer: Anders P. Andersen

Anders Højholdt ejede gården 1794, derefter er den vistnok overgået til Jens Pedersen Grønholt, hvis enke modtog aftægt fra den. Den bestod oprindelig som de andre boelssteder af 4 td. 2 skp. hartkorn, men 1808 stod den opført med 1 td. 1. skp. Det er jorden fra den lige overfor beliggende nr. 24, (Søren Chr. Lorentz), som oprindelig var mellem de 11 boelssteder.

Det er vanskeligt med sikkerhed at fastslå, hvem der har ejet disse, da matr. nr. mangler, og ingen navne opført under tildelingen af disse ved udskiftningen, men det er temmelig sikkert Niels Jensen Bech, der har været besidder og har foretaget sammenlægningen mod en afgift på 800 daler samt aftægt til Jens Grønbechs enke, han har vistnok solgt efter kort tids forløb og købt boelsstedet nr. 19 til Niels Mogensen, som ejede den i flere år og dør 1836. Hans Enke Ane Lauersdatter sælger den 1839 til Søren Rasmussen Hald fra Værum og modtager aftægt. Søren Rasmussens Kone hed Ane. Dette Ægtepar var begge af et heftigt temperament og vanskelige at omgaas, særlig Ane var "betydelig skrap". Hun skulde nok faa det sidste ord i en debat, enten det gjaldt fra hendes åbne vinduer (huset laa langs gaden, tæt op ad denne), eller hvis der opstod en større strid eller batalje ved gadebrønden, saa kunde man være vis paa, at enten Søren Hald eller Ane var tilstede, deres udtryk var

ikke altid de blideste eller mest udvalgte. Rygtet lød, at Ane havde maattet betale sine 3 mark "Tremarksnand", ifølge jydsk lov kan en saadan ikke optræde paa tinge eller afhænde gods, om fra hans Mund eller andre grunde vides".

Søren Hald ejede gården i 41 år og drev den til det sidste ved egen hjælp og kunne endda få tid til at køre herredet rundt med kalk til bygningsbrug, som han solgte skæppevis eller endnu mindre portioner og de klarede sig også udmærket ved gården. Han bandede fælt, spillede en høj 4re kort og tog ogsaa sin part af kaffepunsene. Han var, hvad man kalder en hård hund. De sidste år kneb det hårdt med at klare det alene, han skiftede hvert år et par unge heste og de var tit ved at være ham for overlegne. Han var en stor kraftig mand, man var i hans yngre dage ikke helt modig ved ham. Tilsidst da mod og kræfter svandt, turde alle "sparke til den døende løve", hvad ogsaa alle gjorde af et godt hjerte. Han solgte Gården 1880 og flyttede til Drastrup, hvor de boede til deres død. Ane døde først, at han savnede hende, hørtes paa det udtryk, han engang brugte "F. .. render i'et, at Ane skulde dø, nu er der ingen til at trække klokken." De havde 3 Børn, alle piger, kønne, især de to ældste. Rasmine blev gift med handelsmand Skov fra Mikkelsestrup, Amalie med enkemand P. Jensen fra Taanum, Kristine med enkemand, tationsforstander Akselsen fra Uggelhuse.

Anders Kjærsgaard fra Vissing, gift med Minne fra Lerbjerg, køber gården 1880. Ved et af hans børns leg med tændstikker brændte gården 1896. Rygtet fortæller, at i denne gård har været privilegeret kro for mange år siden, mens landevejen førte igennem byen. Der kunde godt være noget, som tydede derpå, idet at det lange stuehus lå helt tæt op til vejen. Jeg har aldrig truffet på noget, som tyder derpå. A. Kjærsgaard mageskifter mod Jørgen Jensen, se 2, og denne bytter da med ejendomsandlerne saaledes, at han får den af disse overtagne Præstdalsmark, nr. 13, og de får Ballerloden, som støder op til nr. 19, som de ogsaa havde fået ved mageskiftet med S. Holger, se 13. Guldbjergloden til gården køber mølleren, se 6m. 1903 køber han toften til den nedbrændte gård, nr. 3. Gården har siden været ejet af Carl Chr. Jensen, Elsborg, Erhardi, Jacob Rasmussen og Øksenholdt, som solgte den til Anders P. Andersen, fra Attrup ved Kolind, gift med Magdalene fra V. Velling, han driver ved siden af gården en stor vognmandsforretning og bilkørsel. Børn: Niels, Katrine, Magda, Ejner, Rigmor og Svend.

Matr. nr. 15

Bygningerne nedbrudt og joderne underlagt en anden ejendom

Ved udskiftningen er det vistnok dens ejer (*skal der mon i stedet have stået: "er dens ejer vistnok"*) hjulmand Frands Rasmussen, han køber fra Menstrup Østergaard 1 td. mark for 275 rdl., denne bliver dog snart solgt. Det er muligvis den samme parcel, som overgår til Johan Mortensen.

28

Hans søn Rasmus Frandsen overtager gården nr. 10.

Frands Fasmussen, f. 1737, (*er*) gift med Mette Nielsdatter fra Lime, hun dør 1796. Efter at Chr. Ahlberg, se 11, søn af Engelmann Ahlberg, har solgt gården nr. 11, køber han ejendommen, han dør 1815. Enken madame Marie Kirstine Ahlberg bliver 56 år gammel gift med Søren Jøcumsen Dahlberg, 36 år gammel. Han ejede et hus i byen. Madamen dør 60 år gammel, han gifter sig med Mette Pedersdatter, køber 1839 et tørveskifte, matr nr. 7f i mosen nr. 8. Deres plejedatter Karen bliver 1857 gift med Chr. Jøcumsen fra Lime, han køber Guldbjergloden af Niels Housk, nr. 20, som stødte op til hans egen, hvilket betød en stor fordel for ham, idet den kalkgrav, som han lod grave på enderne af lodderne i Præstdal, derved fik dobbelt bredde. Han solgte en masse kalk og den opgravede overjord (*blev*) stadig fyldt bagved, så der fremstod agerjord igen, hvad der ikke fandt sted ved byens øvrige kalkgrave, hvad der besværliggjorde senere sløjfninger. Der blev hentet kalk fra Bendstrup, Krstrup og Assentoft og fra de andre nærmereliggende byer..

Børn: Mette Kirstine, gift i Krstrup, og Jøcum Martinus Dohlberg Christensen Jøcumsen, der styrede gården efter faderens død 1884, overtog den efter moderens død, men dør efter få års forløb, ugift. Derefter køber naboen gartner Marinus Jørgensen ejendommen, se 26, underlægger jordene til hans ejendom og nedbryder bygningerne. I Christen Jøcumsens tid fandtes der en mængde antikke sager, sikkert fra Ahlbergs tid, både møbler, sølvtøj, messing og skilderier. De blev efterhånden pillet væk

til spotpris af opkøbere og samlere.

Matr. nr. 16

Nuværende ejer: Chr. Pedersen Lorentz

1794 ejedes den af Mads Espesen, der 1813 overdrager den til sin svigersøn Andreas Johansen, møllebygger, gift med Ane Katrine Madsdatter, han sælger til Rasmus Mariager, se 2, 1841, og han overdrager den 1856 til Lauers Sørensen fra Krogsager, se K, som samme år bliver gift med hans (*R.M's*) uægte datter Maren Rasmusdatter, hendes moder er en datter af Jens Andersen, se 8.

De havde 2 børn, Søren Lauersen, fader til Marius Lauersen, se 2, og Anton, som var vanfør og lærte rørmagerhåndværket, et håndværk, som faldt bort sammen med væverens. Han døde ung.

Efter Lauers Sørensens død 1860 bliver enken gift med Niels Nielsen, Fausing, han deltog i krigen 1864 efter at han var bleven gift. 1875 køber han sandlodden, nr. 8, nede ved Sjellebro af Niels Hornbech. Der var langt derved med den befordring, han brugte, han var den sidste, som kørte med stude. De blev skiftede hvert år, solgt om efteråret, og et par magre indsat hvert forår. Det var altid kraftige stude han benyttede, 4 årige langhornede. De kunne godt være lunefulde og skulle helst omgås med det gode, hvilket godt passede med Niels Fausings rolige og stille karakter. Et par år efter overlod han bygningerne og Balleloden til Chr. Pedersen Lorentz, som blev gift med en datter, Sine, og byggede et vinkelsted på sandlodden og underlagde dette Guldbjergloden. Peter, bosiddende i Randers, hvor han var formand for entreprenørfirmaet Brede & Søn, begyndte selv i den ældre alder på entreprenørvirksomhed. Sine, se ovenfor. Rasmus Mariager, se nr. 7.

Chr. Lorentz havde i mange år Organistgården i forpagtning. Deres børn: Kirstine, gift med Laurids Lauersen, se 6, og Asta, gift med Bossow, bor nu i Aarhus.

Da forpagtningen ophørte, købte han det af Chr. Hansen byggede hus på lodderne 19 og 20, ved Lundvejen, "Hedehus", flyttede derop og underlagde dette til sin Ballelod. 1818 overgik det til svigersønnen Laurits Lauersen og (*han/de*) flyttede tilbage til huset i byen. De havde en datter, Signe, som blev gift med Mostrup fra Harritslev, der købte ejendnom.

Laurits Lauersen døde 1921 og hans enke blev gift med enkemand, gartner Marinus Jørgensen, se 26. De solgte ejendommen til Peter Hansen, gift med Kirstine Mogensen fra Uggelhuse. Udhuset til den gamle ejendom er nu nedbrudt for at give plads for en gaderegulering.

29

Matr. nr. 17

Nuværende ejer: Peder Grosen Rasmussen

Niels Nielsen Lind ejer den ved udskiftningen, Frands Jensen fra Fausing køber den først i århundredet, gift med Ane Kathrine Michelsdatter, vistnok søster til Rasmus Michelsen, se 10, Boelsstedet nr. 10, som lå, hvor nu bageriet ligger, det gamle stuehus findes endnu på pladsen som brænde- eller redskabshus for bageriet. Hvem der har ejet det, vides ikke, måske N. Holubergs enke. Det bliver købt af Frands Jensen og jorderne underlagt hans ejendom. Et stykke have eller gårdspladsligger endnu under gården, der ingen have havde før i nutiden. det gamle hus blev lejet ud, indtil hans ugifte datter, Ane Frandsdatter, overtog det som arv. En parcel, som Revsbech havde købt af nr. 10, og en tid underlagt 7, 7b bliver også købt.

Frands Jensens børn: En datter, gift med feldbereder H. Lyngaa i Randers, en datter, Mette Kirstine, gift med Søren Møller, Moeskær, se 3m, Ane, se foran, Jens Frandsen, død som ung, og Mette Sofie, gift med Peder Andersen fra Moeskær, broder til ovennævnte (?). Det er ham, som køber parcellen 7b, se 34. Han overtager gården 1846 og giver aftægt til Frands Jensen. Peder Andersen dør 1867, og enken forpagter gården ud til Søren Hornbech, se 10, indtil deres eneste datter Ane Mette bliver gift med Jens Grosen Rasmussen fra Aarslev Hedehus, 1872.

Gennem ladeporten, som var meget lav, gik indkørselen til gården, man måtte bukke hovedet dybt for at undgå sammenstød med port bjælken; det glemte Søren Møller i Moeskær, da han kørte ind gennem den ved Jens Grosens bryllup, han glemte, at han havde sin høje hat på, den stødte mod portbjælken, og hele pullen blev reven af, så den hængte ned i nakken, kun fastholdt af skyggen.

Musikerne, 4 i tallet, som blæste touche ved hvert hold gæsters ankomst, gik alle i stå, kun det dybe horn gav nogle enkelte stød i basunen, hvilket muligvis faldt godt sammen med situationen. Den inderste Guldbjerglod er engang solgt til Morten Poulsen, se 23m måske af P. Andersen, da han køber 7b.

Jens Grosen var en arbejdsom mand, han klarede den, ikke så helt lille men spredte, ejendom helt alene sammen med det brune øg, til sidst kunne det ikke holde trit med ham, f. eks. under gødningskørsel, kom han tit helt foran og måtte standse lidt.

Jens Grosens børn: Rasmus, se nr. 23, og Peder, som 1901 overtog gården, gift med Christiane Sørensen. Han købte eller arvede det syd for liggende gamle hus, 37, af sin svigerfader, snedker og møllebygger P. Marbech. Derved blev der plads til at bygge et stuehus med have på denne plads. En dam, som lå på gadejorden, blev også sammenlagt med haven. Det gamle stuehus bliver benyttet som udhus, og der er skaffet vejret bag dette, det er det eneste af de oprindelige boelssteder, som er bleven firelænget.

Børn: Jens og Peder samt Agnes.

Matr. nr. 18

Nuværende ejer: Bent Jensen

1794 købte P. Jensen Skriver denne ejendom for 1200 rigsdaler, han var gift med Ane Mogensdatter, 1832 overtager sønnen Jens Pedersen stedet, han fik tilnavnet Kældersvend, fordi han havde hjulpet til i en kælderhandel i Randers. Han var gift med Mette Jensdatter Ladefoged fra Uggelhuse. Landbruget og det dermed følgende arbejde var ham en plage; når han tærskede svang han plejlen til højre side, det så meget kejtet og ubehjælpeligt ud, og slaget kunne på den måde næppe føres med megen kraft. Deres børn var Ane, gift med Martin Bøttern, se 29, Inger Marie, gift i Munkdrup, og en søn Jens Peter Kældersvend, som overtog ejendommen 1865, gift med Birte Marie, plejedatter af Revsbech, Aarslev. Ved siden af dette lille landbrug var han træskomand og tækkemand, og kørte lidt fragtkørsel til Randers. Landbruget var heller ikke særlig indbringende for ham. Han solgte en del kalk fra en kalkgrav i Præstdal, det hjalp jo altsammen på indkomsten.

Børn: En datter Jensine, som døde i konfirmationsalderen, en søn Jens, som overtog ejendommen 1899 og giftede sig med Jørgine fra Lemmer.

Disse små ejendomme havde som regel pigebørn i 11- 14 års alderen til at passe de få køer, som fandtes på sådant et lille sted, og gøre nogen hjælp i huset; det var dog kun for sommeren. deres løn beløb sig til 2 a 4 rigsdaler, træsko og måske lidt uld. Der var sjældent mere plads end højst

30

nødvendig i disse små stuehuse, hvor vidden sjældent var over 8 alen, godt 5 meter. I dette hus her måtte "Tjenestetøsen" ligge om natten i værkstedet i en dragkiste, hvis låg var slået ned om dagen. Der fremkom på den tid aldrig klager over den slags. Og de sov sikkert godt i den korte tid, der var levnet dem dertil. Man stod op kl. 3½, senest 4, om morgenen, for at køerne kunne komme ud og få den smule græs, som fandtes, inden duggen gik bort. Middagssøvn kendtes ikke, hverken for tjenestedrenge eller tøser. I de lange sommerdage kom køerne aldrig hjem før kl. 8½ - 9 om aftenen, og skulle derefter malkes. Vor humane tid tillod næppe sligt.

Det var indtil det eneste boelssted, der havde sine gamle bygninger, samme størrelse og beliggenhed med jorder og samme slægt. (*På et tidspunkt*) købte han bygninger til nr. 13, hvorfra hele jorden var solgt af Vedsted, som, da ejendomshandlere havde udskilt jorden, købte den. Det var heller ikke særlig gode bygninger, men dog mere rummelige end hans, der blev solgt til Bent Jensen fra Sjellebro, der nedbrød udhusene. Jens Jensen sælger Guldbjerglodderne til Møller Pedersen og køber noget jord fra Krogsager Mark ved korsvejene og landevejen, af gården nr.....?

Børn: Marie, Birte og Martha, de sidste blev gift med tømrerne brødrene Kruse, se 9b, begge bosiddende i Spentrup. Martha døde 1931. Bent Jensen døde 1934.

Matr. nr. 19

Den første ejer, som vides besked om, er Niels Jensen Bech. Efter at have solgt nr. 44. Han er søn af Jens Svenningsen, som 1767, da N. J. Bech blev født, var ladefoged på Thustrup. Hans moder blev gift med hjulmand Frands Rasmussen, se 15, hos hvem han blev opdraget og lærte tømrerproffessionen og han blev første gang gift med skrædderpigen Anna Hansdatter, som han ved kgl. tilladelse blev skilt fra 1812, blev derefter gift med Karen Marie Holgersdatter Olsen fra Aarslev. Han har sikkert været af en noget urolig natur. Når han for faderen blev sendt på hoveriarbejde på Tustrup, lavede han optøjer og kunster, så at han til sidst blev forbudt at møde. Hans søn Helge Bech, født 1818, blev gift med Ane Margrethe. Han blev uddannet som musiker boede vistnok i huset nr. 29, indtil han fra faderen overtog ejendommen, som han ejede en del år, og derefter mageskiftede med møllebygger Andreas Malthe, som ejede den, nogle år i forvejen byggede, gård, 9g, (nuværende ejer N. Tholstrup) . Han var en meget søgt og dygtig musiker, særlig violin. Hornet behandlede han nødigt, ved bryllupper måtte han (*dog*) bruge det. Det fortaltes, at han under marchen foran brudeparret i et forrygende snevejr måtte lukke øjnene, fjernede sig fra de andre og fandt sig selv mellem to længer. Der fortælles flere træk hvor han var kommet galt afsted, men det fortalte han aldrig selv og holdt ikke af at høre derom, men derimod fortalte han gerne om de mange pudsige træk og tilfælde, han havde oplevet på sin ca. 50 årige omrejsen som musiker. Han var en dygtig iagttager, huskede godt og kunne gengive dem med et lune, så det var noget af en nydelse, når man i hjemmene fik ham til at fortælle, (*han*) forstod uden overdrivelse at lade fantasien spille med.. Der var tit en del satire med, som særlig gav sig udslag, som f. eks. når nogen havde givet for få musikanterpenge. Folk, særlig ungdommen, var ikke glad for at komme inden for hans skudvidde. Han var ret påholdende med penge og forstod at holde ved dem. Det hævnedes sig også engang, da købmandens karl fra Randers, hvor han "kørte i gårde", var i Hørning til legestue og ved dens slutning betalte musikanterpenge, sagde: "Værsgod Bech, her er 25 øre, sådan plejer du at give mig". Det ville han nødigt høre noget om. Taksten var allerede dengang 1 krone, som forresten blev ydet mere af skræk end kærlighed, man holdt jo ikke af at blive kaldt simpel. Han fortalte engang, at en af hans faders stude var tvær og ikke ville lade sig drive. - Jeg var en stor dreng dengang, fandt en gammel kasseret høj hat, som jeg bandt i dens hale, så tog pokker ved studen, den for nord på som vild med en fart, som jeg med yderste anstrengelse næppe kunne følge og med mine modige tårer skældte ud med alle de værste udtryk, jeg kunne finde, imellem at jeg bad "bette, bette stud, stands da endelig" for bag efter at love den alle de klø, som jeg kunne lægge på den, når jeg fangede den, indtil den endelig standsede langt ude på Lund Mark, og vi traskede

31

da flove og sagtmodige hjem -.

Han undgik den ulykke, som tit overgik mange musikere, han blev ikke forfalden. Han spillede altid første violin, selv(*om*), som det mest var tilfældet, at de øvrige 3 eller 4 musikere var fra et Randers orkester. Han var slem til, især de sidste år han virkede, at gøre pauserne mellem dansene meget lange, og ingen havde hverken lyst eller mod til at opponere, man havde i grunden mest lyst til at skubbe ham til side og tage en anden, men han havde som sognefoged en vis fordel, idet han kunne forlænge festen efter behag, og i provisorieårene en vis beskyttelse overfor gendarmerne. Forsamlingshuset bliver bygget, om det var grunden til, at dansetempoet blev hurtigere, eller grunden var en anden, er ikke så lige at sige, men musikkens tempo måtte jo også sættes op, hvad der var ham en pestilens. Nutidens dans, som ikke er dans, men nærmest kan betegnes som en march på stedet under en jævn fremadskridende bevægelse, var ikke kendt dengang. Jeg kunne bedre forstå, om den blev benyttet af de ældre, og ungdommens glæde og livslust gav sig udtryk for livlige bevægelser.

Han spillede endnu et år i forsamlingshuset, men da begyndte han at tabe herredømmet over både deltagerne og de øvrige musikere, der forlangtes mere fart på, og det forstod de, men det gjorde ham ondt, og han udtalte "Nu må jeg holde op, nu er det ikke dans længere", men han havde næppe holdt det, hvis ikke hans syn var blevet så dårligt, at han ikke ved egen hjælp kunne færdes ude om aftenen. Han var en meget kendt og omtalt mand indenfor et meget stort område. Men som det står i sangen: "Og vore navne glemmes, som sne der faldt i fjor", passer her, om nogle få år kan ingen huske

ham, og han bliver aldrig omtalt nu. Han var sognefoged en del år. Da hans syn svækkedes mer og mer, solgte han gården og flyttede til Øster Tørslev, hvor hans ældste datter Emerense var gift med lærer Jørgensen. Der levede han de sidste år helt blind til sin død 1902, 84 år gammel.

En anden datter Karen Marie, blev gift med sagfører Andersen, Viborg, en søn Jens Bech blev lærer i Malling, oprettede senere en højskole i Mellerup, som efter få års forløb blev en af landets mest kendte og søgte skoler. En anden søn, Niels Bech, flyttede ved gårdens salg over til Mellerup, hvor han kort efter døde ugift. Det skal her indskydes at Helge Bech sælger boelsstedet nr. 19 1852 og flytter op i gården nr. 9g. Møllebygger Malta, som overtager ejendommen, byggede en kvist på huset med mange vinduer ud mod gaden, det så helt imponerende ud, men tabte jo efterhånden sin glans. Niels Holger købte huset og benyttede kvisten til fourage, vinduerne knustes efterhånden, og hullerne tilstoppedes med klude, tilsidst røg sprodserne også, og der blev klasket nogle brædder på. Niels Holger, som havde købt det omkring ved 1857, lejede huset ud, og det har huset mange forskellige familier.

Murer Peder Børst. P Trige, se 36, boede der i flere år. Til sidst Søren Holgers Moder, efter hendes død sælger Søren Holger ejendommen til ejendomshandlere, som atter sælger deres Ballelod til Chr. hansen, se 20., Guldbjerglodden til Møller Pedersen, se 6m, og huset til slagter Holmgryn, og derefter slagter Kastrup, (*og igen*) karetmager Pedersen. Den nuværende ejer nedbrød det gamle hus og byggede et nyt.

Ved den sydlige ende af det gamle hus lå, sammenbygget med dette, en lavere bygning, som sandsynligvis havde været benyttet som kreaturstald. Nu var den indrettet til bopæl, den var udvendig 3 meter bred, en stue med et lille vindue, gulvet (*der*) var af ler var sænket ½ meter ned under jordoverfladen. Man dumpede ind i en forstue, der også gav plads til et muret ildsted, den simpleste menneskebolig, jeg nogensinde har set. Her boede et par gamle mennesker, yderst fattige, Lauers Johansen og hans kone Marie Lauers Johansen. Han havde i adskillige år været røgter på forskellige steder, så længe han kunne holde ud, så kom de på sognet, det blev jo mest de gamles lod, når de ingen børn havde, som ikke ville eller kunne tage sig af dem.

Hun (*konen*) var et stort knoklet kvindemenneske, var hvedebrøds-kone, (*og*) halt. Det har været en drøj tur at traske sognet rundt hver lørdag, måske lige drøjt for hvedebrødet, ihvertfald om sommeren, det var da lige så tørt og kroget som hun var. - Tilsidst hængte Laues sig, motivet : livslede - man undres ikke derover, og det så næsten ud, som skæbnen bød det. Jens Kældersvend, som 2 gange havde nedskåret hængte, som igen kom til live, kom denne gang for sent med sin båndkniv.

32

Matr. nr. 20

Nuværende ejer: Peder Vinter

Før udstykningen boede Thomas Christensen i ejendommen, men den overgik stærkt til svigersønnen Peter Sørensen Smed, det er muligvis hans enke, Mette Kirstine Sørensdatter, der modtager aftægt af den næste ejer, Niels Jensen Housk, der køber ejendommen 1830. Guldbjerglodden var overgået til nr. 33 og (*det var*) altså kun et mindre sted på ca. 4 td. land. Han var ikke kørende, men gjorde arbejde for at få marken drevet. Han var tækkemand. Efter at have boet der i 40 år, overgik den til hans søn Søren Nielsen Housk, gift med ...?... fra Ammelhede. Andre børn: Jens Housk, var tømrer og gift med Mathilde Bak, en lærerdatter fra Vissing, Anders Peter, gift med Inger Løjs fra Trustrup og sypige Inger Marie. Disse børn gik over til mormornismen, som på dette tidspunkt samlede proselytter over hele Danmark, og rejste til Utah i Amerika, også deres gamle moder rejste med. På den tid var flerkoneri tilladt i Utah. Ejendommen blev solgt 1882 til Chr. Hansen fra Attrup ved Ryom. Han var også tækkemand, men dette håndværk havde nu udvilket sig til, at man ikke længere brugte "tækkeviller", lange smidige kæppe, som blev lagt oven på halmen og fastgjort til lægterne med en snoet halmvisk, kaldet Dok. Disse blev lavede om vinteren for at være rede, når man havde brug for dem; ligeså blev pile- og hasselkæppe skåren. Nu kom man til at bruge lange flettede simer af siv. De lange stænger, som før benyttedes til at bevæge sig på taget, blev erstattet af træstole, som tækkemanden selv flyttede med sig, sådan en tækkemand kaldtes en "Flyvetækker".

Da ejendomshandlerne overtager nr. 19, sælger disse dennes Ballelod, som lå ved siden af hans, til

ham og han bygger et vinkelsted (efter at have solgt sit hus til Søren Holger, se 13) øverst på lodderne ved Lundvejen, som han kalder Hedehuset, det blev ved hans bortrejse solgt til Chr. Pedersen Lorents, se 16. Efter Søren Holgers død overgår huset med de 6 td. land fra nr. 10 til svigersønnen Jens Christensen, som et, med hans sammenbygget, hus, nr. 28. 1830 brænder alle bygningerne og et nyt pænt hus bliver opført på pladsen.

Jens Christen kan dårligt klare sig efter byggeriet og sælger ejendommen til P. Vinter fra Hald.

Matr. nr 21a og 21b

Nuværende ejer: Clausen

Denne ejendom er forlængst forsvunden som husmandssted. den har sikkert ved udskiftningen tilhørt Peder Nielsen Houlberg, hans enke, Ane Katrine Jensdatter skøder den 1805 til søn N. P. Houlberg, som 1835 afhænder den til Lauers Clemmensen, som yder hende aftægt; blev straks efter skødet til pigen Kirsten Jensdatter (datter af Jens Rasmussen, se 5), der gifter sig med Mads Jensen, som 1852 mageskifter med Niels Pedersen Houlberg, se 25, således at han får de to Ballelodder samlet ved Lund skel 21b og 25a, og Mads Jensen får de to inderste Guldbjerglodder, 21a og 25b, hvorefter han bygger et hus og udhuse på den sydlige ende ved Præstdal og flytter derud, se 11 og 5. Boelstedet i byen bliver derefter jordløs og huset omdannes til 2 beboelser, 21a og 21b. Hvem der boede i den sydlige ende fra 1852 til 1859, ved jeg ikke, men sidstnævnte år køber væver Rasmus Mogensen, gift med Ovine Andersdatter fra Årslev, huset. Han var væver, men var grundig ked af denne virksomhed såvel som af alt andet anstrengende arbejde, kort sagt, han var doven, og denne egenskab fører sjældent til velstand. han fik da den idé, efter at have solgt øl et par år, da dettes kendskab var fundet ud på landet, at begynde med en lille høkervirksomhed. de begyndte småt, hele inventaret bestod af en kommode med bagsiden mod kunderne, overfladen som disk, og dens skuffer indeholdt varene. det gik meget småt i førstningen, idet der i mange år havde boet en anden høker i byen, der havde haft hele handelen, men han boede helt oppe i et af de yderste huse mod vest, var meget lidt elskværdig, en kort og indesluttet natur i modsætning til Rasmus Mogensen, der var lun og vittig. Omsider gik hele handelen over til ham og han døde som en meget velstående mand. Det var mest Ovine, som passede handelen. Han passede sine bier, besørgede indkøbene og tappede øllet på flasker, man kunne dengang ikke få det aftappet, men i øltræer, og kunne ved selv at aftappe, have det til 6 øre halvflasken, og han skulle nok passe at

33

få sine flasker tilbage. hans største interesse var biavl, og han købte det gamle faldefærdige hus, 29, lige overfor, idet han kunne benytte haven til bistader.

De havde flere børn, de døde som små med undtagelse af en, Peter; han var også svag, og der blev kostet meget på hans helbred, lærte urmagerprofessionen, og efter endt uddannelse nedsatte han sig i Hørning og anskaffede urmagerredskaber for 2000 kr., men kort efter, 1889 blev brugsforeningen oprettet og handelen svandt bort. Samme år overtog Ovines søn Henrik Henriksen huset, men da handelen ophørte, købte han det bag ved liggende boelssted, nr. 23, han var gift med Ida leuersen fra Salling. De havde 3 børn, 2 sønner, der begge udvandrede, og en datter, der blev gift med skræddermester Madsen, Randers. Efter Idas død giftede Henrik sig med hendes søster, og flyttede til Randers, hvor han drev værtshusholderi til sin død. Ovine blev boende i huset til sin død, og det blev derefter solgt til Chr. Sørensen, se 11, og har senere været ejet af flere, sidst Valedemar Vendelbo. Den nordlige ende af huset, 21b, ejes 1859 af Ludvig Lauersen, fra 1866 af Chr. Bülow, 1898 af Misael, 1909 Niels Adamsen, derefter Mogens Jensen, Søren Kjær, 1918 Anton Andersen, se 27, og nu af Clausen.

Matr. nr. 22

Et gammelt gadehus, som Rasmus Micelsen flytter ind i, da han sælger gården. Efter hans kones død styres det af en ugift datter, Kirsten, der havde en søn, Mikkel Peter, der senere fik en lille gård nede

ved Sjellebro modsat åen, død i Lime. Efter ham ejedes det af lærer Sørensen, se 11, der senere solgte det til Søren Hornbech, se 10, som benyttede det som fåresti. Han nedbrød det 1868 for at få plads til en kreaturstald. På dets plads ligger nu et nyt beboelseshus. Hovedmatrikulsnummeret er udgået, men findes endnu på en tørveparcel, som Rasmus Micelsen engang havde købt fra nr. 8.

Matr. nr. 23

Nuværende ejer: Rasmus Grosen

Dette boelssted hører ikke til de oprindelige 11 steder, men straks efter udskiftningen blev på den inderste spids af gården nr. 10's indmark bygget hus, som ejedes af Morten Christensen, og jorden som ligger der omkring, er sikkert nok medfulgt dengang. Hans svigersøn Poul Sørensen overtager det og lader det senere overgå til sin søn, skrædder Morten Poulsen, gift med Else Marie Jacobsdatter, og køber en parcel af Johan Mortensens indmark, 23a, og muligvis er det ham, der har købt 17, Guldbjerg. Hans søsn Jens Johan Mortensen overtog ejendommen 1854, han var også skrædder, men benyttede ikke håndværket og duede heller ikke til det. Han var gift 3 gange, første gang?..., anden gang med en sjællænder, 3die gang med Ane Mette fra Langkastrup. Alle ægteskaberne var barnløse. Efter hans død solgte enken til Henrik Henriksen, se 21, 1898, og da han på den tid ejede nævnte hus, 21, anlagde han vej gennem dennes have, således at han kunne færdes fra ejendommen lige ud til gaden. Han købte skolelodden 1b, ude ved Guldbjerg, der stødte op til hans lod. Han solgte ejendommen til gartner Søren Møller 1905, der atter solgte den til nuværende ejer 1909, Rasmus Grosen, se 17, gift med Severine, hun døde 1917. Børn: Jenny, Ejner og Elna samt Arne, gift med Valborg fra Mors - købt ejendom i Hammershøj

Matr. nr. 24

Nuværende ejer: Anders Peter Andersen

1930 et ubeboet hus med et stort haveareal. Det har oprindeligt været et husmandssted, som indtil 1808 ejedes af Niels Jensen Bech, der dette år løber det lige overfor liggende husmandssted, nr. 14, af Jens Pedersen Grønholts enke

34

og sammenlægger ejendommene, dette blev derefter en lille gård med 1 td. 1 skp. hartkorn. Til huset hører nu kun haven, men Niels N. Bager Lind køber huset. Og den sydlige del af Johan Mortensens Bøgebjerglod, som vist på den tid ejes af Chr. Revsbech, sælges til Lind, som underlægger den huset, hvorved den får nr. 24. Denne parcel fratages dog igen, da han køber 9g. Det er muligt, at Mogens Ring, som ejede en Thingstruplod, har købt huset for at benytte bygningerne til denne jord. Madam Ring har i hvert fald forpagtet ejendommen bort til murer Skalmstrup i 5 år 1845.

Rasmus Mogensen, se 21, har også boet i ejendommen. Da han flytter ned i 21, overgår den til væver P. Jørgensen, se 2, som boede der fra 1859 til indtil 1880. Han sælger til Søren Chr. Pedersen Lorentz, gift med Marie Sørens datter fra Uggelhuse. De boede der omtrent i 50 år; hun virkede som kokekone. De døde 1927 og havde en datter, Ane, ugift, bor i Randers.

I den østre ende var en lille simpel beboelse, kun 1 stue, som beboedes af ældre folk. P. Jensen, mangeårig røgter i nr. 5, Ole Rahr og Carl Bøgebjerg. A. P. Andersen, 14, købte huset og benytter det som hønsehus.

Matr. nr. 25

Nuværende ejer: Maler Mariager.

Denne ejendom må sammenholdes under nr. 7, hvor den er beskrevet, indtil R. P. Houlberg har købt den 1826. Han arver Boruplodden efter svigerfaderen, se 8, og sælger temmelig sikkert de 3 matrikler. Nr. 7, som findes på kortet i marken nr. 10, det er muligt, at de er solgt til Søren Steffensen til

revsbech 7b, Rasmus Frandsen 7a og Søren Jensen 7e, Steffenlodden kaldet.

N. P. Houlberg var gift med Ester Marie Jensdatter, se 8. Han var fra Mygind, var musiker men ophørte med dette, da han overtog gården. Han mageskifter med nr. 21, se denne, 1852. Der er kun et barn, en søn Peder N. Houlberg, der som gammel ungkarl gifter sig med Karen Nielsdatter fra Fausing, se nr. 10. 1875 sælges den såkaldte Boruplod, se kortet nr. 8, til P. Lauersen, se 6. Ægteskabet var barnløst og efter P. Houlbergs død gifter enken sig med enkemand Søren Hornbech, se 10.

Han sælger huset til maler Mariager, nedbryder udhusene og driver nogle år marken under sin gård, indtil det 1912 bliver solgt til Laurits Lauersen, se 6, der efter at have købt naboejendommen af sin svigerfader, se 19 - 20, sælger jorden med de af ham opførte bygninger til J. Skipper, gift med Ingeborg Pedersen fra Floes, der atter sælger det til Peter Velling fra Haslund, gift med Kirstine fra Regtrup.

Matr. nr. 26

Nuværende ejer: gartner Marius Jørgensen

Den gamle bygning, som indtil 1875 lå på denne plads, var resterne af den gamle gård, som efter udskiftningen af Rasmus Micelsen blev henlagt på en anden plads, se 10. Lærer Frederiksen, se 1, har ejet den og efter ham overgået til hans datter, Dorthe 1835, gift med Rasmus Houlberg, som 1838 sælger den til væver Chr. Mortensen, gift med Mariane Sørensdatter, se 25 og 7.

Børn: Morten, udvandret til Australien, Mette Elisabeth, gift i Aarhus, Mettesine, gift med en gartner i Grauballe ved Silkeborg, Søren født 1848, læret væveriet. Efter noget års ophold i Tyskland nedsatte han sig i Silkeborg som damaskvæver, hvor han oparbejdede en stor forretning. Ved siden af væveriet oprettede han en manufakturforretning, som efterhånden blev hovedvirksomheden. Han giftede sig 1878 med Mette Kirstine Glavind, se 7. De har forlængst holdt guldbryllup og passer endnu selv forretningen. 1879 flyttede de to gamle ned til ham, og ejendommen købtes af murer Jens Nielsen Hald, som nedbrød de gamle bygninger og byggede stuehus. Efter nogle års forløb rejste han, og Chr. Pind fra Tustrup, som på den tid havde Organistgården i forpagtning, købte den; han havde før den tid ejet Grå Mølle ved Aarhus, gift med den kendte kreaturhandler Troltals datter, Karen. Han havde samtidig forpagtet Sofie Amaliegård, men døde 1889, og ejendommen blev købt af

35

Lise Stensen, hvis datter, Else, var gift med Marinus Jørgensen Hørning der drev skrædderprofession. De beboede ejendommen, han begyndte at drive lidt gartneri og inddrog senere hele toften, som mestendels blev beplantet med frugttræer. Efter at have modtaget en betydelig arv køber han huset og foretager en større tilbygning, køber senere hele naboejendommen, nr. 15, og nedbrød alle dens bygninger og benytter grunden som prydhave. Pladsen blev en hel prydhave for byen. Til gengæld for de nedbrudte bygninger byggede han sig et udhus ved hans eget. Et lille hjørne, som landevejen havde bortskåret fra nr. 4m, som han tidligere havde købt, solgte han til møller Pedersen, se 6m, Guldbjerglodden til nr. 15, en dobbelt, har han endnu. Han udvidede gartneriet og tog en del af sin Ballelod ind til avl af havesager.

Børn: Stensen, Jørgen, Christian og Kjeld, som alle driver et større gartneri i Herning i fællesskab. Anna gift med Arne Busk (*Tjørring*) Lisbjerg, se 1, Dagny Anna Marie gift med Tømrer Søren ~~Udsen~~ Poulsen i Fausing. Elisabeth gift med en gårdejer i Funder (*Aksel Kristoffersen*)

Nogle år efter hans kones død gifter han sig med Laurits Lauersens enke, se 10 - 20, og underlægger ejendommen en Ballelod fra hendes ejendom. nr. 16, som tilstøder hans egen.

Matr. nr. 27

Nuværende ejer: Anton Andersen

Oprindelig et gadehus, som senere er bleven sammenbygget med et andet hus, nr. 34, den første ejer, som jeg kan spore, var den fraskilte enke efter Mogens Sørensen, Fløjstrup kær, 6b, Fløjstrup; (*hun*

?) dør 1830, derefter Mads Jacobsen Post, gift med Caroline Kristensen fra Bøgebjerg, han hentede posten i Randers 2 gange ugentligt. Derefter Bodil Marie Kirstine fra Aarslev, mangeårig husholderske for Søren Mariager Aarslev, hvorfor hun arvede et tørveskifte i Postkærene ved Tustrup, som hun underlagde huset, da hun købte det. Hun giftede sig med enkemand Søren Jensen 1878, han var en stor, stærk mand, men havde dårlige arbejdsgaver og blev benyttet til lettere arbejder, han var den første tid byens eneste "missionsmand", blev snart en meget ivrig Grundtvigianer og gik hver eneste søndag til Mygind for at høre pastor Køster, hvad der iøvrigt også skete for flere andre, men ikke så ofte. De var barnløse og efter deres død købtes huset af A. Kjærsgaard, se 2 - 14. Det overgik efter hans optagelse i Hospitalet til Anton Andersen, gift med hans (*Kjærsgaards*) datter. De har en søn Peder. Anton Andersen er kirkegårdmand og ringer og graver.

Matr. nr. 28

Nedbrændt og ikke genopbygget

Dette lille hus lod bødker Jens Peder Pedersen opføre med 4 fag på gadejord 1829, det overgik senere til han søn Laues Pedersen, som fik tilnavnet "den rige bødker", han vandt 6000 rdl. i lotteriet omkring ved 1854, på den tid en stor sum. Han kunne måske næppe selv fatte det store tal, da han i sit overmod gik ned til Tustrup og spurgte, hvad den skulle koste, men også spurgte en købmand i Randers, hvad et lispund safran kostede, det var en vare, man som regel købte i lod = 1/3 pund, han fandt sig dog tilfreds med at købe Hejlskovgården, men efter få års forløb kom han tilbage lige så fattig som førhen og begyndte på sit gamle håndværk igen. Han havde solgt huset til Peder Sørensen Skriver, som var ugift, og en ældre ugift søster, Ane Kirstine Prinds kom i huset hos ham, og de boede der til deres død omkring 1890. Peder Skriver havde lært skrædderhåndværket, ikke fordi han var en pusling eller en svag mand, han havde været artillerist, hvad der sikkert har været en grumme plage for ham, han var nemlig en "skrædder" i ordets komiske betydning. Professionen dyrkede han ikke, men (*og*) markarbejde lå fjernt fra ham, men alt det arbejde, der ellers tilfaldt kvinder, var også hans, rejse og stakke tørv, opbinde korn og om vinteren kartede han, man kunne med nød og næppe få ham til at køre en gødningsvogn, men var hestene lidt urolige eller livlige, nægtede han det. Som regel gik han ærinde til Sjellebro hver dag, der var en stor købmandshande, og hvad man ikke kunne få i høkerhandelen,

36

f. eks. brændevin, måtte hentes der. Om ærinde var aldrig så lille, tak han af. Han vidste, han fik en dram i kroen og en der, hvor han bragte varerne. Per var altid i godt humør i modætning til søsteren, Ane Kjerstin, hun var altid sur og tvær og klagede til enhver tid, ingen har vistnok aldrig set hende smile, hun menet, hun led af alverdens sygdomme, men hun fejlede ingenting.

dette lille hus, "Hjørnet" som det populært hed, det mindste i byen, fortjener et særligt kapitel, da intet hus i byen har spillet så stor en rolle som dette i et tidsrum af en lille snes år, særlig for byens karle i tidsrummet 68 - 88, da det gamle forhold mellem tyende og husbond ophørte med de mere familiære hjemmeforhold. Fra tyendets side en protest mod forbudet om at gå ind i stuen med træsko, og fra husbondsfolkene med at oprette folkestuer uden varme. de fleste af byens karle søgte da ned til hjørnet, hvor de nød ubetinget gæstfrihed hos per, hver eneste aften var stuen, husets eneste, med lergulv, hustes 2 senge fandtes i samme rum, overfyldt, både på sengene, på skamler og på gulvet sad de. Selv de ældste og mest ansete karle, flere fra gode hjem, mødte hver aften, og byens nyheder fra dagen blev drøftede og samlede og atter spredt ud. Det var ikke så sjældent, at madmoderen om morgenen ved davren spurgte: "var der så noget nyt i aftes?"

Kort måtte der ikke spilles, de alleryngste af karlene kom der ikke, de allersimpleste heller ikke. An Kjerstin gnavede over dette rykind, men udeblev en karl, særlig af de mest ansete, en aften, gnavede hun også, fordi han ikke kom. Petroleum havde på den tid fået indpas i alle hjem, og ret ofte kom karlene med en flaske. Det var også en stillestående overenskomst, at karlene gravede hans tørv for ham og sørgede for at få dem hjemkørt.

Endnu lever 4 af de sikreste stamgæster omkring og over 80 år, i gode stillinger og ret velstående i deres virksomme tid. Det er med særlig glæde, de mindes denne tid, når jeg har talt med dem.

På en bestemt aften om året var døren stænget for alle så nær som de 3 udvalgte, som ved den sidste

legestue for (*før?*) november var blevet valgt i det såkaldte gadelag. Gadebassen (formanden) og de 2 gadedrenge. Disse betegnelser lyder lidt humoristiske, men blev behandlet med ramme alvor og med fuld respekt. Dette gadelav varetog alt, hvad der angik legestuerne. Der måtte afholdes 7 legestuer om året, men for hver måtte der skaffes en påtegnet legestueseddel fra herredskontoret hver gang og fremvises sognefogeden. Det var gadelavets pligt m.m. Det første, de foretog sig efter deres valg var, når de nye folk var kommen til byen efter november, at parre disse, altså hver karl fik en pige tildelt, som kaldtes hans gadelam. Denne tildeling foregik ned på Hjørnet under megen hemmelighed, hvor ingen måtte være tilstede. Per og An Kjerstin var det en komplet umulighed at få noget ud af. Lavet kunne godt finde på, hvis der var en karl eller pige, som med vigtighed eller på anden måde havde gjort sig mindre afholdt, da at tildele vedkommende en, som f. eks. ikke kunne danse eller så mindre godt ud, men selv med deres bedste vilje kunne lavet komme galt afsted.. Indtil den tid at resultatet blev kundgjort ved første legestue, gik alle i den største spænding over, hvem det nu kunne blive. Officielle kærestefolk fik altid hinanden. Gadelavet blev valgt på en meget drastisk måde, man greb den udvalgte under dansen, hævdede ham op, således at hovedet berørte loftet, men det foregik jo ikke uden modstand. En eneste gang mislykkedes det komplet, vedkommende var for stor og stærk, det var den for få år siden afdøde Rasmus Chr. Nielsen, gårdejer i Moeskær. Den pige, som gadebassen blev tildelt kaldtes "Gadinde" (endnu lever en af dem i byen, Karen, S. Hornbechs enke, se 10). Hun havde også pligter, iblandt andet pudse lysene, som hængte i stager på væggene, sørge for at tappe øl. Der var 3 "store" legestuer. Pigelegestuen, hvor pigerne inklinerede og betalte alle omkostningerne, dette fandt altid sted Hellig Trekongersdags aften. Ridegildet fandt sted fastelavns mandag og gadelamsgildet 2. påskedag. Det var det det afsluttende og fineste, da blev karlene af deres "lam" budt hen at spise kl. 2, hvor de (*lammene*) opholdt sig enten som tyende, eller i deres hjem, (*de*) blev altid godt modtaget. Derefter samledes man i salen kl. 4, dansede til aften, fulgtes igen med pigen hjem og spiste aftensmad - mens pigerne malkede-, (*og*) fik mad og kage med til om aftenen.

Ridegildet var den begivenhed, der havde den største interesse og optog manges tanker i lang tid, særlig mangeårig kommandør Ole, se 49g. Hans tale

37

og tanker kredsede derom hele året. Når ridegildet var endt, begyndte han straks at forberede det næste, lig (*ligesom*) vor tids "Oberammergau". Denne ellers stille og tilbageholdene karl optrådte den dag med stor myndighed, med de strengeste miner og dyb alvor, tilsyneladende i den største skræk for, at alt ikke skulle klappe som det burde. Han udstødte sine kommandoord med en betydelig styrke, udstyret i gammel uniformsfrakke med meterlange skøder, og ærmer så smalle, at de var nær ved at sprække, trekantet hat af pap, med en flot sabel, altid dragen, støttet mod skulderen, den fineste på egnen, lånt hos Niels Pedersen, Moeskær, mens han kritisk vågede over, at rækkerne var lige. Tilfældet kom ham til hjælp, idet byens flotteste hest fandtes der hvor han tjente. Deltagerne var udstyret på lignende måde med sabel, desværre for nogle ikke ryttersabel - men kasketternes pynt var ens, det var "lemmenes" pligt at pynte disse høje, af pilekviste dannede buer, omviklede med kulørte bånd, et stort spænde forpå og en mægtig fjerbusk af spraglede hanefjer, som blev gemt fra år til år. Men med et slag blev denne hovedpynt forandret. Et år havde Jørgen Glavinds søstre, som opholdt sig i hjemmet, Sine, se 5, og Mette Kirstine, se 26, pyntet to kasketter, kun med røde og hvide bånd, krydsende hinanden og tæt besat med glinsende epauletter, de vandt megen bifald og næste år var de alle sådan. Man sang for hver mands dør. I den første tid efter krigen påvirkede af denne, lød: "Det var ved Helgoland" eller "Blev nu til spot dine tusindårsminder". En tid var det soldatersange fra tjenesten, de fleste meget naive, f. eks.

"Farvel mit elskte fødeland, nu vil jeg afsked tage,
ud at kæmpe for vort land og stad.

Farvel I smukke piger små, I vil os vist beklage,
skønt vi alle er så sjæleglad,
og når vi kommer hjem igen, vi kan vor ven omfavne,
da er man så kær for sin lille ven.

Senere blev det de opstående folkesange som: "Høje Nord" og "Hil dig vor fane". Til sidst kom en sang frem, som passede fortrinligt til situationen, forfattet af Søren Bjerregaard, se 33. her gengives

et par vers:

Efter gammel skik vi ride omkring for løjer på denne dag,
vi har sværdet ved vor side og iblandt har vi gamle danmarks flag,
vi kan stolte ride volte, exesire, ja manøvriere, et stolt rytteri,
vi kan hver slår med ti, helst med dem der dog intet ondt er i.

Vi stak alle pænt til ringen, tog dejlig sigte - stak tit forbi,
men iblandt os var der ingen, der hamled op med - nej vi vare fri,
han blev konge, fik den tunge krone ja og en trone
og får nu sin plads i et prægtigt palads, der er bygget på månen af glas.

Om aftenen blev alle budt i salen, hvor der som ved de andre 2 store legestuer blev serveret punch. Der blev købt foruden det sædvanlige kvantum brændevin, 6 flasker rom og en flaske *Medoc**, hvad det sidste var, ved jeg ikke, der var forresten heller ingen anden, der vidste det, men denne falske blev betragtet med en vis ærefrygt, dens største betydning var vist at farve punchen rød.

I distriktet gik det på omgang blandt gårdmændene at skænke øl og lys. Alle forberedelser til ridegildet blev også truffet nede på Hjørnet. Valg af kommandør, fanebærer, indøvelse af sange. Undertiden var der en bajads. Engang spillede Hans Kristrup denne rolle, han blev under omridningen fuld, hvad der ikke var mer end ventet, faldt af hesten og brækkede benet. Det var ikke alle mændene der holdt af disse rideture for hestenes skyld. N. Bang, se 8, gav et år sine karle en daler hver for at lade være med at deltage, hvilket blev meget unådigt optaget.

Det lille hus stod uforandret i det ydre, indtil det brændte sammen med det sammenbyggede hus, nr. 20, og vil aldrig blive opført mere, men mindet skal bevares gennem disse linier. Eftersom forholdene blev forandrede og folkestuerne inddraget til andet, kom tyendet atter ind og opholdt sig i familiens stue, og samlingen hos P. Skriver forsvandt ganske. Efter de to gamles død blev huset købt af Niels Fausing, se 16, hvor han og hans kone blev til deres død.

Det blev derefter købt af Søren Holger, se 13, der lagde beboelsen sammen med hans eget.

* *rødvin*

38

Matr. nr. 29
Nedbrændt

Dette gamle hus langs gaden lige overfor, hvor nuværende Clausen nr. 29b bor. 1818 blev der købt en parcel 7b fra Moeskær, se denne, og lagt under huset Søren Clemmensen, som døde samme år, og blev derefter skødet enken til. Det kunne se ud, som om det er svigersønnen Niels Jensen, der har bygget på lodden og flyttet der ned, thi næste ejer, N. P. Houlberg, bebor bare huset og det har en tid været ejet af Helge Bech, som måske en kort tid efter sit giftermål bor der, indtil han overtager det af faderen beboede nr. 19. Han sælger det til smed Martin Bøttern, der anden gang bliver gift med Anne Kældersvend, derefter køber Hans Mols det og der er da 2 lejligheder. Det skiftede tit lejere eller ejere, som regel de fattigste familier. Hans Kristrup, Mads Løjstrup, skovlsmeden, som boede der sidst, indtil det ved gården nr. 2s nedbrydelse blev underlagt dennes toft, se 21a. Hus og have har R Mogensen ejet til sidst.

Matr. nr. 30
Nuværende ejer: Helge Sørensen

Den sydlige del af Heden til nr. 4 bliver af +) + Rasmus Mikkelsen, se 10, sælger den sydlige del af Grønne hede 1818 til Mogens Svendsen og han bygger på den og driver det, indtil han køber 30b og underlægger denne jorden. Huset overgår til Jørgen Mogensen Busk 1835, til Chr. Smedemar?-1836 og derefter 1845 til Chr. Mogensen Busk.

Det har derefter været ejet af Hans Nielsen, Lund, se 3L, som afhænder det til Hans Kristrup. Mogens Lolgaard, Chr. Simonsen, P. Pedersen Haa, se 31a. Derefter Rasmus Christiansen Nosker,

som købte den nordlige del af hedelodderne, 6, 8, af N. Hornbech, og mageskiftede således, at han fik den omliggende jord af Helge Sørensen fra Hvilsager 1926, gift med Petra fra Termestrup, han restaurerede bygningerne, byggede nyt svinehus og anlagde en ret stor have med mange frugttræer

Matr. nr. 31a

Nuværende ejer: Martin Poulsen

Den del af de inderste hedelodder, som ligger omkring ved dette nr. kaldes Grønne Hede, og ejendommen, som sikkert er den første, der bliver bygget udenfor byen, kaldes "Grønnegaard". Heden er solgt af Anders Christensen Møller, da han køber Tustrup.. Pantebogen meddeler, at Grønnemark på Hørning Mark ejedes af Jens Rasmussen Bredegaard (Kusk), det er det samme navn, som findes på en bestyrer for P. Rasmussens enke, Bodil Pedersdatter, se 5, og som bliver gift med hendes datter, men da Bodil gifter sig igen, netop på den tid da ovennævnte hede bliver solgt, er det muligt, at det er ham, som køber og bygger. Han overtager imidlertid gården i Hørning, 5, af hans svigerfader, P. Jensen, Oustrup, omkring ved 1818, og på samme tid køber Mogens Svendsen Busk Grønnemarkshuset, en gård med bygninger, hedder det i pantebogen. 1845 overtager sønnen Jørgen Mogensen Busk, gift med Ane Katrine. De havde en datter Ane Mette. Efter hans død gifter enken sig med Peder Pedersen Haa, i dette ægteskab er der 3 sønner, Jørgen, Anton og Peter, sidstnævnte bliver smed og virkede som sådan i Hørning i nogle år, købte sidenhen ejendom i Mygind. Jørgen blev gift med Stine Serbe fra Termestrup, boede i et hus i Hørning, fik senere en lille ejendom i St. Sjørup. Anton udvandrede til Amerika 1888.

Efter Ane Katrines død købte P. Haa huset 30b og solgte ejendommen til Chr. Pedersen, som boede der i mange år, indtil alderen tvang ham til at sælge og flyttede derefter til Ø. Alling, hvor en datter er gift med mejeribestyrer Bull, og sælger til Emil Nielsen fra Lime, efter at have mageskiftet

39

med nr. 30b, og får nu jorden samlet.

Mogens Svendsen køber nabolodden af Peder Thrige, se 3, og lader dens sydlige del indtil gamle landevej overgå til en søn Christian Mogensen Nosker, som bygger på jorden 31b. Ved siden af hans hus lod kommunen bygge fattighus. På den yderste smalle del af nr. 30a er der også bygget et hus, muligvis af Rasmus Mors, hans søn Kjeld Mors, se 32, boede der efter ham. Derefter smed Jens Jensen, se 32, der en tid virkede som smed, efter ham Chr. Jacobsen og nu Chr. Vendelbo.

Til 31a er købt en eng ved den nordvestligste del af Hald Sø, Assentoft Tyreng. Emil Nielsen solgte 1930 til Martin Poulsen fra Kolind, gift med Christiane Frandsen. Børn: Ejnar, Ingeborg, Georg, Niels, Valborg, Johannes, Mary og Agnes.

Matr. nr. 31b

Nuværende ejer: Carl Troelsen

Udstykket fra 31a til Christian Mogensen Nosker. Hans søn Christian overtager efter ham, og atter hans søn Rasmus. 1900 sælges den til Søren Laursen, se 16h og m, 1902 gift med Cecilie. Efter hans død styres den af sønnen Marius Laursen, se 2. Han er musiker. Efter moderens død overgår den til ham, og han køber de to nabolodder, 2 - 8, den del, som ligger syd for den gamle landevej. Han sælger den til Mano Jensen, som atter sælger den til Carl Troelsen. Fattighuset, som var sammenbygget med denne ejendoms hus, er nu nedbrudt, og jorden overgået dertil. 1934 sælges ejendommen for 1800 kr. til Jacob Rasmussen, f. i Raaballe 1887.

Matr. nr. 32.

Nuværende ejer: Lauersen

Jorden til denne ejendom, inderste hede, solgte Niels Villumsen, se 6, 1818 til væver Peder Jensen

Fuglsang, der straks solgte den til Rasmus Christensen Mors, der byggede huset syd for skråvejen, det var dengang Bøgebjerghuset. Ejendommen overgår til hans søn, tømrer Kjeld Mors, han sælger den til smed Jens Jensen, gift med Ane Kirstine fra Uggelhuse. Børn: Kirstine, i København, Hans, lærte smedehåndværket, men blev tidlig gæstgiver, havde forskellige restaurationer i randers, bl. a. forsamlingsbygningen Jylland. Sine, gift med skomager Jensen, Strømmen.

J. Jensen sælger 1880 til Rasmus Qvist fra Assentoft, gift med Marie Jespersen fra Stribsig. Samtidig med at han køber denne ejendom, køber han den inderste hedelod fra Hospitalet, nr. 12, nedbryder de gamle huse og bygger vinkelsted på det lille hjørne, som vejen skærer fra ovennævnte lod. Efter hans død sælger enken til Peder Amdisen fra Værum, som drev den i mange år, og efter (???) at have solgt den til Laurids Hansen.

Laurids Hansen bygger ny kostald og sælger derefter til Lauersen.

Matr. nr. 33

Nuværende ejer: Jens Marius Christensen

Snildemosehuset har ligget på denne plads før udskiftningen. Det lå ikke så ensomt, som man efter nutidens begreber skulle mene. Landevejen til randers løb lige forbi huset. 1798 sælger Rasmus Micelsen, se 10, hedelodden til Jens Sørensen og den tillægges huset, han sælger 1802 til Lauers Christensen, der køber og tillægger en lille parcel fra en anden hedelod fra nr. 8, se kortet nr. 33, af Mogens Solgaard. 1811 sælges hele ejendommen til snedker Thomas Christensen fra Langkastrup, der uden at bebo den, straks sælger den for 2600 rdl. til Jørgen Pedersen, Aarslev, søn af P. Andersen Bech fra Aarslev. Jørgen Pedersen var gift med Ane Kjeldsdatter. Han dør 1829, 41 år gammel. Børn: Kjeld f. 1823, Dorthea f. 1825, se 49, Juliane, ugift, se 11h, hun fik som anerkendelse for lang og tro tjeneste hos lærer Sørensen, Hørning

40

tilkendt en årlig rente af 4000 rdl., så længe hun levede. En tredie datter var gift med Jesper Hjulmand Over Romalt. Peder J. Bech, gift med Ane. Han overtog ejendommen og som den påholdene mand, han var, klarede han sig udmærket. Børn: Jørgen, som 1875 købte en gård på Langkastrup Mark, han var også præget af slægtens orden og påpassenhed og drev den, ved overtagelsen noget forfaldne gård, udmærket. Karoline blev betragtet som egnens kønneste pige, blev gift 1872 med Søren Bjerregaard fra Aarslev, søn af Niels Bjerregaard, Søndergård.

Denne S. Bjerregaard var en højt begavet mand, havde gået på seminarium, men derefter uddannet sig som musiker, hvilket havde hans største interesse, idet han derved kom ud og stadigvæk modtog nye indtryk, og da han var en god iagttagere, kunne han derved samle og fortælle mange livlige træk. Han var i besiddelse af megen digterevne, særlig vers og sange, man ser først nu, at han var en hel menneskealder forud for sin tid. Datidens sange var krigssange, vemodige naive kærestesange, flade soldaterviser. Hans sange lignede mere vor tids bedste revysange, hvad form og opbygning af materialet angik. Ridegildesangen, som der er et par vers af skildret ved nr. 28, han sange fra lejren ved Hald var særlig populære, se f. eks. denne:

Fra lejren ved Hald.

Det som har voldet mig det meste besvær,
det er det nye remingtongevær,
thi når det skulle lades bag
var jeg ræd, at det skulle gå af
og hele ladningen tilbagegive med et slag.
Jeg skrævede og bævede, for skuddet det knaldet,
af skræk er jeg faldet.
den mekanisme den, er ren, der sku' ikke være noget ve'en.
Nej må jeg bed' om et gevær med flintesten.

Tænk så en dag som vi på marchen går,

brøler der en: I mit bukselår
er en hugorm krøben ind på det bare skind,
og den bider, bider mig, han smed sig med et hvin,
af skræk han smed sig lige ned med benene i vejret,
hvad tror I der fandtes, da han blev visiteret,
det var en stakkels pilegren,
der sad og kildrede hans ben,
ogbukseløs han måtte gå hjem, den var sen.

Beklageligt at ingen af de mange af ham skrevne sange og viser ikke findes, de var dels foræret bort, dels lånt ud, således fandtes ikke en efter hans død. Da han giftede sig med Karoline og overtog ejendommen, var det med det bestemte løfte til svigerforældrebe, som blev boende der, at han skulle opgive musikken. Han holdt det også, men det var en brat overgang at komme ud på dette ensomt beliggende sted for ham, der stadigvæk før havde færdedes ude og nu maatte savne forandring og nye indtryk, det prægede også han sind og humør og fik vel også betydning for hans senere livsskæbne..

Han passede sin bedrift godt nok, men udlængslen sad i ham, han sagde til mig engang, at han følte sig lænkebunden på hænder og fødder. Trods aldersforskellen mellem os, kom jeg gerne i hans hjem og følte mig velkommen og fik ham til at fortælle. De enkelte breve, jeg modtog fra ham, når jeg var borte fra egnen, var særlig kærkomne. Digtertonen lød også gennem dem.

Han var nærmest en stille mand, ville helst i selskab sidde og høre på de andre, især når tonen blev lidt livlig ved nogle kaffepuncher, da morede han sig rigtig indvendig, men det endte som regel med, at han blev opfordret til at fortælle eller synge, og selv om stemningen på dette tidspunkt var lidt høj, holdt de andres sludder altid op. - Et lyspunkt fandt han da derude på heden. Han var ivrig jæger både med bøsse og andre fangstredskaber og jagtreviret var stort, Hald Sø, der var ret fiskerig, lå kun nogle enkelte meter fra hans hjem, men desværre for ham, forresten også for mange andre, blev den udtørret 1874. 1880, da Hospitalsgården blev nedbrudt, købte han dennes yderste hedelod, som lå langs hans mark, se kortet, 13.

Deres børn er Niels Bjerregaard, tømrermester i Slyngborg, mangeårig sognerådsformand for Virring-Essenbæk, som han har passet fortrinligt. Sofie, ugift, husjomfru på flere store gårde, nu sidst i mange år på Tustrup. N. Bjerregård er gift med Marie Østergaard fra Virring. Martinus udvandret til Amerika. Valdemar, nu en anset borger i Nürnberg (Bayern), dekorationsmaler og leder af en stor kooperativ sammenslutning af malermestre i samme by.

41

Særlig kender af Nürnbergs kunst, benyttes ofte som fører for de mange turister, som besøger byen, han har set sig meget om i Europa og har arvet noget af faderens digternatur, således er hans skildringer af sin "Rejsefærd gennem Spanien" ganske fortrinlig. Peter blev opfødt hos sin morbroder Jørgen, Langkastrup, overtog dennes gård, efter at han i mange år havde opholdt sig i Tyskland og Frankrig som snedker. Agnes, den yngste, kom efter forældrenes død til samme morbroder og blev gift med Chr. Karlsen, Langkastrup. Peter er gift med Sine Kragballe fra Langkastrup. Snildmoseejendommen blev overtaget af Peter Madsen fra Aarslev, der solgte den til Martinus Andersen, Stampen, som lagde jordene under denne, kun lidt jord ved bygningen samt den øverste lille lod blev tilbage, og 1913 blev (*den*) solgt til Jens Peter Pedersen, der 1916 solgte den til Jens Marius Pedersen, der nu har søgt statslån på den. De gamle bygninger brændte og nye er opført på samme plads. De fire yderste hedelodder hører nu til Stampen med undtagelse af 8 td. land, som er bortsolgt fra lodderne og på hvilke der er opført et statshus ved Ejstrupgård og Stampenvejen af Thorvald Poulsen.

Matr. nr. 34

Nuværende ejer: murer Peter Nielsen

Oprindeligt et gadehus, men dengang ikke sammenbygget med nr. 27.

1825 køber damaskvæver Peder Jensen fra Gjesium ejendommen. Det er sikkert af Chr. Revsbech,

som har samlet lidt jord til den, fra de fra nr. 10 fraskilte parceller, 7b, og på samme tid forbundet husene med et udhus; den nordlige ende er i hvert fald den ældste. P. Jensen sælger senere jorden til Frands Jensen, se 17, hvortil det ligger endnu, samt et tørveskifte, købt fra nr. 9, gik tilbage til denne gård. Efter Peter Jensens død bor enken Frederikke der sammen med en plejedatter, Karoline Flint, som efter Frederikkens død arver huset og gifter sig 1881 med murer Jens Nielsen fra Balle ved Silkeborg.

4 fag fra den nordre ende havde før afgivet beboelse, men P. Jensen har ved jordens salg indrettet udhusene til beboelse og muligvis indrettet en stue i den til vævere. Da Jens Nielsen overtager stedet, bliver denne ende lejet ud til skrædder Plesner, en lærersøn fra Mols. Plesner var ugift, en høj, smuk, rank karl, med ravsart skæg, han lignede mere en akademisk borger end en skrædder. Han var en grubler, ejede en masse Karl Marx skrifter, hvilke han ivrigt studerede, men uden dog at have særlig sympati for socialdemokratiet. Han var meget musikalsk og rejste et par år hen og spillede orglet i Hvilsager kirke. Vi var nogle unge, som tilbragte mange fornøjelige timer i hans stue med diskusion, musik og sang. Han rejste til Amerika, forsvandt en nat og ingen har hørt fra ham siden. Peder Jensen havde en plejesøn Fr. Schuster, der som semenarist var forlovet med Charlotte Hornbech, se 9, hun var som alle disse søskende køn, men svag og værkbruden, hun døde inden de blev gift. Han blev senere lærer i Randers. Murer Jens Nielsen var en flittig mand, blev ved i sin høje alder med at færdes på stiladset. deres søn, murer Peter Nielsen, overtog huset 1908. Han var første gang gift med Jensine Pedersen fra Fausing, hun døde tidligt, der var tre børn, 2 piger, tvillinger, Inga og Karen Margrethe, og en søn Emil. Anden gang gift med Mikkeline fra Vorup. Der er købt lidt havejord fra den gamle have til nr. 3. Inga blev gift med tømrer Herluf Slytter, Randers.

Matr. nr. 35

Nuværende ejer: skomager Nicolaj Nielsen

(en tilføjelse indklæbt bagest i bogen gengives sidst i dette afsnit)

Et gadehus som ejedes af såkaldte gamle smed, Søren Jensen, temmelig sikkert bysmed, hans datter Mette Kirstine, blev gift med Mads Sørensen fra Søby, han tjente hos Niels Pedersen, se 5, og senere hos hans søn P. Nielsen i 30 år, de 25 år som forkarl.. Han var veteran fra 1848, artillerist. Da han blev mindre arbejdsdygtig blev han røgter. En punktlig gammel mand. Han kom til sidst i Hospitalet nogle år efter dets opførelse, hvor han døde over

42

80 år gammel. Hans største interesse var heste. Nogle dage før hans død besøgte jeg ham, men det var stadigvæk heste, og handelen med disse, han talte om. Deres datter Marie blev som ældre pige gift med den langt ældre enkemand Niels Judas. Trods deres fattigdom tabte de aldrig modet, det var et par livsglade folk. Mads Sørensens søn, Niels Madsen, tog sjældent del i de unges fornøjelser, han havde et godt håndelag og tilbragte sin meste fritid i huggehuset, han tjente Jørgen Glavind i flere år. En gang han førte en urolig hest ved munden, forspændt en mejemaskine, tog hestene magten fra kusken, han faldt uheldigvis ved den side, hvor maskinen virkede og fik ved den lejlighed sit ene ben afreven; det blev erstattet af et træben, men hans arbejdsfærlighed var borte. Her kom hans håndelag ham tilgode, han lærte sig selv sadelmagerprofessionen og fik meget arbejde, havde en lille hest og kørte rundt og arbejdede i landsbyerne lige til sin død som gammel mand og blev ret velstående, trods det, at han havde nedbrudt det gamle hus og bygget nyt uden at gøre gæld. Han var gift med Bodil Marie fra Bendstrup, hun var arbejdsom, en slider, så længe helbredet tillod det. De var barnløse. Efter deres død blev huset solgt til murer P. Nielsen, se 34, som 1923 solgte det til skomager Nicolaj Nielsen, gift med Maren Dyring fra Skjæby. Børn: Mathæus, Valborg, Gunhild, Elvad, Klara, Hans Christian, Svend, Søren, Ellen Margrethe.

Matr. nr. 36

Nuværende ejer: bager Lauersen.

Det oprindelige matr. nr. 36 hvilede på et gammelt hus, som ligger ved siden af bageriet og nu benyttes som brændeskur, det var stuehuset til det husmandssted, som fandtes her ved udstykningen, det må sikkert have været Niels Nielsen Lind, som sælger dets jorder til Frands Jensen, se 17. Hans ugifte datter, Ane Frandsen bliver senere ejer af huset, hun var kogekone og boede der til sin død. Der bliver engang opført et nyt hus på den gamle gårdsplads, som 1836 sælges af enken Maren Jensdatter til Pind, Tustrup, der med det samme sælger det til Dorthe Houlberg fra Mygind, ugift, søster til Niels Pedersen Houlberg, se 25. Derefter til karen Margrethe, også ugift, datter af Peter Thrige, se 3. Hun boede der sammen med sin søn, Peter Thrige, se 19. Hun ofrede alt for denne søn, han skulle ikke stå tilbage for de andre "sønner", hvilken udtalelse fik en anden husmandssøn til at spørge: "andre sønner, hvad er vi andre"? Huset overgik atter til Pind, som lejede det ud til snedker Jensen fra Hadsund, som vistnok senere købte det. Han havde deltaget som korporal under krigen 1864 og var meget krigsgal. Han var leder af den første skytteforening, som havde streng militær tilsnit, exersits, marchture og naturligvis skydning, det foregik på Tustrup Mark under løjtnant Pinds overledelse, han havde fået denne titel for at sidde på et kontor under intendanturen, mens krige foregik. 1880 blev huset solgt til bager Hansen fra Randers, som opførte bageriet med moderne ovn og indrettede butik, hvor før værkstedet havde været. Han var den første tid ugift, han var som ung en livlig natur, der gerne deltog i en spøg, vi havde mange muntre timer i bageriet. Han blev gift med Anna Hermansen fra Kvorning, de tog et plejebarn, hun blev gift med en bager fra Lemvig. Efter Annas død giftede han sig nogle år senere med Laura Lausten, søster til Marie, se 51, og Ida og Kirsten, se 21b. Forretningen udvidedes hurtig, der gik brødvogn rundt hver dag til forskellige byer, han anlagde flere udsalg i Randers, købte det gamle hus efter Ane Frandsens død og indrettede det til hestestald og vogn, byggede en etage over beboelseshuset til opbevaring af korn og mel, købte tilsidst den inderste Ballelod fra nr. 13, som han senere solgte til tømrer Kruse, se 9b. 1914 trak han sig tilbage efter 34 års energisk virksomhed og solgte bageriet til bager Lauersen, købte derefter huset matr. nr. 49b, hvor han endnu bor. Han (*Lauersen*) er gift med Marie f. Kastrup, fra Romalt. Børn: Harry Christian og Hans Christian.

43

Matr. nr. 37

Nuværende ejer: Peter Groesen

Dette hus har sikkert før i tiden været beboet af byens hyrde, idet den lige til huset i sin tid stødende dam hed Hjordgraven. I min barndom boede der et par gamle folk, Ane og Chr. Snedker. De var yders sparsomme, særlig Christen var ualmindelig nærig, hvilket også gav sig til kende engang, da han som gammel mand forsøgte at hænge sig, hvilket blev forhindret ved, at naboen Jens P. Kældersvend ret hurtigt kom tilstede med sit sædvanlige nedskæringsapparat, båndkniven. Efter at Christen var kommet til sig selv igen udbrød han: "Aa Jens Peter, hvordan kunne du nænne at skære sådan en ny strikke over". Efter deres død blev huset købt af Frands P. Christensen, som solgte det til Peter Christensen (Mohr) 1887, det atter solgte det til Søren Gregersen 1902. Derefter blev det købt af P. Groesen, hvis svigerfader møllebygger P. Marbech bebor det, efter hans død er det ubeboet og benyttes til andet brug.

Matr. nr. 38

er forlængst nedbrudt, det lå syd for den nuværende skole, tæt bag gården nr. 9, en dyb dam, Molsgraven, lå tæt til huset. Den første ejer jeg kan spore, var snedker Morten Christensen, som vist var søn af Chr. Nielsen, se 9. I huset kan jeg huske der boede en gammel kone, Ane Mortens, om hun var datter eller enke af ovennævnte, ved jeg ikke, hans søn Chr. Mortensen Væver, se 26.

Matr. nr. 39

Det nedbrudte hospital, hvis grund nu benyttes som kirkegård.

Matr. nr. 49

Nuværende ejer: bager Fr. Hansen.

Alle de påfølgende matr. nr. med 49 med påfølgende bogstav, er jordparceller af byens fællesjord, på de første opførte huse blev jorden lejet på 50 år. Nu er de alle købte.

49 ejes først af aftægtskone Ane Eriksdatter og arvedes efter hende, først af hedes datter Kristien, 1857, og efter hendes død af en anden datter Hanne, 1867. Efter hendes død skiftede det tit ejer, Ane Marie Jespersen, Chr. Randa, Carl Sørensen 1883. Søren Chr. Sørensen 1895. Han nedbrød det gamle hus og opbyggede et nyt og solgte derefter til bager Hansen 1914, se 36.

Matr. nr. 49b

Nuværende ejer: Carl Granslev.

Det er den gamle bopæl for bysmeden, som også i bygningen havde plads til en ko, til hvilket al den ubebyggede jord af fællesjorden måtte benyttes; deri bestod hans løn + leveret tørv, det øvrige måtte han tjene, når der var ledig tid fra byens arbejde. Bymændene mødte selv med kul og jern, og en mand til at slå når der forelå større arbejder, på sådanne dage fik han kosten hos vedkommende. Det var for det meste uøvede folk som hjalp til, og det gik ikke altid uden rivninger. Smeden lå særskilt på modsatte side af vejen. Smeden var altid indbudt til bryllupper og begravelser. Jeg husker kun en bysmed Niels Chr. Nielsen, antaget 1856. 1873 blev et nyt hus bygget sammen med smedien, og det gamle hus solgt til tømrer Jens Peter Housk, gift med Mathilde Bak, en lærerdatter fra Vissing. Det var ikke fordi huset var så dårligt, men man holdt ikke længere af, at ungdommens legestuer fandt sted på skift i de forskellige gårdes storstuer; allerede i nogle år havde man betalt leje af en sal, som en mand havde opført, men de blev kede af at betale denne leje. I det nye hus kunne, sammenbygget med beboelsen, bygges en billig

44

sal, og måske give så meget af sig, at den kunne forrentes, idet det blev bestemt, at alle fremmede deltagere uden for byens ungdom skulle betale 8 skilling, og denne indtægt skulle ungdommens gadelag indestå for. Det varede ikke længe, inden karlene værgede sig ved at udføre dette hverv. Bymændene vedtog da, særlig ved Mads balles ihærdige krav, at lukke salen for de unge. En del af disse følte sig fortrønedes derover og lejede en sal nogle gange hos dyrlæge Stilling, se 2, men tilslutningen var for lille, så benyttede de mer besindige atter salen, men nu udeblev det første hold og det endte med, at opkrævningen bortfaldt. Det var året 1877, den brugtes da, alt for lille og lav, som den var, indtil den afløstes af forsamlingshuset 1889.

Smeden havde en ret god indtægt ved at sælge kaffepuncher, og nu blev det atter galt, da hverken punch eller anden spiritus måtte nydes i forsamlingshuset, men det faldt snart i lave.

Smed Niels Chr. Nielsen havde 3 børn, en søn Niles og to døtre, Else Marie og Stine. Niels var en lille spinkel og tynd fyr, som lærte at være cigarmager og arbejdede i nogle år i Aarhus. Når han kom hjem på besøg, stillede han i høj hat og andre moderne viderværdigheder, hans moder så op til ham som en guddom, men det guddommelige gik snart af ham, der blev knap det menneskelige tilbage, til sidst kom han hjem som et rent vrag, ødelagt af drik, og han blev aldrig andet her i landet, hvordan det gik ham i Amerika, hvor hans to søstre var rejst over, og til hvem han rejste, ved jeg ikke. I disse år - 75 til 90 - rejste mange af sognets unge derover, enkelte holdt forbindelsen vedlige, men de fleste forsvandt helt. Hans omgang med dyrlæge Stilling forbedrede ikke forholdene, det var nogle større balader, de opførte, der var noget nyt hver dag. Efter Stillings bortrejse, måtte han undertiden søge arbejde - hans fader var en pæn skikkelig mand, han tålte ham ikke hjemme - han fulgte engang et tærskværk som ilægger, men fuld som sædvanlig, bumpede han en dag ned, udbrød da han kom

til sig selv igen: "men er jeg da ikke kommen igennem levende".

Tømrer Jens P. Housk solgte huset og rejste med kone og børn over til Mormonerne. For enden af haven mod syd lå en kalkgrav tilhørende gården nr. 2, den købte Jens Housk og sløjfede og tillagde haven den.

Der har fra den tid været en mængde forskellige beboere, nu ejes den af Carl Granslev.

Smeden og hans kone rejste som meget gamle folk over til deres to døtre i Amerika.

Matr. nr 49d

Nuværende ejer: Wöbbe.

Jens Peter Houlberg, søn af snedker Niels Houlberg, gift med Dorthe Jørgensen, se 33, havde lært et håndværk som alle de øvrige søskende, han var bødker, men havde som de andre brødre mest lyst til at handle. Han havde deltaget i 3 års krigen 48-49-50 som korporal ved dragonerne, han havde ved et indhug på en fjendtlig styrke taget 2 fanger og i bogen "Krigen 48" blev han betegnet som den tabte korporal Hørning og modtog for denne begivenhed Danebrogskorset. Kort tid efter krigen byggede han på fællesjorden et efter datidens forhold stort hus med kælder under det hele og begyndte en hørerhandel. I mange år gik handelen godt og han ernærede derved en stor familie, der var 7 sønner, hvis uddannelse til forskellige fag ikke kostede så lidt, men som nævnt under nr. 21, blev han konkurreret ud, så handelen næsten gik helt bort, og da måtte de mest ernære sig ved Dorthes arbejde. Hun var syerske og meget dygtig. Hun syede både for Clausholm og Tustrup, havde altid elever og efter at de fleste af børnene var ude, arbejdede hun nætterne med for at overkomme det meget arbejde. Hun sled sig op, men holdt ud, indtil gigten tvang hende til at holde op.

I. P. Houlberg var en tavs, indesluttet mand, korporalen blev ved med at sidde i ham, var ivrig højremand og priste Estrups provisorium, hvilket fjernede ham endnu mere fra befolkningen og skadede han handel. Den harme, som var tilstede hos beboerne over Estrup, gjorde sig også gældende blandt drengene, og de drillede ham, blandt andet ved at synge den kendte slagsang: "Ned med Estrup, Scavinus og Ravn", når de gik forbi hans hus. Et par af disse, Niels Bjerregaard, se 33, og Jens Glavind, se 4, blev sammen med deres forældre indestævnet for retten, og fik en meget skarp røffel af herredsfogeden.

45

Deres børn havde alle gode evner og kom ind i forskellige erhverv. Niels, den ældste blev lærer, først i Hvam ved Aalestrup, senere kordegn i Mariager. Kristian som smed, senere gårdejer i Assentoft og til sidst handelsmand, død i Assentoft 1925. Jørgen bosiddende i Berlin som konstruktør. Anton havde arvet faderens krigshumør og gik 14 år gammel på elevskolen, blev sergent i Viborg og blev senere ansat som bestyrer for Statens Grønlandshandel i København, forlod denne og fik plads som lagerforvalter på det store handelsmagasin "Du Nord" i København, lever nu som rentier. Peter blev skomager, et nydeligt menneske, altid flot klædt efter allersidste mode. Rejste til Paris, hvor han fik en god stilling, rejste senere til London som leder af et stort handelsmagasin; han død tidlig. De to yngste Martinus og Rasmus, den første maler, den sidste lærte handelen, rejste begge til Amerika og fik gode stillinger. Det var i mange år en udbredt slægt her på egnen, nu er kun ganske få tilbage, rejselysten tog dem. Efter de gamles død har ejendommen været beboet af mange forskellige ejere, iblandt andre Mogens Johnsen 1895, Jørgen Jørgensen Haa, se 31a, 1899, Niels Chr. Rasmussen 1901, Lise Stensen 1905, fru Agatha Fries 1921, Sofie Jørgensen 1921, Frost 1924, Carl Jensen 1926, Jens Chr. Andersen 1926, Rasmus Rasmussen 1928, ejes nu af Wöbbe.

Matr. nr. 49e

Nuværende ejer: Skræder Pedersen

Ifølge gavebrev til Niels Nielsen Houlberg er dette hus bygget 1857 af en broder til I. P. Houlberg, se 49d. Han var snedker, gift med Marie Sørensen fra Moeskær, se 6m. Snedkerprofessionen drev han ikke meget, var mest ejendomshandler, se 2 og 51. Han solgte huset til Zacow 1861. N. Bang, se 8, 1867. Pind 1868, han lod indrette 2 lejligheder, og arbejdere på Tustrup boede der. De første 4

år boede der en Madam Christen, hvis mand havde været musiker i hæren, men blev skudt 1864. Hun drev et lille finbrødsbageri, blev gift med Frands Houlberg, broder til ovennævnte, han var karetmager, men opgav dette håndværk og blev bager, rejste dog snart fra byen. Han er nylig død i Malling 95 år gammel, han var veteran fra 1864. Huset blev solgt fra Tustrup og ejedes 1903 af Niels Chr. Larsen. Søren P. Nielsen 1910. Der er kun en lejlighed nu, som ejes af Skræder Pedersen.

Matr. nr. 49f

Nuværende ejer: Rasmus Christiansen Nosker.

Dette hus er bygget af Niels Pedersen Houlberg *), han er søn af Peder Nielsen Houlberg og Ane Katrine Jensdatter, som har ejet nr. 21, var vidstnok snedker, gift med Ella Jensdatter, død 1867. Deres yngste barn, eneste datter, arver huset, hun var syerske, hed Ane Mette. Som ældre pige gifter hun sig med snedker Plesner fra Mols, broder til skrædderen, se 34. De sælger huset til Søren Jørgensen og køber 49?, efter ham tømrer Peter Madsen 1884, Markus Pedersen 1903, Chr. Olsen 1904, Thomas Poulsen 1906, Hans Peter Rasmussen 1907, Rasmus Rasmussen 1910, Anders Kjeldsen Kok 1914, Carl B. Christensen 1919, Johan Poulsen 1923, Rasmus Nosker 1926.

*) *en søn bode i Øster Alling*

Matr. nr. 49g

Nuværende ejer: Ingeborg Jensen Skriver

Omkring ved 1850 køber Jens Olesen fra Øls(t?) dette hus, muligvis af sin svigerfader, Jørgen Snedker. Jens var gift med Kirsten Jørgensen, han boede der over 40 år, indtil sin død. Han holdt i mange år kirkegården i stand og var graver ved samme; arbejdede i sine unge dage mest i kalkgravene. I huset hos dem boede hans ugifte svigerinde Martha, hun var halt, gik med hvedebrødskurven, var altid i godt humør og var meget venlig i modsætning til hendes 2 kollegaer, Maren Smedemark og Marie Laues-Johansen, det kunne se ud som en betingelse for at gå med kurven, at være halt. De haltedede alle 3.

46

Jens Olesens børn var: Jørgen, se 14 -51, Ole, død i Langkastrup, Jens Anker, død i Floes, Jette, gift med smed Jens Ring i Floes, Ingeborg, gift med Anton Skriver fra Langkastrup, der overtog huset, han var i de senere år, indtil sin død, kirkegårdsmand. Siden menighedsrådet blev oprettet, blev ringning med klokkerne og fying i kirken også lagt ind under denne bestilling. Han døde 1929. De har en datter.

Matr. nr. 49h

Nuværende ejer: Jens Amorsen

Dette hus er sammenbygget med det forrige og ejedes af Maren Teglblænder, overgik til hendes 2 ugifte børn, væver Jens Teglblænder og Maren. Sidstnævntes søn Micael Vestergaard, fætter til biskop Vestergaard, Ribe, arvede huset, men ved sin bortrejse til Lolland solgte han 1922 huset til I. P. Christoffersen. Derefter Jens Amorsen fra Lemmer.

Matr. nr. 49i

Nuværende ejer: tømrer Evald Kruse

Det var et meget simpelt og slet vedligeholdt hus, da Niels Lank ejede det omkring 1850erne. Efter ham hans søn, Jens Lank, gift med Ane Marie. Efter deres død blev det købt af enke Nielsine Jensen, f. Hornbech, se 9, som lod det nedbryde og byggede nyt. Efter hende sdød købte Micael Vestergaard,

se foran, 1906, solgte til Jens Chr. Dahl 1922, derefter Søren Søndergaard, gift med Sine Rasmussen fra Langskov, som efter hans død flyttede i Hospitalet og solgte huset til Kruse.

Matr. nr. 49k

Nuværende ejer: enkefru Alfride Busk

Nielsine Nielsen fra Drastrup byggede huset efter hendes giftermål med Severin Rasmussen, se næster nr. 1917 købte enke Ane Kirstine Andersen, se 9fl, det, men flyttede nogle år senere igen til Fløjstrup og solgte det til lærer Busk, se 1, som da havde søgt sin afsked, han døde nogle få uger efter overtagelsen, og enken beboer nu huset.

Matr. nr. 49L

Nuværende ejer: Severin Rasmussen

Dette store og pæne hus blev bygget af Severin Rasmussen 1928 på fællesjorden, efter at han havde været brugsforeningsuddeler fra oprettelsen cirka 30 år, han tog denne plads uden nogen uddannelse, men passede den udmærket i mange år. Født i Sønderkastrup, gift med Severine Nielsen fra Drastrup. Børn: Marie, gift med gårdejer Sofus Alexandersen, Drastrup Mark. Magde, gift med Aage Galmstrup Hejlskov. Ejner, uddeler på Sjælland. Ane, gift i Knagstrup. Rigmor, lærerinde. Niels, gift med Gudrun, uddeler på Stevns, Sjælland. Alfred, uddeler i Kongerslev, gift med Karen Nielsen, se 5.

Matr. nr. 13e, Fattighuset

Nuværende ejer: Kommunen

Sidst i 1850erne boede der en maler A. Lynstrup. Huset brændte for ham og på det ny, han opførte, lod han bygge en kvist til sit fotografiske atelier. Denne forretning gik dårligt, det var ikke meget almindeligt at lade sig fotografere dengang. Efter hans død levede enken med en ugift datter, Camille

47

Det blev senere solgt til snedker Plesner, se 49f. 1885 købte smed Anton Jespersen fra Over Romalt det og indrettede smedeværksted, men det kunne ikke gå med 2 smede i byen, og de rejste omtrent samtidig med deres familier til Amerika. Efter den tid er det ejet af flere, indtil kommunen købte det.

Matr. nr. 51

Nuværende ejer: Jørgen Jensen

Dette hus blev bygget på gadejord af skrædder Thorup, som ved sin bortrejse til Aarslev solgte det til snedker Niels Houlberg 1866, 49b, der lod indrette dansesal, som bymændene lejede til de unge. Han solgte det til tømrer Jens B. Housk, se 20, der 1873 solgte det til kappelan Elmqvist, se 1. Ved hans bortrejse solgte han det til lærer Ring, der lejede det ud til læge Vinde, gift med Juliane Høj, se 1g, han flyttede ret hurtigt til Horsens og efter ham kom en anden læge, men det varede heller ikke ret længe, inden han rejste. Praksissen var for nær Randers. I et par år karetmager Nielsen, som lod indrette værksted. Efter ham skrædder Jørgensen, som rejste til Søby og blev uddeler. Ring tog på den tid sin afsked og flyttede over i huset, hvor han boede til sin død. Derefter købte Jørgen Jensen det, se 49 og 12. Da telefonen begyndte at få udbredelse, blev centralen installeret der og Jørgen blev bestyrer. Han er første gang gift med Kristine Andersen fra Aarslev, en datter er gift med Chr. Villisen, Assentoft. Anden gang gift med Marie Lausten fra Salling, se 49a. Dette ægteskab er barnløst, men en dattersøn fra Assentoft, Ejner Villisen, gift med Kathrine Christensen fra Langkastrup bor hos dem. Jørgen Jensen var Kirkegårdsmand, indtil han vandt nogle penge i lotteriet og købte nr.

14. Jørgen Jensen og Marie dør begge 1934 og telefoncentralen overgår til Ejner Villisen.

Matr. nr. 52, smedien

Nuværende ejer: smed Sørensens enke

En del af smedehusets historie er optaget under 49b.

Da den gamle smed rejste, overdrog bymændene pladsen til Søren Gran fra Tøjstrup. Uenighed mellem byfolkene førte til, at nogle af disse antog en anden smed, se fattighuset. Trods det, at de begge var unge og dygtige smede, kunne ingen af dem ernære sig, pladsen tålte ikke at blive delt og Søren Gran rejste ret hurtigt til Amerika. Bymændene solgte da smedien til den unge smed Peter P. Haa, se 31a, han indrettede dansesalen til smedeværksted og inddrog snere hele huset til samme brug og byggede et nyt beboelseshus ved siden af. 1913 opgav han håndværket og købte en landejendom i Mygind, solgte forretningen til smed Sørensen, der oparbejdede en stor forretning. Død 1932.

Matr. nr. 53

Nuværende ejer: fiskehandler Johan Poulsen

Arbejdsmand Niels Peter Thrige, se 3, boede i mange år i huset, hans kone hed Maren. De havde en urimelig mængde børn, hvoraf de fleste døde som små. 2 døtre rejste efter faderens død til Amerika, den yngste blev gift i Floes. Jens Kok købte huset. Det var byens mindste hus, han byggede et par fag til det. Efter ham ejede bager Hansen det 1911 og senere Anton Chr. Nielsen 1915, derefter N. Daugbjerg Nielsen 1917, Søren Chr. Knudsen 1921, Johan Poulsen 1924 og atter senere samme, er nu solgt til Carl Christiansen fra Grumstrup

48

Matr. nr 54, brugsforeningen

Bygget på gadejord 1896. Den omfatter hele sognet. dens første uddeler var Severin Rasmussen, se 49c, han styrede den i over 30 år, derefter Aage Carlsen fra Brørup fra 1928. Der er senere købt lidt havejord fra nr. 4.

Brugsforeningen trænger til udvidelse og køber ca. 1 skp. land fra toften til nr. 2 for en pris af 3000 kr. og bygger derpå 1933, og de gamle bygninger bliver solgt til Hans Chr. Ørsted fra Virring for 7.500,- han er sadelmager. Carlsen er gift med Julie f. Schmidt fra Tim ved Ringkøbing, Børn: Elly, Inga og Viggo.

Matr. nr. 9b

Nuværende ejer: tømrer Rudolf Kruse.

Det er den gamle gårdsplads, have og lille toft fra gården nr. 9. Det blev købt af bager Carl Pose 1886, født i Østrig, som solgte det til Jens Bjerring 1891, som atter solgte det til Kruse 1898. Han fik hurtig en god forretning og efter at have købt jord i Ballelodderne, 13 - 14, og kort efter nederste Hedelod fra nr. 5, indrettede han det gamle stuehus til værksted og kreaturer og byggede et nyt beboelseshus og inddrog en lille dam, gadejord, til have, der blev desforuden bygget et udhus, hvor den gamle Molsgrav og nr. 38 havde ligget. Der er senere solgt lidt jord og lagt under Pogeskolen. Han er gift med Dorthea Adamsen. Børn 2 sønner, gift med 2 døtre af Jens Kældersvend, 18, begge bosiddende i Spentrup, den ene af dem, Martha, død, en søn bor i nr. 49i. De er alle tømrere.

Matr. nr. 9d, Pogeskole

1920 byggedes Pogeskolen med bopæl til lærerinden. Følgende har virket: frk Christensen, Hornslet, frk Jørgensen, frk. Thøgersen, frk. Friis, frk. Hessellund, nu gift med Laues Lauersen, se 2L, derefter frk. Hansen, nu gift med pastor Gadeberg, Aarslev, for tiden frk Graa Rasmussen fra Gjering.

Matr. nr. 9c

Nuværende ejer: Anton Rasmussen

Da Niels Hornbech afstod gården nr. 9, byggede han villa og anlagde have på den til gården hørende toft. Efter hans død overtog Anton Rasmussen, se 9, huset og lejer det ud, for tiden forpagter Ejner Møller, se 12.

Matr. nr. 10a

Nuværende ejer: Karen Hornbech

Da Søren Hornbech afstod gården nr. 4, byggede han villa i sin forrige have. Hans enke, Karen beboer huset. Hun dør 1934 og huset overgår til Ejner Krarup.

Matr. nr. 10e

Nuværende ejer: Anker Lauersen

Huset blev bygget på den nedbrændte gård nr. 10's grund, omtrent hvor for længe siden nr. 22 lå, blev opført af Laura Lausten, se 49a, der drev fransk vaskeri, men ved hendes giftermål med bager Hansen solgtes huset til Ane Mette Lauersen, se 6, død 1932, ejes nu af Anker Lauersen.

49

Matr. nr. 10f

Nuværende ejer: Kirsten Rasmussen

På samme gårdsplads, se foran, købte Elisabeth Pedersen, Krogsager, se 4k, grund og lod opføre et hus. Efter hendes død arvede søsteren Edel Hornbech det, men solgte det straks til Jørgen Glavind, se 4. Efter hans død blev det tilskødet Kirsten Rasmussen, hans mangeårige husholderske, som nu beboer det, se 3fL.

Matr. nr. 11b

Nuværende ejer: enke Kirstine Jensen

Da lærer Sørensen, se 11 - 1, overdrog sin gård til sønnen, byggede han dette hus på havens østlige ende. Efter hans død arvede sønnen Chr. Sørensen det og lejede det ud i mange år. En kort tid boede lærer Hansen der, indtil han pludselig døde. Som kapellan for pastor Gjølbjerg lejede Henriksen huset, boede der, ugift, sammen med sin moder og to ugifte søstre. I dette hjem kom jeg meget gerne som barn, idet deres store bogsamling stod frit til min rådighed. De var meget elskværdige og rare mennesker, stærkt grundtvigsk prægede. Han blev kaldet til præst i Vensyssel, men der tog hans tanker overhånd over fornuften. Der foresvævede ham noget, som han kaldte folkeånden, og han mente, den burde indføres som den fjerde person i Guddommen (Treningheden). Efter ham boede der forskellige der, indtil Chr. Sørensen og hans kone var død, da solgtes det til bødker Anders Jensen, gift med Kirstine fra Gjesing, hun har boet der i mange år som enke. Børn: Arthur, se 12, Agnes, Dorthea, Marie, Ejner og Gunner.

Matr. nr. 5b

Nuværende ejer: Niels Peter Nielsen

Huset er formodentlig bygget af Rasmus Jensen, se 5, som boede der, da Niels Pedersen overtog gården. Sidstnævnte boede der også til sin død. Da P. Nielsen afstod gården, flyttede han og Sine derover og han var den 3die som boede der til sin død (i 21 år) 1930. I den ene ende bor i dag i et par stuer urmager Sørensen, ugift.

Matr. nr. 1, Tustrup

Nuværende ejer: greve Knuth

Oprindelig en bondeby med 4 store gårde, ialt 48 tdr. hartkorn. Byen har hørt under Essenbæk Kloster, der ejede meget gods, men som 1657 ejedes af Kronen. Frederik d. 3die skødede den på den tid til oberst Hans Fris, Clausholm (se Hørning kirke). Han samlede byen til en gård og har sansynligvis bygget gården og kompletteret den med gods fra Clausholm, således at den blev stor nok til sammen med Essenbæk og Hevringholm, som han købte 1667, at oprette et stamhus. Efter Fris' død 1698 tilfaldt stamhuset hans brodersøn oberst Gregers Fris, død 1711, og Tustrup overgår derefter til dennes broder, Chr. Fris, Hevringholm, efter hvis død den overgår til Chr. Rantzau, en dattersøn af Hans Fris, 1731, også han var barnløs. Efter en langvarig proces mellem familien Below og Bech tilfaldt gården Joacim Bech, som derefter kaldte sig Bech-Fris. Efter hans død 1762 til hans søn greve Joacim Bech-Fris, som 1782 fik lov til at nedlægge stamhuset, Tustrup med 74 tdr. hartkorn, Essenbec med 31 tdr., ialt med bøndergods til begge gårdene 740 tdr. hartkorn, som 1784 solgtes til generalauditør Callager til Mejlgård, der efter at have bortsolgt noget gods, deriblandt gårdene i Hørning, købesummen for Essenbech og Tustrup var 71.000 daler, han sælger atter efter 3 års forløb gårdene til amtmand kammerherre Fønss, Løvenholm og borgmester Joh. Fr. Carøe, Randers for 75.000 rd. Disse bortsælger straks Tustrup med bøndergods, 343, tdr. hartkorn, til Anders Dyhr for 3500 rdl., som 1789 fik lov til at udparcellere jorden, uden at hovedparcellen mistede sin frihed

50

1795 sælger han Tustrup Østergård til Anders Sørensen Møller, se 6h, 24 tdr. hartkorn for 6.525 rdl., han beboer hovedbygningen. En anden parcel, 12 tdr. hartkorn sælges samtidig til Anders Christensen Møller, Gundestrup, se 5g, for 3263 rdl. og en 3die, samme størrelse og samme pris til husmand Chr. Revsbech, Hørning, efter at have frasolgt 1 tdr. hartkorn sælger han sin part 1804 til løjtnant Erik Poulsen for 6000 rdl., der allerede på auktion 1800 havde købt Anders Chr. Møllers part for 4450 rdl. af Niels Chr. Thøgersen. Derefter ejer gehejmekonferensråd Schilden Huitfelt til Clausholm det hele. Efter at Søren A. Møller er død, har enken Ane Levinsen giftet sig med skipper Laurits Dienstmann, Randers, sælger sin part, hvoraf noget også var bortsolgt, nemlig den sandjordsparell med eng, som ligger øst for Mygind-Hørning vejen, for 800 rdl. til Jens Mogensen, Mygind, der på den tid havde forbindelse med lodden over en kørebros, som brændte og senere (*blev*) erstattet med en gangbro, som benyttedes i godt 100 år, indtil der nu iegn er kørebros.

En anden parcel vest for nævnte vej, 1 tdr. hartkorn, til Frands Rasmussen, Hørning, 15h, som senere blev købt af Søren Hornbech, se 9h, på denne parcel lå i mange år et arbejderhus, kaldet Lykkehuset. Ved dets nedbrydning stødte man på store sten, som viste sig at være en ret stor jættestue uden overligger, - den er nu fredet. Den midterste del ejedes af Anders Chr. Møller, der frasælger en større engparcel til 12 mænd i Skader, de såkaldte Postkær. De hører næsten alle endnu til Skader. Chr. revsbech ejede den vestlige del, sælger småparceller til Aarslev og formodentlig Sølkjærhuset, eller jord til dette. Gehejmekonferensråd Schilden Huitfelt, Clausholm, Hasseldorph, Hassellaug, Storkors af Dannebrog, lod hovedbygningen opføre i 2 stokværk. Gården overgår til baron Holger Rosenkrantz, gift med Sofie Bülow, 2den gang gift med baronesse J. Kragh. Tustrup sælges 1832 med 41 tdr. hartkorn til brødrene Christen og Anders Pind, født på Karmark, førstnævnte som forpagter af Løvenholm, efter hans død indtræder hans enke som medejer indtil 1856, *) da A. Pind bliver ene-ejer og afstår den til sin søn Jens Pind, senere løjtnant og tilsidst jægermester, gift med Anna Møller, Aarslev Mølle. En datter bliver gift med Mourits Møller, Aarslev Mølle, en anden datter med Otte

Høj, Pindsminde, se 1g, en tredie med boghandler Schmidt, Randers.

Jægermester Pind var en meget brutal herre, vanskelig at omgås, altid i spektakler med sit tyende, med naboer og sognerådet havde også tit døde med ham. Da en af sønnerne døde i konfirmationsalderen, var han helt rasende og utilregnelig i længere tid. Han hørte engang i den tid sin forkarl fløjte, og ude af sig selv satte han ham sporenstrengs til at samle sten på marken i flere dage for ikke atter at udsætte sig for denne formastelighed. Af lignende træk kan nævnes flere. J. Pind meldte sig ved krigens begyndelse som frivillig, men han kom ikke længere end til kontorene. Den gamle Pind erklærede dog, at han havde ofret sin eneste søn for fædrelandet. Efter krigens slutning fik han titlen løjtnant, indtil Chr. d. 9. under et besøg på Clausholm 1879 udnævnte ham til jægermester, en titel som passede ret godt, idet han var en meget ivrig og sikker jæger, men også på dette område var han hensynsløs, tog ingen notits af, om han med sine hunde og skud jog både heste og får pokker i vold, nogle gange fik jeg en skilling af ham for at fange eller hente de forvildede dyr.

Som god patriot fik han straks efter krigen oprettet en skytteforening med militært tilsnit, han mødte personligt hver søndag formiddag og overværede øvelserne. Han havde megen interesse for plantningssagen, hans største fortjeneste ved Tustrup var de store anlæg af nåletræsbeplantning, som han efterlod ved sin bortrejse, hele skråningen på skrænterne langs Aarslevvejen beplantede. 1862 købte han sandlodderne mod øst ved Hørning skel tilbage til gården og begyndte en del år efter at beplante den ene lod, Lykkeskoven, hvis jord lå udyrket hen. Han nænnede ikke at fjerne en eneste gran. Nu har hans efterfølger høstet frugterne, idet det hele er hugget.

Af hans børn blev Chresten gift med Karen Troidahl, se 26h. En anden, Anders, gift med Valborg, født Brunner, var en omgang i Amerika, havde ikke synderlig lyst til nogen ting, var en tid agent for et eller andet, fik tilsidst Sofie Amaliegård i forpagtning, men døde kort efter. En tredie søn, Jørgen, studerede, men dumpede hver gang ved eksamen og efter sidste fald

51

skrev han hjem: "Når I modtager dette, har jeg skudt mig". Han havde også forsøgt det, men beskadiget sin nakkehvirvel. Han blev da sendt til Amerika, hvor han blev præst. Den næste, Georg, var ikke til at styre på Tustrup, han blev også sendt til Amerika, hvor han endte som cowboy ude i det vilde Vesten. 2 andre sønner, Jens og Valdemar, døde som unge. Hans eneste datter, Karen Margrethe, blev gift med forpagter Johannesen, Clausholm, senere ejer af Gislingegård ved Holbæk og købte senere et gods i Skaane, som muligvis var tiltænkt deres eneste søn, men han døde som ung.

Pind havde tilbagekøbt de fleste af parcellerne, som af ejendomshandlerne var bortsolgt, således at Tustrup atter fik sin gamle grænser nu ca. 56 tdr. hartkorn. 1 tdr. hartkorn var imidlertid udskilt fra gården, da hans søster Anna blev gift og kom til at bo på Pindsmine, sandsynligvis som arv, og engang, måske allerede i ved udskiftningstiden, er en anden parcel ved Aarslevvejen overgået til samme gård. Ved enden af denne parcel blev der bygget et teglværk og udlagt 6 tdr. land til samme som løn for teglbrænderen, det er nu nedbrudt og jorden drives under gården, den sidste teglbrænder hed Johan Pløger. Neden for teglværket lå et lille boelssted, kaldet Søljkærhuset. Huset var meget gammelt, det kunne tyde på, at det havde ligget der som arbejderhus og jorden tillagt det, da Revsbech ejede den del af gården. der findes i pantebogen en tilkendegivelse af, at Peter Besk har købt en tdr. hartkorn fra Tustrup på den tid, og han har lagt det under Søljkærhuset, hvilket er meget muligt, idet at Lauers Jensen køber Søljkær af P. Besk's enke mod aftægt til hende 1833. Efter han Niels Lauersen 1868, derefter Chr. Lauersen 1874, som sælger til Løvenskjold 1894. Jorden går atter til Tustrup og bygningerne nedbrydes, den sidste ejer og jægermesteren lå stadig i strid og processer, så der var handel udelukket.

En anden og sidste ejendom med bygninger og jord fra Tustrup ligger på Clausholm Vase og ejedes af Anders Grønning 1854, derefter hans søn Søren Grønning, og atter hans søn Anders Grønning, som overdrog det til sin svigersøn entreprenør Johannes Sørensen. Et større stykke samt en eng er underlagt Aarslev Mølle, samt en eng købt af Rasmus Jensen, se 5h, den er nu sammenlagt med en naboeng, som tilhører Pindsminde, der også har tilhørt gården. På venstre hånd af Clausholmvejen mod syd har ligget et andet boelssted, Sønderborghuset, som vist i sin tid ejedes af Johan Jensen, det er inddraget til gården, dette hus lå nærmest Rødebro, er nu nedbrændt. En del arbejderhuse ligger endnu ved Clausholmvasen. Børnene derfra gik i Hørning skole indtil for få år siden.

I halfemserne sælger jægermesteren gården til Løvenskjold fra Norge for 311.000 kr. som 1905 sæl-

ger den til landbrugskandidat Niels Johansen som 1911 sælger til Horn, derefter til Hvas 1914. Ehnus 1923, som samme år sælger til greve Knuth fra Lilliendal, født 1884.

Gården er brændt et par gange, så alle avlsbygninger er fornyede. Sidebygningerne til hovedbygningen er opført 1862. I granskoven langs Aarslev(vejen) var træerne ved den tid, gården brændte, bleven så store, at de kunne benyttes som bjælker, og på et savskæeri, som blev anlagt, blev fjælle og lægter tildannede. Før branden lå der en avlsgård på hver side af hovedindkørselen fra vejen ned mod midterpartiet af hovedbygningen, laden i den vestlige gård var rejst med mægtige tømmerkonstruktioner, som sad så tæt på kryds og tværs, at det var vanskeligt at aflæsse kornet for dem. Nu findes alle avlsbygninger på den østlige side af nævnte vej. Da jægermesteren solgte Tustrup, købte han villaen "Montana" i Kristrup, hvor han boede til sin død. Greve Knuth er gift med Antoinette, født Sponeck. Børn: Torben, f. 1922, Dagmar f. 1919, Minna (f.?)

*)En tilføjelse med kuglepen: A. Pind dør - 27/6 1866

GUNNESTRUP BY (nu Gundestrup)

Ved at støde på et dokument i Rigsarkivet i København, der lød således:

"Paa Kirkestævne ved Hjørningh Kirke 8. juni 1477, Søndag efter Guds Legemsdag, mødte Brøste, Per Jensen Twstrop, Mikkel Assens, Vebnere. Jes Nielsen Allistorp, Anders Tveugt i Wester-Allinge og Siegwardt, Hjørningh, og fik beskeden Mand Per Mogensens, Faxtinge, et Sognevidne, 12 Dannimænd, Jens Præst, Micael Snogh, Nis Persen, Jep Andersen, Christjern Koch, Christjern Overst, Hjørningh og Chrestjern Andersen. Disse vidnede, at Gunnestroph var ret Skiftedods og skiftet fra Farndorp og høje Lunthe har det intet "medjen" der er Laghe Broks rette Arv og Eje, og har ligget til Æsdorp fra Arilds Tid, og end længer end Mands Minde og ligger Højelunthe paa Krogsager Mark til Krogsager, inden alle fire Markmødh".

Denne kendelse havde jeg vanskeligt ved at forstå. Jen henvendte mig da til arkivar Svend Aakjær, Viborg Landsarkiv, han var interesseret i sprøgsålet og ved hans historiske viden og mit lokale kendskab, kom vi til følgende resultat:

Allerede noget før den tid havde landsbyerne givet sig ind under herremandens beskyttelse imod kirkens griskhed og kronens udskrivninger til hær og skatter og var allesammen fæstebønder.

Krogsager har altid hørt under Gl. Estrup og i henhold til historikeren Estrups beskrivelser af Sønderhald Herreds tingsteder, at Krogsager og Lund dreves i fællesskab, og det et meget sandsynligt, at Lund by er opstået sent. Ved Hald Sø's søndre bred lå en smal skovstrækning langs skrænten, langs søen, og der er denne, som i kendelsen betegnes som Højelunthe, og i denne siges der også, at Højelunthe lå på Krogsager Mark og hørte til denne by.

Da der hverken på gamle bykort eller topografiske beskrivelser findes noget, som hedder Farndrup, mener man, at enten har en torp eller en større gård af dette navn ligget nær Højelunthe, den er bleven nedlagt, og Gundestrupgården udgør en del eller det meste af den. Peder Andersen, Fausing, har ment at eje denne gård, men Lave Brok, som på den tid, 1441, ejede Gl. Estrup og var begyndt at samle bøndergods til denne, var en trættekær herre, bekendt for sin voldsomhed, prøver her på at få en lejlighed til at komme til gods på en let måde, idet han siger, Farndrop har ligger ved Højelunthe, som ligger på Krogsager Mark, og denne by hører under Gl. Estrup. Han får nedsat nævninger, de 6 førstnævnte mænd, valgt omkring herredet, hvoraf de 3 første var væbnere, Peder Andersen vælger 12 danemænd som vidner, alle fra Hørning, men disse vidner, (at) Gundestrup er udskiftet fra Fardndrup og Højelunthe, og er Lave Broks rette arv. Historikeren godsejer Estrup, Skafføgård, har i sine undersøgelser af Sønderhald tingsteder pget på, at Krogsager og Lund dreves i fællesskab. Gundestrup har altså engang hørt under Gl. Estrup, men 1540 hører den under Essenbæk, men fter at den kommer til at høre sammen med Tustrup, bliver dens hoveripligt henlagt dertil.

Gundestrup er efter de oplysninger fra kirkestævnet 1477 sent opstået som torp, disse opstod mellem år 1000 og 1200, der var altså kun en gård og 17 tdr. 4 skp. hartkorn. På prædikestolen opført 1641 i Hørning kirke står navnene på Mikkel Rasmussen og hustru, Gundestrup, det er muligt at disse som største gårdbrugere i sognet har skænket denne. det er første gang, man støder på bestemte navne fra

Gundestrup.

1688 bestod Gundestrup af 2 gårde, 3 husmandssteder og et jordløst hus.

Nr. 1. Maren Madsdatter	hartkorn:	12 tdr.	5 skp.	3 fdk
-- 2. Rasmus Nielsen og Hans Pedersen		17	4	3
-- 3. Rasmus Sørensen			2	1
-- 4. Peder Rasmussen			2	2
-- 5. Therkild Pedersen			2	1
-- 6. Oluf Jensen			0	0

1786 blev gården købt fra Tustrup af Callager og der henlagt til nr. 1 Hans Andersen hartkorn 8 tdr. nr. 2 Mads Hansen hartkorn 8 tdr. til disse blev tillagt engparceller i de såkaldte Oustrupenge nede ved Sjellebro

53

samt en eng til hver fra Essenbæk nede ved Randers fjord.

Nr. 3 Niels Pedersen Levinsen 11 tdr. Nr. 4 Ander Chr. Møller 3 tdr. Nr. 5 Kjeld Andersen Hvid 2 tdr. 6 skp. Husmænd P. N. Houlberg, Jens Ødum og Hr. Pedersen.

Matr. nr 1, Pindsminde

Nuværende ejer: A. Høj

1760 ejedes den af Anders Hansen f. 1734, sikkert en datter- eller sønnesøn af omstpende Karen Madsdatter. Efter hans død overtager sønnen Hans Andersen gården, 1795 bliver han gift med Bothilde Kusk, Essenbækgården. (*Børn:*) En søn Anders f. 1800, død, Marie f. 1802, gift med Jens Pedersen, Oustrup, se M, Sofie Marie f. 1806, gift med enkemand Frands Nielsen, se 1k, Efter Bothildes død 1908 gifter han sig samme år med Margrethe Ødum, datter af Jens Chr. Ødum, ibid, hun dør 1809, efter at have født en datter Bothilde, som bliver opfødt hos bedstefaderen Ødum, se også 10h. Han gifter sig atter 1811 med Berthe Pedersdatter f. 1791 i Hørning, se 5. Efter få års ægteskab dør hun også og han bliver nu gift 4de gang med Ane Elisabeth Johansdatter, Hørning, se 9. 1816 efter 3 års ægteskab dør hun 26 år gammel, der var ingen børn, hendes søskende kræver arven tilbage. Dette opnås ikke uden proces, hvor han - ifølge en tinglæst kvittering - må betale hele arven tilbage. 5te gang bliver han gift med Grethe Andersdatter, Hørning, død 1832, se 8, muligvis en søster til Jens Andersen, se 8. det ser mærkeligt ud, at hver gang han indgik et nyt ægteskab, lånte han penge, 1809 lånte han 450 rdl., 1812 350 rdl., 1819 200 rdl., det plejer at være det omvendte.

1837 sælger Hans Andersen gården til A. Pind, Tustrup, som driver gården til 1860, han har i dette tidsrum købt den mindre ejendom 2 tdr. 6 skp. af LarsPedersen og bygger de 3 længer. 1860 overdrager han gården til sin svigersøn Otte Høj, født i Mørke 1826, forpagter på Tustrup, gift med Anna Pind, f 1825. 1863 bygger han hovedbygningen, 1861 køber han ved en auktion Anders Chr. Møllers gård matr. nr. 5 Gundestrup, 3 tdr. hartkorn, med det fra Tustrup arvede jord, 8 tdr. land førsteklasses jord, tiendefri, samt en eng har gården nu nået en størrelse på 13-14 tdr. hartkorn og bliver kaldt "Pindsminde". Høj havde en vis mani for at købe jord, men det gjorde ikke gården bedre, idet det var mindre god jord og altsammen i udkanterne, mest ude på Hørnings yderste hedelod.

Først køber han en lod, betegnet på kortet som nr. 45a, den har tilhørt nr. 8, Hørning, og da denne gård ejedes af Pind 1864, er det muligvis ham, der har skødet den, siden han køber nabolodden nr. 6 af P. Lauersen., Hørning 1875. 1868 køber han Bøgebjerglodden 7e med påstående bygninger af Chr. Poulsen, der sammen med sin kone modtager aftægt aftægt derfra. Når der til disse køb bliver lagt hans egen hedelod, og A. Chr. Møllers hedelod, bliver det en anseelig stor mark derude. Hedelodden fra Lauersens ejendom var frasolgt ved dennes køb. Et af de sidste år han levede, mageskiftede han med P. Nielsen, Hørning og fik yderligere 5 tdr. land af dennes hede, se 5, og hans Aarsleveng, imod at afgive Pindsmindes Oustrupenege og nu er gården på sin største højde circa 20 tdr. hartkorn. Yderligere erhvervede Høj en del arbejderhuse, på en vis tid ejede han 6. Han ejede desforuden en større bondegård, "Kristineshøj" ved Mørke, der blev drevet ved bestyrer. Sammen med M. Møller, Aarslev Mølle og Pedersen, Eriksborg, købte han Ejstrupgården. Efter at de i fællesskab havde drevet

den en del år og ombygget alle udhusene, købte han deres part og blev eneejer 1876.

Høj var en virksom mand, havde en del offentlige bestillinger, en tid sognerådsformand, kreditforeningsrepræsentant, kredsformand for den alm. brandforsikring, var meget politisk interesseret, udpræget højremand, en ubetinget tilhænger af provisoriepolitikken, Estrups håndgangne mand og førte dennes juridiske fortolker, professor Matzen, rundt på alle egnens politiske møder. Takket være hans jævne og velvillige omgang med egnens befolkning beholdt han deres agtelse trods deres harme mod provisorierne. To andre højremænd, der optrådte ret aggressivt., Mads Balle, se 3h, og høker Houlberg, se 49d, blev derimod udstødt af befolkningen som pariaer, en afsondret kaste.

54

Høj fulgte stadigvæk med på det nye, han var allerede en ældremand, da overgangen til nye driftsformer og udvidet kreaturhold fandt sted. Man benyttede ham altid ved køb af avlsdyr eller når nye foreninger blev oprettet. Hans børn var: 1. Margrethe, gift med Chr. Hansen fra Brusgård, ejede i mange år Carlsberg. (*Carlslund?*) 2. Juliane, gift med læge Vinde, der en kort tid var læge i Hørning, men flyttede til Horsens. Hun gik senere over til katolismen. 3. Søren, gift med Franciska Blichfeldt, datter af købmand Blichfeldt, Randers. Han ejede i en del år Ulfesund ved Ringkøbing, blev senere forpagter af Pindsminde og Ejstrupgården, blev derefter ejer af denne og byggede hovedbygningen der. Han havde som faderen lyst til at handle. Byggede tilsidst villa i Kristrup, "Hvide Hus", han går endnu, trods sin høje alder, ikke tilbage for handel. 4. Othilia, gift med proprietær Aa. Pedersen, en tid forpagter af Ejstrupgården, købte senere Dejerhøjgård ved Mørke. Han omkring 1930 ved en cykleulykke. 5. Jens, ugift, døde ved 30års alderen i Amerika. 6. Ninna, uddannet som sygeplejerske, død i samme alder, ugift. 7. Anders, tog theologisk embedseksamen, virkede flere år som lærer ved det kgl. Opforstringshus i København. Fik derefter en meget betroet plads som forstander på Jægerspris, Grevinde danners Stiftelse, ugift.

Otte Høj blev hædret med Justitsrådstitlen. Efter hans død 1906 gik gården over til sønnen Anders T. Høj og dennes søsterdatter, Karen Margrethe fra Carlslund, (*Carlsberg?*) 1915 gik Pindsminde over til A. T. Høj som eneejer. S. Høj forpagtede den nogle år, derefter Vedsted i 8 år, dernæst Søndergaard med en 8årig periode, blev derefter bestyret af Moltesen. fra 1930 styres den af Laurits Høj, født 1890, søn af S. Høj, gift med Ellen Cortsen fra Brønderslev. Børn Karen, Anna, Charlotte og Søren. L. Høj disponerer nogenlunde selvstændigt, både med driftsform og handel. Gården var under de vekslende forhold gået noget tilbage både i drift og bygninger, de sidste var meget ramponerede, ikke mindst hovedbygningen, denne er nu blevet godt istandsat. Kreaturstalden udvidet med en tilbygning, og driften er kommen i god gang igen. 1828 blev en parcel af den yderste hede solgt til statshusmandsbrug til Jens Bang, Aarslev, der lod opføre bygninger ved Ejstrupvejen. En anden parcel Bøgebjerglodden blev solgt til samme brug og købt af Johan Poulsen, som kort efter bygningernes opførelse solgte den. Det stykke jord, som Ejstrup-Stampen vejen havde skåret fra Heden, blev allerede solgt 1800 sammen med et tilsvarende stykke fra nr. 2 til Kjeld Andersen Hvid, som på disse 6½ tdr. land har opført bygninger.

Matr. nr. 2, Gundestrupgård

Nuværende ejer: Niels Møller

1688 står denne gård opført med 17 tdr. 4 skp. hartkorn. Gundestrup by er opstået altsammen fra denne ene gård. Der er på dette tidspunkt nævnt 2 ejere i fællesskab, men inden ret længe finder en adskillelse sted, og Ravnholt, nr. 3, opstår med den største part. 1760 nævnes som ejer Rasmus lang, gården har da 8 tdr. hartkorn. den overgår derefter til Mads Hansen, farbroder til Hans Andersen, se 1, født 1745, gift med Maren Jensdatter. De havde en datter, Stine, gift med organist Anders Ring, se 12h, der kendes ingen andre børn. Ved salget af gården beholder Mads Hansen 6 tdr. land, som lå mellem gården og vejene. Uldalsvejen førtes dengang igennem over gårdens tofter og gik gennem disse til den stødte på gadevejen oppe ved det øverste hus, han har sansynligvis bygget huset nr. 6, hvorfra han har drevet jorden. 1801 sælger han gården til Tandberg, der atter 1802 sælger til Therkildsen, Hvide Mølle, og Bøje, Randers. Disse sælger straks den yderste ende af indmark og hede til Chr. Pedersen, ialt 1 tdr. 3. skp. hartkorn, og han bygger en gård på det høje punkt af indmarken, kaldet "Dejrhøj". Gården sælges 1804 til Chr. Revsbech, der på dette tidspunkt har solgt sin

part af Tustrup, ialt 6 tdr. 2 skp. 2 fk. Den sælges med det samme til Chr. Lassen, hvorfra vides ikke, men 1812 køber Jens Chr. Ødum den og Chr. Lassen, som ved sin død betegnes som boelsmand, køber matr. nr. 4. Ødum er født 1743, død 1812, gift med Kirsten Jensdatter, død 1774. Han havde et hus i Hørning

55

med lidt jord, og sidst, inden han købte, beboet et hus i Gundestrup, han er 73 år gammel, da han køber og overdrager den til sønnen Jens Ødum 1814, gift med Ane Margrethe Sørensdatter, død 1826. Der var flere børn: Margrethe, gift med Hans Andersen, se 1g, død efter et års ægteskab. Søren, blev ejer af Daustrup Bondegaard ved Bjerringbro. Jens Peter, købmand i Randers, gik fallit. Albrecht, også købmand i Randers en kort tid, men det gik heller ikke godt for ham, og han afstod købmandshandelen. Just, overtog gården og drev den til sin død 1873, ugift. Ane Kirstine, blev boende i gården til sin død, ugift. Søren får nu skøde på gården og søsteren Ane Kirstine bliver ejer af besætningen, det er jo sikkert som pant for hendes arv, som sandsynligvis har stået i gården. Albrecht Ødum bliver nu efter at have opgivet købmandshandelen bestyrer på gården, hans kone dør kort efter, og de to søskende styrer gården til deres død. Driften er ikke særlig god, så der bliver næppe noget til ejeren, S. Ødum har vist været tilfreds, når han kunne blive fri for at betale skatter, han var meget velstgende. Ved siden af gården har Albrecht Ødum forpagtet Aarslev præstegård, der blev dreven fra Gundestrup. Matr. nr. 3 var flyttet op på marken og denne gårds have stødte mod syd til Ødums have, denne have er formodentlig bleven købt af Just, og da A. Ødum bliver bestyrer, lader han en stor del af haven beplante med frugttræer, der var på en vis tid 50 store træer, men mange af disse er nu bleven for gamle, og den nuværende ejer har fældet alle dem på den sydlige del og anlagt prydhave. Albrecht Ødums eneste søn køber gården af S. Ødum til en rimelig pris og arver besætningen efter tanten, han var gift med Karen Mikkelsen fra Bramstrup. Han solgte 1911 gården til Chr. Bøje, Lund og mejerist Jensen, Birkehøj, der atter solgte den til Fr. Mogensen fra Halling 1912. Albert Ødum købte gård i Halling, hvor han døde 1927. Fr. Mogensen sælger gården 1918 til Niels Møller, som ejede Sølund, for 154.000 kr. Han er født i Asferg og gift med Marie Møller fra Vestrup. Børn: Martha, Chresten, Lis og Jens. Et arbejderhus matr. nr. 5, stuehuset til Lars Christensens gård hører til gården. Udhusene brændte ved lynnedslag 1931, de blev straks opbyggede på deres gamle plads og afgiver nu moderne og praktisk indrettede bygninger. Stuehuset opførtes omkring ved 1900 af Albert Ødum. Hans børn er Johannes, Alfred, Ane og Maja.

Matr. nr. 3, Ravnholt

Nuværende ejer: Chr. Kudal.

1688 lå denne gård under nr. 2, men må ret hurtig være bleven udskilt fra denne og bygget på en plads lidt nordligere, hvor et gammelt hus endnu viser, hvor den har ligget.

Hans Henriksen Lausch ejer gården omkring ved 1725 og dør 1743, 32 år gammel. Hans broder carsten henriksen Leusch er dengang gartner på Tustrup. 1754 står han opført som fæster af en gård i Gundestrup, død 1758, 50 år gammel. Hans enke Ane Elisabeth Højer overdrager mod ophold i gården til sin død, der indtrådte 1792 86 år gammel, gården til sin søstersøn Niels Pedersen levinsen af Faarup sogn, f. 1733, bliver gift med Birgitte Kirstine Ring og uden forlovelse og lysning bliver viet i hjemmet. Han køber gården 1786 for 1002 rdl. Han er muligvis søn af den Peder Levinsen, Fløjstrup, der er gift med Margrethe Henriksdatter Leuch. Niels P. levinsens datter Charlotte Louise bliver gift med Johan Mortensen, se 9h, 1786. Han bliver anden gang gift med Ane Nielsdatter Bygballe fra Kalstrup, Mejlby sogn., født 1755, død 1830. Efter Niels P. Levinsens død 1795 overdrager hun 1808 gården til sønnen Niels Levinsen, imod at bygge hende et hus i haven og give hende ophold, hun dør i Randers hos en datter Helene Marie Frost. En anden datter, Anna, gift med Anders S. Møller, se 11h.

Niels Levinsen f. 1779, blev gift 1810 med Ane Pedersdatter fra Staanum, død 1826. Børn: Niels f. 1811, bliver gårdmand i Mygind 1840. Knud f. 1813, gift i Fløjstrup 1851. Niels Levinsen blev anden gang gift med Barbara Rasmusdatter fra Halling. Efter hans død 1846 overtager den ældste søn Carsten gården 1855 for 8160 rdl. og giver hende ophold i gården. Niels

Levinsens børn: Carsten. Anna Mette, gift med gartner Sørensen, Randers. Inger, død 1833. Birgitte Kirstine, gift med lærer Barlag, Randers. Rasmus Peter Levinsen, gårdejer. Helene Sofie, gift med Rasmus Nielsen, Fløjstrup, se 12. Anton, død på gården, ugift. Anton Levin. Niels Lund. Inger Marie. Frands, død, sindssvag, hos moderen. Carsten Levinsen var gift med Birgitte Jensen fra Essenbæk Ladegård.

Han lod udbygningerne nedbryde, solgte toft og stuehus til Høj, se 1c, og byggede gården op på marken 1867, han var nogle år sognefoged, han døde 1888. Børn: Kirstine f. 1858, gift med P. Pedersen Lang. Elisabeth, f. 1860, gift med Pauli Harder, aarhus. Jensine f. 1863, gift med sagfører Barlag, Randers. Niels f. 1857, gift med Margrethe Pedersen fra Taarup, overtog gården 1884. Han var godt begavet og betroedes allerede som ung mange offentlige hverv, sognerådsformand, skatterådsmedlem, formand for den store hesteavlforening, men måtte ret tidlig sælge gården på grund af svækkelse og for stor gæld. Børn: Carsten, konorist. Marie, tandlæge. Anders, jurist. N. Levinsen omkom ved et vådeskud en dag han var på jagt. Søren Overgaard fra Stautrup ved Aarhus købte gården 1910, solgte den til la Cour 1913 og den er 1916 solgt til kreditforeningsrepræsentant Knud Just og grd. Martinus Andersen, Stampen, der samme år -efter at have bygget kostald og fået vand ledet til gården og til kreaturerne - solgte til Deikmann, der havde den en del år men solgte den 1922 til Chr. Kusahl fra Fly ved Skive, gift med Astrid Hansen fra Robdrup. Børn: Maja, Christian, Ane Marie og Kirsten (tvillinger).

Gården var meget forsømt under de vekslende ejere, men han fik den hurtigt dreven op og oparbejdede en førsteklasses besætning. Han byggede hestestalden 1928 og anlagde en smuk have. Gården ligge smukt omgivet af en lille skov, som står i forbindelse med haven. En fjordeng, som var købt til gården fra Drastrup enge, 61a, er solgt 1914. En væsentlig mangel ved denne gård var, at den manglede vand til husholdningen (*dette*) måtte hentes i tønder, snart her snart der, hvor man (*var*) villig til at afse det. Nu er dette ordnet, så der er tilstrækkeligt. En vindmølle var bygget nede ved byvejen på det højeste punkt, af Pindsminde og Ravnholt i forening - er nedlagt.

Matr. nr. 4
nedbrudt og underlagt Pindsminde.

Gården beboedes 1759 af Chr. Andersen Møller, gift med ella Kathrine Rasmussen, derefter deres søn Anders Chr. Møller, han køber 1795 en større parcel fra Tustrup, 12 tdr. hartkorn, den midterste del, for 3263 rdl., det har måske knebet med udbetalingen, thi samme parcel sælges kort efter til en anden. Han har 1800 solgt hedelodden til Kjeld Andersen Hvid, se 4g, se kortet nr. 8. 1813 sælger han en større parcel i den nordlige side af marken stødende til den gamle landevej, til Niels Nielsen, Bager, Lind, se kortet 9g. Trods disse solgt kan han ikke klare sig, og gården bliver solgt ved auktion og købes af Høj og inddrages under Pindsminde. Gården bliver nedbrudt, og et arbejderhus findes nu på pladsen.

Matr. nr. 5

Denne gård er også nedbrudt, kun det gamle stuehus står, og ejes af Niels Møller, se 2. En mindre gård på 2½ tdr. hartkorn, ejes af Kjeld Andersen Hvid, som sælger den til Chr. Larsen, f. 1766, død 1817, gift med Maren hansdatter, født 1763, død 1841. Formodentlig er det hans søn Lars, gift med Maren Pedersdatter. Han sælger jordene til A. Pind, Tustrup, og disse henlægges under Pindsminde; udhusene nedbrudte og det gamle stuehus overgår til hans datter Karoline, der bliver gift med Rudolph Lange, kusk på Tustrup. Han kommer til Pndsminde som forkarl, hvilken plads han beholdt i over 30 år. I huset,

som nu ejedes af Høj, boede han til sin død. Enken flyttede da ned til vejen i et mindre hus, som de havde ejet i flere år, nr. 12. Der var mange børn: Karoline, Søren Theodor, Martinus og Marius

udvandrede til Amerika, den sidste kom tilbage og blev gift med Elisabeth Sejersén, se 2L, den yngste Kristine blev gift med Martinus Sejersén. se 2L.

Matr. nr. 6
Nedbrudt

Om dette hus, som formodentlig lå på gadejord øst for gaden op til Pindsmindes toft, har været bygget, da Mads Hansen, se 2, efter at have solgt gården og frataget 6 tdr. land fra dennes toft, som han underlægger huset, da han flytter derhen, eller han muligvis har bygget det, vides ikke. Hans datter Stine, som blev gift med organist Niels Chr. Ring, arver ejendommen og flytter mulig derop, da N. C. Ring dør 1819, om hun har bet der til den tid, da Søren Ødum køber det tilbage 1856 og lægger dets jord tilbage til gården, nr. 2, vides ikke. Huset ejedes fra den tid af Ane Kirstine Ødum, men ved mageskifte 1888 får Høj huset, og hun får matr. nr. 5. Huset er nu nedbrudt.

Matr. nr. 7
Nuværende ejer: Peder Rasmussen

Denne gård blev bygget 1805 af Chr. Pedersen, født 1759, død 1832, på den yderste ende af indmarken til nr. 2, idet at dennes ejer køber jorden samt en del af den yderste hede. den blev bygget på det højeste punkt Dejrhøj, men betegnes mest med navnet "Bakken". Efter hans død, Jens Christensen 1834, og efter ham Chr. Jensen 1858, gift med Ane Therkelsen fra Væth. To døtre Marie og Ane. Førstnævnte gift med forvalter vestergaard fra Clausholm. Han forlod hende og rejste til Amerika, hun rejste efter ham, men fandt ham ikke, kom tilbage, blev gift med Marius Jensen, se 12h. Ane gift med grd. Niels Mundk, Ammelhede. Efter Chr. Jensens død 1888 bliver gården solgt til Peder Rasmussen fra Søby, som efter sin første kones død bliver gift med Marie Koch fra Krstrup. Børn: Agnes, Margrethe og Olga. Margrethe bliver gift 1934 og forpagter gården. Peder Rasmussen køber et hus i Aarslev.

Matr. nr. 8
Nuværende ejer: Jens Skjødt.

Denne gård er samlet af forskellige parceller. Af gårdene 1 - 2 havde Ejstrup-Stampenvejen bortskåret 2 mindre parceller, ialt 6 tdr. land, som Kjled Andersen Hvid køber, da han sælger nr. 5, -det er sikkert ham, som har bygget husene på lodderne- tillægges den af ham fra nr. 4 købte hedelod. Derefter ejes den af Herman Tønesen, hvis søn Tønes Hermansen overtager ejendommen 1855 og bliver gift med Marie Lauersen. Efter hans død gifter hun sig med P. Kjeldsen fra Birkehuset i Aarslev 1864. En del af den yderste hedelod fra nr. 2 i Hørning bliver også købt til ejendommen og gården har endnu den samme størrelse. Den sælges til Jens Lauersen Jensen 1904, Jens Clemmensen 1911, Signe Clemmensen 1915, Carl Nymann, Ejstrupgården 1916, Benedikte Rasmussen samme år og Holger Brahe 1917, som 1923 sælger til Jens Skjødt.

Matr. nr. 9
Nuværende ejer: Niels Tholstrup.

Niels Nielsen Bager køber 1813 2 skp. og 4 fdk. hartkorn af Anders Chr. Møller, se 4g, og det er mest sandsynligt, at han bygger gården og tillægger en hedeparcel, som han ejer, se kortet 24. Efter ham ejes den af en mand Søren Jensen, som kun bor der en kort tid. Gården bliver vist stillet

til auktion og købes 1838 af møllebygger Andres Malta. Han mageskifter 1852 med Helgo Bech, Hørning, se 19h, der ejer den til 1890, da han ved sin bortrejse sælger den til Mads Pedersen fra Søby,

som sælger den til nuværende ejer, sognefoged Niels Tholstrup, gift med?. En søn Martin. Niels Tholstrup har ombygget hele gården.

Matr. nr. 12

Nuværende ejer: Chr. Simonsen

Dette arbejderhus ejedes af madam Blegvad 1827. Det beboedes derefter i flere år af Jens Vestergaard og hans hustru Ane Katrine, som var kagekone og tappede folk eller åreladede dem, et på den tid ikke så sjældent eksperiment, når de mente de havde for meget usundt blod. Disse to var bedsteforældre til nuværende biskop Vestergaard, Ribe. 1856 ejede Niels Lauersen huset, men boede vistnok allerede dengang i det øverste arbejderhus til Pindsminde, hvor han var røgter i over 30 år. Denne lange tjenestetid førte til, at han tillod sig et frispog overfor Høj, som tit udartede sig til voldsomme skænderier, under hvilke man kunne komme i stærk tvivl om, hvem der var ejer af Pindsminde og hvem der var den rådende, men han var en pligtro mand, som Høj nødig ville undvære. Han var gift med Sine Mikkelsdatter. En datter, Marie, blev gift og rejste til Amerika, men efter at manden var druknet, kom hun tilbage med to sønner, Carl og Henry. Hun blev senere gift med enkemand Rasmus Rasmussen, Hald Sø. Rudolph Lange købte huset 1872, og det ejes nu af Chr. Simonsen.

Matr. nr 10 Et arbejderhus, købt af Pind, nedbrudt.

Matr. nr. 11 Fattighus fra 1827, solgt til Albert Ødum 1909, se 2, nedbrudt og jorden tillagt haven.

Matr. nr. 13 Arbejderhus, som Høj købte 1872 og lod nedbryde.

Matr. nr. 14 Arbejderhus. Ejedes 1856 af P. Nielsen, købt af Ødum 1872 og nedbrudt.

På matr. nr 3's gamle gårdsplads findes 3 huse, hvoraf Pindsminde ejer 2 og Ravnholt det 3die. I det ene af Pindsmindes huse flytter S. Høj ind 1934.

LUND BY

Byens navn er opstået af en smal skovstrækning, som stod på skrænten langs den sydlige bred af Hald Sø. Den kaldtes "Høje Lunthe". I henhold til et kirkestævne i Hørning 1477 lå dengang Høje Lunthe på Krogsager mark og hørte til Krogsager. Byen er jo opstået senere. Ca 100 år senere er der bebyggelse, idet der af beskrivelser af historikeren Estrup, Skaføgård, af Sønderhald herreds tingsteder peges på, at Krogsager og Lund drives i fællesskab. Det er i hvertfald ingen gammel by. Det modsatte ville have været tilfældet, hvis en gammel præsteindberetning fra 1622 havde ret, som siger, at Lund har været købstad, da vandet stod så højt, at det fra Hald Sø havde forbindelse med havet. Denne beretning må præsten selv indestå for. Indtil 1873 lå den nu udtørrede Hald Sø med en vandfladeindhold på 66 tdr. land, den ejedes af gårdene i Lund i fællesskab, og den var ret fiskerig, ål og gedder var det mest værdifulde.

59

En yngre mand, Lorange, som opholdt sig på Tammestrup, somme denne ejers svigersø, fik idéen til udtørringen og lavede overenskomst med ejerne, således at de skulle have 60 favne af det udtørrede areal ud for dres ejendom uden nogen udgift. Mærkværdigt at denne ordning kunne finde sted, da den for de 4 ejers vedkommende vindingen kun ville komme til at bestå af værdiløs sandbund. Skuffelsen viste sig også ret hurtigt. Frederik Rasmussen, se 5, fik arrangeret en lille proces, som hurtigt fik ende, idet kontrakten var formet så sikkert, at der var intet at rokke ved. Det eneste udbytte blev en skarp henstilling om, at deres kreaturer ikke måtte betræde hverken den inderste eller yderste kanal, da den eventuelle skade straks ville blive rettet på dres regning. Det var en barndomserindring, som aldrig glemmes, hvordan jeg så, da det sidste vand blev suget ind i dampumpen, at to mand måtte stå ved tremmerne og skovle fiskene bort, da de ellers ville have stoppet ristene. Det var nu ikke alene lodsejerne, som blev skuffet, det samme blev tilfældet for en lang række ejere.

den foranstaltning, der var truffen, for at møde overfladevandet ved at bortlede det gennem den øverste kanal, fik slet ingen betydning, dels var kanten nedtrådt, dels var kanalen fyldt med is, så alt vandet gik i søen, og hvert forår var den fyldt igen, og et bekosteligt arbejde med udpumpning måtte gentages. Udbyttet af afgrøderne var godt nok, der avledes en masse hø, men priserne ved auktionerne var ikke store, da (og) det var meget besværligt at få det derfra, idet det altsammen skulle samles ved den nordre side og ved at bære de store sammensnørede knipper på hovedet var det vanskeligt at undgå de store revner, som dyndet ved udtørringen havde dannet, og var man først dumpet i en sådan, måtte man pænt vente til den næste person var for udgående for atter at få knippet på hovedet. Nu er forholdene bedre, bunden er nogenlunde fast, og den årlige udpumpning finder sted ved elektrisk kraft, er både hurtigere og billigere. Indtil for få år siden har den sidste rest af "Høje Lunthe" stået og blev kaldet "Kalvebuskene"

1688 fandtes der kun 3 gårde:

Niels Pedersen	hartkorn	9 tdr. 7 skp. 0 fdk.
Hans Nielsen		8 tdr. 6 skp. 2 fdk.
Pedersen		8 tdr. 6 skp. 2 fdk.
Erik Mikkelsen		1 tdr. 7 skp. 1 fdk.
Skov til brug for nr. 1		6 skp.

Byen har altid hørt til Gl. Estrup, og dens hoverivej findes endnu på kortet over Krogsager Mark og sydlige side af Ammelhede syd om Vurring Bakker og videre gennem Fausing. Før udskiftningen gik Lund-Hørning vejen op og stødte på den gamle landevej ved Bøgebjerg. Lundgårdene er efterhånden købt fra Gl. Estrup, ikke som Hørning ved uskiftningen. Til hver gård i byen er henlagt en hel del små tørveskifter. Vestmosen ved Stampen med 3 til hver gård, og inden for disse er blevet lagt en fælleseng "Tyreengen". det er muligvis for at få det opstemmede vand fra mosen fjernet, at alle Lund og Krogsager mænd sender et andragende 1820 ind til amtet om at få åleretten ved Stampen nedlagt, hvilket amtet, efter åstedbesigtelse tiltrådte. Dernæst den såkaldte Sømose eller Østermose, hvor der ved fællesskabets ophør mellem Lund og krogsager er gravet en bæk gennem mosen fra syd til nord og den østlige del tilfalder Krogsager. Der har de også 3 skifter. Sidstnævntes bymænd har sikkert ikke haft ordentlige papirer på deres del. Fr. Rasmussen, se 5, nægter dem adgang til mosen, hjemkører det hø, de har bjerget. De opgav rettighederne og det ret store areal gik over til matr. nr. 5. Om det kunne hjælpe på vandstanden i denne mose, at åleretten blev fjernet, kunne synes tvivlsomt, men det må jo være af den grund, at Krogsager mænd har underskrevet. Til hver gård er henlagt en eng ved Randers fjord.

Matr. nr 1

Nuværende ejer: Jens Jensen

Den første bruger af denne gård, som findes, hed Jens Pedersen, født 1692, død 1755, derefter Peder Jensen, født 1721, død 1796. Derefter Chr. Nielsen, gift med Ane Kirstine Andersdatter, deres datter mariane bliver gift med enkemand P. Thrige 1809, se 3h, Efter Chr. Nielsens død gifter enken Ane Kirstine sig med Rasmus Kragballe 1806, han er født 1759, død 1839. Derefter ejes den af Chr. Nielsen Holger fra Faarup, født 1790, død 1837. Han er gift med Marie Jensdatter og efter hans død gifter hun sig med Niels Christensen fra Faarup, han er da 40 år gammel. Marie Jensdatter dør og han bliver gift med Marie Sørensdatter. Der var 2 sønner og en datter, som bliver gift med Chr. Ladefoged fra Gjesing. 1856 bliver gården solgt til Jens Knudsen fra Ginnerup, gift med Mariane Nielsdatter fra Ginnerup. Deres børn var: Kirstine, gift med Anders Velling fra Grundfør. Kirsten, gift med Andreas Christensen, Stånum. Peter, gift med Marie Sørensen fra V. Alling 1887. Han overtager samtidig gården. Jens Knudsen havde ombygget hele gården, udhusene af udhugne kampesten. 1902 nedbrændte gården, ilden opstod ved en tændt lygte i svinestalden. gården belv atter opbygget og kom til at ligge mere frit end før, nabogården brændte samtidig og bliver flyttet til en anden plads,

derved får Peter Knudsen lejlighed til at købe dennes inderste mark, førsteklasses jordsom ligger lige ved hans gård. Ved udtørringen af Hald Sø var denne gård den eneste, der havde nogen fordel, idet alt det indvundne areal bestod af dynd. Efter nogle års forløb deler han gården således, at datteren Mariane, gift med Jens Jensen fra Lime Mark, får den nybyggede gård og halvdelen af marken nærmest gården. En søn, Søren, gift med en søster til ovennævnte Jens Jensen, får den yderste del. Han køber boelsstedet nr. 7 ved siden af Stampen, der lå for enden af den vestlige ende af marken, disse bygninger bliver udvidede, og en eng, Tyreengen, fælleseng fra byen, som er købt af P. Knudsen, bliver henlagt dertil, og dertil sammenkøbt nogle af de små moseskifter, som ligger lige op til bygningerne. En sandlod fra nr. 2 bliver også henlagt til den nye gård i byen.

Peter Knudsen købte en lille ejendom i Assentoft, som han solgte efter få års forløb og bor nu i Hospitalet i Randers. Hans kone døde tidligt. Sønnen Søren havde forskellige gårde, men er nu rejst til Canada. De andre 3 børn, Karen, Sofie og Jens, er alle gifte. Jens Jensens børn er: Marius, Ejnar, aage og Ingrid.

Matr. nr 2

Nuværende ejer: Lauers Laursen.

Jens Sørensen, gift med Karen Pedersdatter, er bruger af gården 1770. En datter, Ane Kirstine, bliver gift 30 år gammel med Jocum Jocusen, Lime, 49 år gammel. En anden datter, Maren, bliver gift 27 år gammel med ungarl Sejer Sørensen fra Fårup, født 1792, død 1834. Han overtager gården 1825. Deres børn var Søren Sejersen, født 1826, død 1787, gift med Maren Sørensen fra Volk Mølle. Peder, gift i Assentoft. Karen Marie gift i Stånumgård. Maren, gift med Søren Andersen, Assentoft Mark ved Hald Sø, se 4L.

Efter Sejer Sørensens død gifter enken sig med Niels Nielsen fra Laurbjerg. Søren Sejersen overtager gården 1862. Deres børn: Søren, opfødt i Volk Mølle, læret handelen, blev senere bager i Volk Mølle, bor nu i Randers. Marie, gift med Chr. Møller fra Vissing, ejer en mindre ejendom i Assentoft. Elisabeth, gift med Marius Lange, se 4g, købte gård i Aarslev, efter hans død hus i Assentoft, nu Randers. Martinus Sejersen, f. 1863, overtog efter forældrenes død gården 1900, gift med Kirstine Lange, se 5g. Gården nedbrændte sammen med nabogården 1902. Han købte en parcel ved Hørningvejen fra nr. 4, som han byggede en ny gård på, den stod i forbindelse med hans store mark og denne er nu samlet fra byen til landevejen, solgte den ved den gamle gård liggende mark, se 2, og det gamle simple stuehus, som reddedes fra branden, samt gårdsplads og have til Raaby, som en tid ejede det og sammen

61

med gårdens Bøgebjerglod drev et lille landbrug, han solgte det nogle år efter, Bøgebjergloden til nr. 2 og det øvrige til Hans Pedersen, se 3, der lod stuehuset nedbryde og lagde haven sammen med sin mark. Martinus var en kort tid sognefoged, solgte gården til Lauers Lauersen, forhen Fløjstrup, se denne nr. 3, 1916, rejste derefter til Mørke, hvor han bestyrede afholdshotellet i 13 år, rejste derefter til Laurbjerg. Børn: Margrethe, død 12 år gammel, Ingrid, gift med en lærer. Karen, Asta, gift med en jernbaneassistent. Gudrun, gift med musiker Elgaard, Rodskov. Rudolph, bager. Lauers Lauersen blev gift med frk. Hessellund, lærerinde i Hørning, han købte 1918 den hedelod, som lå nærmest Lundvejen, og stødte til hans gård, af tømrer Kruse, se 9b h. Ejere: foruden Niels Rasmussen, Råby, som ejede den gamle gårdsplads m.m., men solgte 1914. Søren R. Thaasti, derefter Jens Peter Severin Jensen, der solgte til Hans Pedersen 1917. Lauers Lauersen: en datter Anna født 1930 og Hans, født 1932.

Matr. nr. 3

Nuværende ejer: Niels Jensen

Det er den gård i sognet, hvor slægten kan spores længst - i cirka 300 år, og som i lige linie fra far

til søn med navnene Niels og Hans, indtil en søn, hvis morfar hed Peder, skulle opkaldes, nemlig Peder Oustrup, Moeskær. Peder Hansen burde jo have været Niels. Derved belv traditionen brudt og kunne vanskeligt optages igen, også fordi der kun fandtes døtre, hvoraf en blev gift med Niels Jensen, om de kan bevare det nye slægtsnavn så længe, er vel tvivlsomt. Endnu en ejendommelighed fæster sig ved denne gård, det er nemlig også den eneste i sognet, hvor der ikke findes enker eller enkemænd, som har giftet sig igen. Den første kendte bruger var Hans Nielsen, 1660, derefter Niels hansen 1692, og derefter Hans Nielsen, død 1796. En datter Helle HAnsdatter, blev 1764 gift med Ludvig Vestergaard, Aarslev. Niels Hansen 1772, gift med Karen Jensdatter, datter af Jens Jensen, Lund. Hans Nielsen, gift med Karen Nielsdatter Oustrup fra Moeskær. Peder Hansen, født 1823, død 1890, deltog i krigen 1848-50, blev gift med Hedvig Pedersdatter fra Aarslev, født 1823. Hun var en meget dygtig kone, arbejdsom og praktisk og fulgte med i alt, hvad der rørte sig udadtil, var i den retning langt forud for datidens koner, livlig og munter, en modsætning til P. Hansen, der var stille og rolig i hele sin færd, aldrig i ufred med nogen, selv tyendet holdt han ikke af at sige noget til, hvis der var mangler, men det behøvedes heller ikke, kun nogle få ord af Hedvig var nok, hun var agtet og respekteret af dem, såvel som af alle andre. Deres eneste søn, Hans Pedersen, født 1855, gift med Mathilde Andersen, f. 1862, se 4L, overtager gården 1884. Børn: Rasmus, død som ung. Hedevig, gift i Mausing ved Silkeborg. Marie, gift med Niels Jensen fra Understed ved Frederikshavn, han overtog gården 1922. Børn: Ellen, Johannes, Alfred og Erik.

1874 sælger P. Hansen en lille sandjordsparcel og senere resten af Sandmarken, se 3b. P. Hansen havde 1868 flyttet gården til sin nuværende plads, før lå den nord for vejen. Det gamle boelssted nr. 6., lå i hjørnet mellem vejene, blev nedbrudt 1874 og opført ved Stampen, hvorefter jorden købes af P. Hansen. Et gammelt hus, nr. 7, som lå vest for nr. 6, muligvis benyttet af hyrden, er forlængst nedbrudt, denne jord er også lagt under gården. Hans Pedersen køber det stykke jord, som lå mellem hans gård og Hørningvejen fra nr. 4, 1900. 1917 købes den gamle gårdsplads og have fra den nedbrændte nr. 2. Der er solgt et mosestykke i Vestmosen til Ravnholt.

62

Matr. nr. 3b

Nuværende ejer: Sølund

1874 køber Jens Jensen den lille sandjordsparcel, som lå mellem søen og vejen, og bygger derpå, derefter forsvinder hans navn næsten, ikke fordi han dør, men konen, madam Jensen, en spydsk dame, overtager kommandoen, får en mandsperson, som er gammel sømand ved anvn Sørensen, i huset til at bo hos dem, han overtager ægtemandens pligter, vistnok også hans rettigheder. Jens Jensen kan ikke være i huset, men flytter til Langskov til en søster og kommer aldrig hjem. Sørensen var ikke mere tiltalende end madammen, deres største lyst var at ligge i klammeri med folk. De var missionsvenlige, og traskede til kirke hver søndag med sønnen Christian bag efter. Han havde arvet navnet Jensen efter faderen, hvad han efter det ydre at dømme ikke var berettiget til. Derimod arvede han huset efter moderen og muligvis penge efter Sørensen. Der kunne til nød holdes en ko på den lille ejendom, men Christian køber ret hurtig P. Hansens sandlod af Hans Pedersen og senere et stykke fra matr. nr. 5, bygger gården op med 4 små længer, bliver 1896 gift med en pige fra Uggelhuse. 1917 sælger han gården til Jacob Vestergaard Sølund, som den underlægges. Chr. Jensen flytter ud til Rønde.egnen, hvor han hænger sig kort efter.

Matr. nr. 4

Nuværende ejer: N. Pagter.

Den første kendte besidder af denne gård er Therkild Christensen 1660, den næste Therkil Nielsen 1692. Hans søn Jens Therkildsen overtager gården og bliver gift med Ane Nielsdatter, muligvis en datter af Niels Hansen, se 3. Efter Jens Therkildsens død, gifter enken sig med Chr. Therkildsen fra

Drammelstrup. Det er mest sandsynligt, at alle børnene var fra første ægteskab. Anna f. 1754. Christian f. 1756, Kirsten f. 1761, hun bliver gift med Anders Bang, Moeskær, se 2m 1787. Rasmus f. 1763 og Anders f. 1765. Efter Chr. Therkildsens død overtager Rasmus gården, han bliver gift med Ane Andersdatter, Krogsager, datter af Anders Andersen, se 1k. Hun dør i barselseng efter at have født en datter, hun beskrives i kirkebogen som "hans særdeles værdige kone". Anders Therkildsen gifter sig anden gang med Sara Rasmusdatter, datter af Rasmus Knudsen, Assentoft. Datteren i første ægteskab, Ane Elisabeth bliver gift med Rasmus Mortensen, Stampen. Børnene i andet ægteskab var: Rasmus f. 1810, Ane Lisbeth, Therkild, Kirsten f. 1816, gift med Mogens Nielsen fra Gunnerup, købte gård på Drastrup Mark. Therkild blev gift i Mørke. Søren, gift med Maren Sejersen, se 2L, købte en ejendom nord for Hald Sø, han havde lært tømrerprofessionen. Jens, ugift. Thomas, gift med Else Marie Madsdatter, datter af MadsMadsen, Assentoft, arvede gård samme sted. Rasmus Knudsen Andersen blev 1859 gift med Ane Marie Madsdatter, søster til forannævnte, født 1835, hendes moder var Maren Jensdatter, se 8h. Deres børn var Anders Therkildsen, født 1860, død 1880. Mathilde, gift med Hans Pedersen 1883, se 3L, Madssine, gift med Martinus Knudsen, Assentoft 1882, Minne, gift med Mads Madsen, Moesgård ved Ø. Alling. Mads, gift med Ane Laursen, V. Alling 1897. Søren, gift med Ester Pagter, Assentoft, fik gård i Fausing. Niels Pagter, født 1875 overtog gården 1897 og blev gift med Mariane Pedersen fra Drastrup 1908. Deres børn er Herluf, studerer jura, og Karen. Gården har sin oprindelige størrelse med undtagelse 2 parceller, se 2 og 3. Den gamle gårdsplads til nr. 5 er købt og lagt under gården, han har købt et jordareal ved Ammelhede på ca. 8 tdr. land, som benyttes udlagt med græs til løsgående kreaturer. Ved Randers fjords regulering har havnevæsenet eksproprieret den til gården hørende fjordeng. Rasmus Knudsen byggede stuehuset 1868, de gamle sidebygninger består endnu, praktisk indrettede forbunden med en ny ladebygning og kostald. Niels Pagters navn er sikkert det, der er kendt længst uden for sognets grænser i hans egenskab af formand for Skyldrådet i Randers amt. Større poster indenfor kredsen: Sognerådsformand, mejeriformand og flere

63

Matr. nr. 5, Lundsgård

Besidder 1700 er Chr. Jørgensen, derefter han søn Jørgen Christensen (Ladefoged), født 1705, død 1775. Hans søn, Anders Jørgensen, født 1735, gift med Inger Elisabeth Jensdatter, født 1749, derefter hans søn Jørgen Andersen. født 1767, død 1824, gift med Ane Jensdatter, hans søsn Anders Jørgensen, født 1787, død 1848, gift med Ane Rasmusdatter, død 1832, derefter formodentlig hans broder Rasmus Jørgensen, født 1787, død 1855, første gang gift med Marianne Rasmusdatter Pagter, født 1754, død 1809, man må formode, at hun har været enke, når der ses på den store aldersforskel, og det kan tyde på, at han har haft en gård et andet sted. Anden gang gift med kroejer Brøndums datter fra Aarslev, død 1867. Deres børn var :Ane født 1835, gift med Jesper Pedersen, Aarslev. Kirsten, gift med grd. Søren Andersen, Aarslev. Gården bliver solgt til Abrahamsen 1855, han var tysker og var mejeribestyrer på Clausholm, hvor også hans kone var mejerske. Gården er ombygget og opført på den anden side af vejen af Abrahamsen 1867. 1870 sælges den til Frederik Rasmussen, gift med Maren Christiansen, begge fra Aarhusegnen, Aarslev. Han var en livlig mand med et heftigt temperament, men af dem der iøvrigt benævnes som en "Slaukarl". Hun var mere reserveret, og man var ikke helt modig over for hende. Fr. Rasmussen blev meget benyttet ved kreatursygdomme, fødsler, forfangthed, trommesyge og hvor ellers der krævedes hurtig hjælp, han var en dygtig slagter, en vældig kortspiller, gik ikke af vejen for en kaffepunch eller flere, han var under sådanne forhold, især når han havde mødt lovlig mange af de sidstnævnte, udsat for uheld, både af alvorlige og gemytlige arter. Der var aldrig kedeligt, hvor han var tilstede i selskab, især om Helge Bech, se 19h, eller Søren Bjerregaard, se 33u, var nærværende. De øvrige mænd var heller ikke uden gemyt, hver på sin måde, så når stemningen kom lidt op, supplerede de hinanden udmærket, selv P. Hansen, se 3, som til daglig var uhyre tavs, blev på en sådan tid spillevende.. Kun Jens Knudsen optrådte som statist. Fr. Rasmussen havde to døtre, Maren og Jensine. Sidstnævnte arvede gården i Aaby ved Aarhus, hvor de sidst boede. Maren havde arvet faderens temperament, bevægede sig helt i fri luft, helst på hesteryg, (*med*) keglespil, iøvrigt det, en rask dreng ellers beskæftiger sig med, dygtigt hjulpen af nabo-

datteren Sine, som ingenlunde stod tilbage.

Flere gamle skikke holdt sig længere i Lund end i de andre byer, og sammenholdet mellem beboerne var mere fremtrædende. En gammel tradition holdt sig der længe, nemlig at byens ungdom samlede gik rundt 1'ste og 2'den nytårsdag, en ½ dag hos hver og ønskede glædeligt nytår. De blev så beværtede med mad, kaffe, æbleskiver og kaffepuncher, spillede kort eller holdt sjov efter eget ønske. Sidste aften både gamle og unge. Skikken var så gammel, at den faldt helt naturlig og selvfølgelig. Ungdommen i Hørning prøvede at indføre den 1873, men det faldt ynkelig sammen. Det fandtes også helt naturligt, at den første dilettantforestilling på landet fandt sted i Lund, vistnok 1871 i Fr. Rasmussens gennemkørselslade. Der spillede "Kusine Lotte", vistnok ganske fortrinligt, en af deltagerne lever endnu, nemlig P. Niensens enke, Sine, se 5h. Fr. Rasmussen mageskiftede gården 1886 med Ernst Malling, Elstedgård, hvorfra han senere flyttede til Aaby. Han døde pludselig under et ophold i Grenå. Datteren Maren blev fotograf, men døde også pludselig. 1887 sælges gården til Tyksen, hvis fader havde været sagfører i Hobro, han blev gift med Elisabeth Møller, Aarslev Mølle. 1912 nedbrændte gårdens udhuse. Branden var påsat af en ung karl, som tjente der, han havde intet godt skudsmål, og man tvivlede ikke om, hvem der havde påsat den. Han stod balndt de andre, da forhøret begyndte, og en af de tilstedeværende sagde så til fyren: "Nu skal du ikke bekende lige med det samme, Kristian". Politiet ville først prøve at overrumple Tyksen, idet han i en meget brøsig og udfordrende tone spurgte: "Hvordan kunne De få i sinde at brænde deres gård af?", hvortil Tyksen meget lakonisk svarede: "Ja hvem fanden ved det?" Gården blev derefter solgt med de brændte bygninger til Chr. Bøje, Moeskær, som opbyggede den. Chr. Bøje var født i Østed, gift med Boline Pedersen fra Taarup. Bøje var en virksom mand, var på færde alle vegne, hvor der var udsigt til en handel, drev ret stor virksomhed under krigen (14-18) som ejendomshandler, tjente mange penge, men efter krigen slutning gik det ham som de fleste

64

ejendomshandlere, idet obligationerne, når de skulle realiseres, inet var værd, og de ejendomme, de lå med, bragte tab. Han døde ret pludselig 1927, og det viste sig, at hans økonomiske forhold ikke var gode og enken forpagtede gården ud til en søn, Peter. Deres børn var: Aage, gift med Astrid Busk, se 1h, har statsejendom på Tammestrup Mark. Peter, forpagter gården, gift med (*en pige*) fra Sjælland. Marie, gift med forvalter Rasmussen, Brusgård, et par år en gård ved Kolding, købte derefter Thomasminde ved Aarhus. Ingrid, Gerda, Jens og Johannes. 1911 solgte Tyksen en parcel ved Tammestrup skel til Chr. Jensen, se 3b.

Matr. nr. 6, Lille Stampen

I hjørnet mellem byvejene og Hørningvejen lå en gammel vinkelbygning, hvis jorder lå helt ude ved Stampen. Det ejedes 1771 af Chr. Staanuc, død 1861, hans datter Mette, født 1811, blev 1837 gift med Lauers Pedersen. Han var en pusling der ingenting fik udrettet, lidt af en original, han betragtede det som en selvfølge, at byens mænd skulle besørge det arbejde, som krævedes ved hans jords drift og tildels føde hans kreaturer, kort sagt Lauers han spurgte aldrig om forlov, for eksempel skulle han grave tørv til eget brug, gravede han et hul, hvor det passede ham, selv på pladser der var ret uberørte. Gjorde man ham bebredelser, svarede han: "Jeg skal jo have dem et sted". Ligeså når hans to magre køer skulle trækkes på græs ude ved Stampen, nåede han mange gange ikke derud. Han lod dem gnave på de kløvermarker han kom forbi og lod sig trække med langt ind i vangen; syntes han de havde fået nok, trak han dem hjem igen. Når ejeren undertiden kom til og skændte ham huden fuld, svarede han: "Ja de ville jo gerne gå og gnave her". I flere år tjente han som røgter på en af gårdene, hvis det kunne passe ham, traskede han hjem med et par sammenbundne havreneg på ryggen åbenlyst over gården. Han ville kun anerkende (*e*) en sygdom hos kvæget, fejlede det noget sagde han: Det er "Horntomme", en sygdom, som enkelte gange optrådte på grund af manglende fosforsyre. Han afstod ejendommen til en datter, Kirsten Marie, hun var vanfør, blev gift med Søren Lauersen Dengsø fra Kragballestedet, Drastrup Kær. det var næppe udelukkende kærlighed, der drog ham til Lund, han betragtede kun Kirsten Marie som luft. Var Lauers Oustrup stoiker, var Søren absolut optimist. Han tabte aldrig ligevægten eller humøret trods fattigdom og andre skavanker. Sin still-

ing som husmand betragtede han som et stort tilbageskridt fra sin tidligere plads som materialekusk nr. 2 på Clausholm, hvilken stilling han altid kom tilbage til, når man talte med ham. Fattige var de, men ikke desto mindre flyttede han ud til Stampen og byggede et lille vinkelsted på lodden. Den gamle gårdsplads blev solgt til nr. 3. Efter deres død blev ejendommen solgt til Chr. Møller fra Vissing, gift med Marie Sejersen, se 2. Han købte en hedelod fra Hørning, som lå lidt ovenfor, matr. nr. 4. 1901 sælges den til Jens Peder Nielsen, derefter til Niels P. Møller 1904, som solgte den til smed Bille fra Assentoft 1907, derefter Rasmus Hjortshøj 1908, samme år til Jens Nielsen, dernæst Søren Jensen, se 1L, der tillægger den 10 tdr. land fra faderens gård. Efter en brand bliver den opført med samme rummelige bygninger og bliver solgt til Martinus Andersen, Stampen, som lagde det hele under Stampen og drev begge ejendomme under et. Han måtte dog til sidst sælge den igen, og den blev købt af Frands Jørgensen 1923. Dener nu atter nedbrændt med undtagelse af stuehuset, 1931, er den endnu ikke opbygget.

65

Sølund
Ejer Knud Thomsen

Denne gård har ingen hovedparcel, idet den udtørrede Hald Sø, som er beskrevet under byen, udgør denne. 1877 fik Harder, Tammestrup skøde på ejendommen og byggede en gård ved østenden af søen, kaldet Sølund. Efter hans død fik hans svigersøn, Lorange, skøde og sælger den 1888 til Marius Pedersen fra Taarup. Han gjorde et stort arbejde for at få det til at gå, men måtte opgive det og meldte sig konkurs 1899, hvorefter den ved tvangsauktion overgår til Sofus Holm; den overtages derefter af P. K. Sørensen og Jens Jensen 1900. Anders Jensen Nielsen 1902, købmand S. Pedersen 1903, N. P. Sørensen samme år. Den bliver derefter købt af Jens Vestergaard, som havde den nogle år og sælger den til sin broder Jacob Vestergaard, som køber den overfor liggende lille ejendom* 8 tdr. land god jord, og dens bygninger bliver nedbrudt, derefter køber han 25 tdr. land fra Tammestrup og derefter den ved siden af Sølund beliggende gård, se 3b. Nu er der mere plan i driften, idet der nu er fuldkommen så meget agerjord, som der er eng. Der kan nu holdes en stor besætning og (*man kan*) selv udnytte græs og hø fra søen. Da Jacob Vestergaard havde fået alt dette samlet, var krigen indtrådt, og landejendommene steg enormt, og han sælger ejendommen 1918 til Niels Møller, se 2g, for 100.000 kr. Han solgte den året efter til sin broder Ejner Møller, se 12h, og Bøje, Lund, se 5, for 143.000 kr. E. Møller bestyrer den og fik flere år et stort udbytte, men de faldende ejendomspriser og produktionspriser sammen med et ualmindeligt slemt år med vandstand (græsset kom ikke frem før i juli) tvang dem til at sælge med stort tab. 1925 solgtes den til Knud Thomsen, søn af lærer og landstingsmand A. Thomsen, Aars. Hans kone er fra Aalborgegnen. Efter at hedeselskabet havde udarbejdet et prospekt over regulering af den hovedbæk, som fører vandet bort fra søen, Gunnerig(*up*)mosebækken, blev denne reguleret og fordybet betydeligt, og efter dette en af Thomsen gravet grøft gennem hele søens længde, kan en meget stor del af det tilstrømmende overfladevand løbe bort uden pumpning.

* denne ejendom skal efter udsagn fra Jacob Vestergårds datter være blevet kaldt for "Moderne", men af modsatrettet grund, nemlig fordi huset var gammelt og forfaldent -EB

KROGSAGER BY

Krogsager var endnu 1530 en gård, 1530 nævnes Oluf Jensen af Krogsager og under denne har hele strækningen til Stampen hørt. 1688 er dog udskiftningen begyndt idet følgende gårde findes:

Chresten Nielsen og Mogens Nielsen. Hartkorn	15 tdr. 4 skp. 3 fd.
Rasmus Andersen	7 tdr. 4 skp. 2 fd. 2 alb.
Mogens Eriksen	7 tdr. 3 skp. 2 fd. 2 alb.
husmand Niels Pedersen	2 skp. 2 fd. 1 alb.
skov til byen	1 skp. 1 fd.

Syd for byen lå i den strækning, som strækker sig fra mosen til Hald Sø 2 brønde, en ved hver side af vejen, de var med brøndvipper og forsynede kreaturerne med vand. De har sikkert forsynet hele byen med vand tidligere. I henhold til historikeren Estrups beskrivelse af Sønderhald Tingsted, har dette omkring ved år 1500 ligget på Krogsager Mark 700 alen øst for byen på et 123 fod højt punkt, kaldet Thingshøj. Byen havde en kort tid sin egen smedie med bysmed og i samme hus en lille beboelse. Den blev nedlagt 1896.

Matr. nr. 1

Nuværende ejer: Chr. Cilleborg

1688 besad Rasmus Andersen gården. Efter ham Anders Andersen, født 1682, død 1744, gift med Maren Andersdatter, født 1688, død 1742. Derefter Chr. Andersen født 1707, død 1777, det er muligvis hans broder. Anders Andersen født 1724 og død 1796 efter at have ligget i sengen 53 år, der overtager gården. der er 2 børn, Ane, se 4 Lund, og Jens Andersen. Han er

66

gift to gange, hans første kone kendes ikke, anden gang med Maren Andersdatter. Han er da 36 år, han er sognefoged. Deres børn var Ane Kirstine Jensdatter, født 1819, gift med Niels Pedersen, Moeskær, og Ane Elisabeth, født 1817, gift med Niels Mariager, Linde, og Anders Jensen, født 1823, død 1882, gift 1ste gang med Kirsten Marie fra Fausing, 2den gang med Ane Jensen, Moeskær, se 1m, født 1840, død 1910. Deres børn var Jens, født 1867, gift med Line Jespersen, Aarslev, havde først ejendom i Virring, siden Elisaholt, Aarslev. Kirstine, født 1870, død 19 år gammel. Elisabeth, født 1872, gift med Rasmus Frandsen, Skejbygård ved Aarhus, se 3fl. Nielsine død 14 år gammel. Marie, død 20 år gammel. Niels, død 21 år gammel. Anna, død 17 år gammel. Anders Jensen dør 1882, og Ane Jensen besidder gården til 1901 og sælger den til la Cour fra Frisenborg. Ane Jensen lader opføre et hus i Kristrup, hvor hun bor i nogle år, indtil R. Frandsen, som først havde gård der, flytter til Skejbygård, hun dør hos dem 1910. la Cour sælger gården til Rasmus Møller fra Karlby 1905. Gården var indtil 1887 sammenbygget med nr. 2, og midterlængen var fælles, Ane Jensen lod dette år gården bygge på sin nuværende plads. Syd for gården lå en mindre ejendom kaldet "Kurstedet", dette købte Anders Jensen og underlagde gården. Stuehuset blev stående nogle år og blev lejet ud. Ingen gårde i sognet har været så gennemkrydset af veje som denne, se kortet, men ved mageskifte og handeler er denne ulempe nu fjernet. Rasmus Møller sælger gården til Chr. Cilleborg fra Ejstrup, se 2, gift med Kristine Jensen fra Kirkegård. Da han køber gården er han ejer af nabogården, nr. 2, hvis sydlige ende af marken, alt det syd for landevejen, samt et hjørne af det nord for liggende, samt kalkgraven, han underlægger nr. 1.. Han sælger de af landevejen bortskårne små stykker til Jens Kældersvend, se 18h. Der sælges en mængde kalk fra ovennævnte grav og et andet lille stykke jord syd for Moeskær Kirkevej til Anders Nielsen, Moeskær Mark. Engen ved Randers Fjord sælges og en god eng fra Moeskær nr. 4 købes og inddrages som pløjjord. Da retten til tørveskær i Lund Mose bortfalder, arves en mose af Ane Jensen, som nu hører til gården, fra 1, Moeskær. Deres børn er Gudrun, gift med Daugaard Nielsen ved Hadsten, Martha og Knud.

Matr. nr. 2

Nuværende ejer: Peder Jensen

1761 driver Anders Jørgensen denne gård og senere Mads Andersen, født 1790, død 1852, gift med Mette Marie Andersdatter, søster til Jens Andersen, se 1. Hans søn Christen Madsen, født 1822, død 1892, var gift med Kirsten Nielsdatter fra Robdrup. Børn: Mette Marie, gift med Søren Lauersen, se 6h, fik gård i Vester Alling. Sine, gift med Lauers Lauersen, Tekk(bb)estrup. Mette, gift med højskoleforstander Carl Nielsen, Aabybro, senere på Sjælland. Ødum, lærer på Sjælland. Marinus, gift med Gine Lauersen fra Tebbestrup, hvis fødegård han overtog. Efter Kirstens død sælges gården til Mads Andersen fra Lund, se 4, der bliver gift med Ane Lauersen, V. Alling 1897, datterdatter af Chr. Madsen, han sælger gården 1910 til Chr. Cilleborg, se 1, og hans svigerfader Peder Jensen,

Kirkegård, køber gården efter hans kone Marens død, og gifter sig atter med Rise Jensen fra Tørslev. P. Jensen byggede et nyt stuehus og restaurerede de andre bygninger. Han sælger gården 1933 til Micael Nielsen, gift med Erna Bjerregaard, begge fra Karlby, for 49.500 kr. og flytter til Kristrup, hvor de købte en villa.

Matr. nr. 3

Nuværende ejer: Ingvard Helles

Søren Lauersen bebor denne gård 1790, gift med Ane Nielsdatter. En søn, Lauers Sørensen bliver gift med Maren Rasmusdatter, se 16h. Efter S. Lauersens død gifter enken sig med ungkarl Frands Nielsen 1824, død 1859, se 4. Ane Nielsdatter dør 1830 og han gifter sig med Sofie Marie Hansdatter

67

se 1g, 1834. Deres børn: Hans, fik ejendom i Munkdrup. En datter, gift med gæstgiver Overgaard, Randers. En datter, gift med Nicolaj Jensen, Aarslev og Anders Frandsen, født 1835, gift med Margrethe Andersen, Haslundkær, hun dør 1875. Der var en søn, Frands. Han gifter sig anden gang med sin husholderske. 1892 udbrød der ild i en kornstak, som dog blev slukket, men 8 dage senere opstod der ild i et udhus, hvor det var påsat af en tjenestepige og både den gård og nabogården nr. 4 nedbrændte til grunden. Gårdspladsen blev solgt til naboen, Anker Pedersen, se 4, og gården blev opbygget ude på marken. Anders Frandsens økonomiske forhold var bleven så dårlige, at panthaverne lod gården ligge. Den blev bygget meget dårligt, idet en bestemt sum, 10.000 kr. ikke måtte overskrides. Niels Helles fra Halling, gift med Kirsten Marie fra Regstrup, købte gården 1893 og beholdt den til deres død omkring ved 1930. Gården beholdt hele tiden sit jordområde og 1928 blev der købt en jorparcel på 9 tdr. land stødende op til hans nordmark, fra Ammelhede. Thinghøj, Sønderhald Herreds første tingsted, findes på denne gårds mark. Gården overtages 1930 af deres eneste søn, Ingvard, gift med Anna Nielsen fra Albæk, 1932.

Matr. nr. 4

Nuværende ejer: E. Thomsen

Lars Thomsem, født 1742, død 1818, havde en del døtre, hvoraf en bliver gift med Frands Jensen, født 1747, død 1799, hun hed Ane Larsdatter, hun bliver enke og gifter sig med Niels Frandsen fra Estrup, født 1772, død 1844. I hendes første ægteskab var en søn Rasmus Frandsen, se 3 Fl. Efter hendes død gifter N. Frandsen sig med Edel Pedersdatter fra Fløjstrup. Niels Frandsens børn var Ane Kirstine gift i Moeskær. se 1. Johanne Kathrine født 1810. Anders Peter, født 1819, fik gård i Virring (og var) sognefoged der. Frands Nielsen født 1821, se 3. Christen død ugift i gården 1905. Peder Nielsen født 1814, død 1889, overtog gården og bliver gift med Mette Elisabeth fra Fårup. Deres børn var: Edel, gift med Niels Hornbech, se 9 H. Elisabeth ugift, død i Hørning. Niels, et par år forpagter af gården efter faderens død. sammen med broderen Anker Pedersen og var med til at grundlægge den kendte kvægbesætning. Fik 1891 gård i Trustrup, hvor han meget hurtigt fik en fortrinlig kvægbesætning opdrættet og blev kendt som en af Jyllands dygtigste opdrættere. Da han solgte gården blev han kvægavlskonsulent for Randers amt. Peder Nielsen bliver anden gang gift med sin søsterdatter fra Moeskær, Edel Jensdatter, se 1 M, født 1827, død 1887. Deres børn var: Mette Elisabeth, død som ung, og Anders Pedersen. Peder Nielsen var på færde allevegne, hvor han menete, der kunne gøres et kup, det kom ikke så meget an på, på hvilken måde det skete. Han døde også som en meget velstående mand. den yngste broder Christen virkede i gården og var en meget pålidelig mand, han døde 1905, og de penge han efterlod blev i gården. P. Nielsens børn var meget interesserede i at søge kundskaber. Edel var den af egnens unge, der først kom på højskole. Niels søgte en god uddannelse som landmand ved forskellige landbrug både på øerne og i Jylland og siden på høj- og landbrugsskole. Drev sammen med den meget yngre halvbroder, Anker, gården, og i de sidste 5 år drev han som den ledende særlig besætningen mægtigt frem, således at en kosamling tog guldmedalje på den store landbrugsudstilling i København 1888. Efter at have købt gård i Trustrup

gifter han sig med enken efter afdøde statskonsulent Jessen. En af hendes sønner er i disse dage bleven direktør ved Botanisk Have i København. I løbet af få år drev han også der en jysk besætning frem til en af de mest anerkendte i Jylland, men trods et årligt tilskud på 1200 kr. fra staten, kunne han ikke få det til at lønne sig og solgte gården, tog derefter bopæl i Spentrup og blev antaget som konsulent i kvægavl i Randers amt, i hvilken plads han virkede indtil 1930. 1891 overtog Anker Pedersen gården, han var en vældig fremskridtsmand med store evner og alt hvad der brød frem i tiden, havde hans interesse. De ting han fik med at gøre, og de

68

var mange, tog han sig i høj fra af. Han var meget pågående og ikke let at komme udenom. Foredragsforening, gymnastik, skydning, politik eller landøkonomiske spørgsmål tog han virksom del i. Derved blev han tit "prøveklud", som ofte gav tab, men det var særlig som opdrætter af jysk kvæg, han gjorde sig bekendt. Da nabogården brændte i 1892, brændte også hans gård. Ved opførelsen af hans gård gik han også foran, idet han indrettede den i en form, som endnu ikke var benyttet på denne egn, praktisk indrettet blev den mønster for en mængde andre gårde, som blev byggede på egnen. Stuehuset blev bygget på det gamles plads, men udhusene vendt til den anden side, hvorved der vandtes en stor plads til have, som yderligere blev udvidet, idet han købte nabogårdens gamle plads og beplantede i forbindelse med haven.

Ved arv fra Moeskær er der tillagt gården et lille tørvestykke, disse 2 småparceller er de eneste haneler, der vedrører jorden. Fjordengen er solgt til Simon Simonsen, Langkastrup. Det er den eneste gård i sognet, der ved udskiftningen og fremdeles indtil nu, har sin jord liggende samlet udenfor gården. Trids statstilskud på 1200 kr. årligt og salg af mange avlsdyr, kunne han ikke klare sig, og til sidst rejste han også alt for meget. Han byttede gården bort med et stationshotel i Ydby i Thy 1906 og gården overtages af J. Andersen. Nker var gift med Kirstine fra Salling. Han gik konkurs med hotellet og flyttede til Aarhus, hvor de kort efter døde 1910. Andersen solgte 1907 gården til landbrugskandidat E. Thomsen fra Segalt, gift med Birthe Bertelsen fra Ringkøbingegnen, Skyttegården, Ulfborg. Børn: Elna, Thorkild, Johannes, Astrid og Inger Margrethe.

Matr. nr. 5
Nedlagt

Et boelssted, som lå sydøst for byen, bestod af 1 tdr. hartkorn, kaldet "Kukhuset", blev solgt af P. Sørensen til Anders Jensen. Sælgeren fik ophold i huset. Efter hans død blev det nedbrudt.

Matr. nr 6
Nuværende ejer: Chr. Cilleborg

Hvornår og af hvem det er bygget vides ikke, det har haft mange beboere. Der var en del år dansesal, ejedes en tid af Chr. Madsen, nu af Chr. Cilleborg. Der hviler en servitut på huset, at der kun må findes een beboelse deri.

----- MOESKÆR BY

Efter navnet kunne det tyde på, at den hører til den nyere tid, hvoraf en del sandsynligvis er gået fra Krogsagergård og en del fra byen Balle i Råballe. Den nævnes år 1400.

Matr. nr 1
Nuværende ejer: Christen Nielsen

Anders Jensen, født 1764, død 1825, gift med Ane Kirstine Jensdatter, Hans søsn Jens Andersen, født 1802, gift 1826 med Ane Kirstine Nielsdatter fra Krogsager, se 4. Børn: Edel, født 1827, se 4 K. Ane, født 1840, se 1 K. Anders Jensen overtager gården 1857, gift med Marie Sørensdatter, se 6 M. Deres søn, Carsten, dør 26 år gammel af tuberkulose. Anders Jensen blev meget hengiven til drik, og skødet

blev atter overdraget til moderen, der da var enke. Det var meningen at Carsten, der da var forlovet med Kirstine Pedersen fra Aarslev, skulle have gården, men ved hans død beholdt bedstemoderen skødet og ved hendes død blev hendes 2 døtre arvinger. Gården blev derefter solgt til Jens Lauersen Baj fra Rougsø herred. Hans enke sælger efter hans død til Chr- Bøje fra Ørsted, se 5 L, som sælger den

69

til P. Lassen fra Vellev 1912, der atter sælger den 1913 til Rasmus Chr. Nielsen fra Tøjstrup Mølle, gift med Kirstine Jensen fra Aarslev Mark. Af deres mange børn er en lærer i Randers. Alfred, se Dyrholm. En datter gift med Anders Frandsen fra Virring, en anden med Andreasen, Tarholt, Stånum. En gift i Kirkedal ved Ølst. Christen Nielsen blev gift med Johanne fra Vensyssel. Gården er på sin oprindelige størrelse med undtagelse af 2 små tørveskifter, som ved arv kom til Krogsager. Der er ret store tørveskifter til gården, som mange gange har givet gode indtægter.

Matr. nr. 2

Nuværende ejer: Christen Juel

Chr. Bang døde 1774, 61 år gammel. Brugeren af gården Anders Bang blev 1784 forlovet med Kirsten Knudsdatter fra Råballe, hvilket er højtideligt beskrevet i Hørning kirkebog, bevidnet af to af egnens største gårdmænd, men han må alligevel være blevet forskrækket (det viste sig også senere, at hun ikke var nem at styre) og trukken sig tilbage, han er i hvert fald blevet gift med Kirsten Therkildsen, Lund, 1787. Deres børn var: Mette Marie, født 1800 og Kirsten Andersdatter, gift med Peder Pedersen, se 5 Fl., deres børn Anders Bang, gift i Ammelhede. Mette Kirstine, født 1815, gift i Fløjstrup, se denne 9. Peder Pedersen, gift i Grund. Kirsten, gift i Kirkegård. Niels Pedersen, født 1822, gift med Ane Kirstine Jensdatter, se 1 K. 1856 overtager han gården. Han bygger et hus modsat vejen, hvor han bor længe med sin mangeårige husholderske Karoline fra Revns Mølle. Hans eneste datter, Marie Kirstine bliver gift med sin fætter, P. Rasmussen se 9 Fl., og køber en mindre gård i Virring, hvor de bor indtil de overtager gården i Moeskær. De er barnløse og efter hans død flytter hun til Randers og sælger gården til Niels Juel fra Virring, hun dør 1914. Niels Jul er gift med Marie Gravesen fra Sparkær ved Viborg. Han var en meget driftig mand, som igennem sin besætning fik meget store indtægter og ligeledes af tørvemosen og ved sparsommelighed. Som meget velstående, overlod han gården til sin søn Christen. Han byggede en villa ved Hørningvejen. Chr. Jul er gift med Gudrun Nielsen fra Overromalt. 1870 blev hele den store sandlod solgt til Sjellebro. Børn: Kirstine født 193, Ingrid født 1932.

Matr. nr. 3

Nuværende ejer: Søren Møller

Denne mindre gård beboedes af Peder Pedersen Skovfoged, halvbroder til Anders Bang, gift 1ste gang med Mette Christensdatter 1797, anden gang med Kirsten Andersdatter fra Liltved, han dør 1808, 44 år gammel. Der er en søn, Anders, født 1807. Enken bliver gift med Anders Christensen, død 51 år gammel i 1810. Enken bliver 3die gang gift med Peder Sørensen Møller 1810, møllersvend fra Volk Mølle, deraf stamnavnet. Deres børn var: Anders, gift i Fløjstrup, se 2. Ingeborg, gift med enkemand P. Jensen, Fløjstrup, se dennes 5 og Søren Pedersen Møller, født 1814, gift med Mette Kirstine Frandsdatter, Hørning, se dennes 17, overtager gården og overlader den til sønnes Peder Møller, født 1850, gift 1881 med Minne Andersen fra Gjesing, født 1857, holdt guldbryllup 1931. Hans søster Ane Marie blev gift i Hørning, se 6. Deres børn: Kirstine, gift med Rasmus P. Rasmussen, se 8 Fl., nu Elgårdsminde, og Søren Møller, født 1886, gift med Sofie Vestergaard fra Skørring. Børn: Elvira, født 1911, Dagny, født 1913, og Peter født 1915. Peter Møller har bygget et hus modsat vejen. De gamle udhuse til gården har Søren Møller ombygget. En mindre sandlod, 3b, ude ved Sjellebro er solgt. Elvira gift med Frits Sørensen, Mygind, 1933, køber gård på Aarslev Mark.

Matr. nr 4

Nuværende ejer: Blak, Hornslet

Jens Nielsen, Elkjær, født 1679, boede her, gift med Bodil Jensdatter, født 1727, død 1810, efter dem Niels Jensen, Elkjær, født 1760, død 1834. Han overdrager gården til sin plejedatter, Ane Sørensdaughter, der 1835, 21 år gammel bliver gift med Anders Kjeldsen, født 1795 i Birkehuset ved Aarslev. Børn: Niels, Jens, Søren, Stine, Frands og Ane Sofie. Enken Ane Sørensdaughter bliver efter mandens død gift med Markus Nielsen fra Drammelstrup. Dette ægteskab er barnløst og Ane Sofie, gift med Niels Jensen fra Tøjstrup 1885, død 1888, overtager gården. Børn: Andersine, uægte barn, gift med handelsmand P. Pedersen, Søby. Kirstine, gift med bogholder, senere direktør for folkebanken i Allingåbro. Efter Niels Jensens død bliver enken gift med Niels Rasmussen, Fløjstrup, se dennes 9. Efter hans død flytter hun til Kristrup, hvor hun dør. Gården brænder 1893, bliver atter opbygget på dens gamle plads. Markus havde bygget hus på den nordre ende af toften. Gården bliver nu solgt til ejendomshandlere. Chr. Bøje og Søren Andersen, Fousing, den bliver nu delvis udstykket, Chr. Christensen køber toft og aftægtshus og en del af det yderste af marken, en anden del af samme til naboejendommen nr. 6. En eng bliver solgt til Cilleborg, se 1 K, og resten bliver solgt til Rasmus hedegaard Rasmussen 1902, derefter Frederik Espensen fra Fausing 1917, 1920 til Mads Pedersen og Blach. Derefter overtager vognmand Blach, Hornslet det som enejer.

Matr. nr. 5

Nuværende ejer: Meton Rasmussen.

Søren Oustrup bor i denne gård til sin død 1760. Derefter Peder Oustrup, født 1751. død 1826, 1ste gang gift med Nelle Lauesdatter, 2den gang med Mette Marie fra Dalsgård. Hans søsn Jens Pedersen Oustrup, født 1795, gift med Marie Hansdatter, født 1802, se 1 G, gift 1831. Børn: Hans, født 1832, Niels, Peder, død som gårdejer i Virring, Søren, født 1844, gård på Fausing Mark. Enken Marie Hansdatter bliver gift med Severin Knudsen fra Essenbækgården. De døde barnløse og gården bliver solgt til P. Søby Rasmussen 1882, gift med Mette Kirstine fra Tårup, se 6 M. En søn, Rasmus Søby, se 3b, Fløjstrup. Anden gang gift med Margrethe Mikkelsen fra Assentoft. Børn: Micael, lærer. Anton, død. Meton overtager gården og bliver gift med Marie Sten fra Dronninglund. Deres børn er: Margrethe, Gudrun, Helge og Astrid. Da Peder Søby køber gården og flytter fra den til den tid iboende gård nr. 6, en halvgård, og lægger dennes hovedmark under gården og bortsælger den til gården hørende sandlod til Nicolaj Smeden. Efter Peder Søbys død sælges den fra nr. 6 overtagne mark til ejendomshandlere Møller Pedersen, Chr. Bøje og P. Glavind, der opretter 4 husmandsbrug, og med handelen følger også en mose, hvor møller P. Pedersen får en del, og et af statshusene en anden parcel.

Matr. nr. 6a

Nuværende ejer: Theodor Simonsen

Det er en halvgård, hvis bruger var Niels Sørensen Mortensen, født 1770. død 1845, gift med Mette Marie Rasmussen, de har en søn, Rasmus, og Søren Rasmussen Mortensen, født 1797, gift med Maren Jensdatter fra Sjælland 1837. Han overtager gården 1835, deres børn: Niels Mortensen, boelsmand i Ammelhede. Anders Peter, bager ved Sjellebro, Marie, gift med Anders Jensen, se 1 M, Trine, gift med snedker Niels Hoelberg, se 49c H., Hanne, gift med Peder Knudsen, disse fik en lille trekant, som landevejen havde bortskåret fra gårdens mark, og byggede derpå, hvor møllen nu ligger. Søren Mortensen bliver enkemand og bliver gift med Mette Kirstine Christensen fra Ø. Alling. I dette ægteskab er følgende børn: Karen, blev mejerske, Sine, Chresten, blev tømrer og fik en god forretning i Hornslet,

Christian og Sofie. Efter Søren Mortensens død, bliver enken gift med Peder Søby Rasmussen fra Bendstrup. Da han køber gården nr. 5, sælger han bygninger og toft til tømrer Knud Peter Nielsen fra Dyrholm, gift med Sidsel, hun er sjællænder. Børn: Marie og Alma. Alma bliver gift med Theodor Simonsen fra Ø. Alling, der overtager ejendommen og køber en del af nabomarken nr. 4, som ham underlægger ejendommen. Ejendommen overgår til svigersønnen Anders Sørensen, som bliver gift med datteren Astrid. En anden datter, Valborg, bliver gift med Anker Ørum, Robdrup.

 Matr. nr. 6b

Nuværende ejer: Peder Pedersen

Da landevejen 1856 blev anlagt, blev et lille hjørne bortskåret fra marken nr. 6, og det er sikkert ved den lejlighed blevet overdraget som arv til en datter, Trine, gift med P. Knudsen, der byggede et hus på lodden, og der medfølger en lille mose ved Oksnebækken. Ejendommen bliver solgt til Søren Balle, se 3 H., der lader møllen opføre. Den sælges 1872 til Chr. Ladefoged fra Gjesing, gift med Kirsten Marie Rasmussen, se 7 Fl. Deres børn var: Christen, nu gårdejer i Gjesing, Rasmus, dyrlæge og slagtehusinspektør i Nakskov, og Marie, død som ung. Efter nogle års forløb sælger han til møllebygger Abrahamsen, han havde været med til at bygge møllen. På den tid begynder der en glimrende tid for møllere, alt kornsalg var så godt som standset, og han blev en meget velstående mand i de 14 år, han havde møllen, men hans eneste søn, Adolf, brugte pengene på forskellige måder og døde som en fattig mand i randers. Han sælger ejendom og mølle til Peder Pedersen fra Hollandsbjerg 1892, gift med Agnes Nielsen, Floes Skov. Efterhånden som de til ejendommen stødende Guldbjerglodder bliver til salg, køber han dem, og der er kun nogle få stykker tilbage, som ikke er lagt under møllegården. Møllen benyttes nu ikke mere, da næsten alle har kværn. Børn: Thorvald, Marie, gift med Poul Møller, se 2 Fl., Aage, Gunner, Arne og Margrethe, sidstnævnte gift 1934 med Rasmus Frost, Lime. Arne køber nr. 49, Hørning.

 Matr. nr. 7a

Nuværende ejer: Christian Ryom

Allerede omkring ved 1830 er denne parcel solgt fra nr. 5 Moeskær og er bleven dreven fra et hus i Hørning, nr. 29. Det er muligvis Søren Clemmensen, der har bygget på lodden, og derefter har Martin Bøttern ejet den, derefter Søren Balle, se 3 H og 6b M, som dør dernede. Enken sælger til Simon Svejgaard Sørensen, der 1882 sælger til Jens Nielsen, Hald, 1884. Mads Jensen Doll køber det 1903, Søren Søndergaard 1906, Chr. Bossow 1917 og Chr. Jensen Ryom 1918.

 Matr. nr 3b

Nuværende ejer: Marius Rasmussen

En del af sandlodden nr. 5 og 3 bliver solgt til Nicolaj Smeden fra Fløjstrup, som bygger et vinkelsted derpå 1883, som derefter sælger den til Jens Sørensen 1885, Chr. Gertsen 1887, til Nikolaj Smeden igen, samme år igen til 1888 til Søren Lauersen, Hørning, se 16 og 31 H. 1901 sælger han tiul slagter og kreaturhandler Niels Nielsen, V. Alling, atter Nicolaj Smeden 1902, derefter Marius Rasmussen. Der er købt en lille parcel fra Sjellebro, som ligge mellem vejene.

Matr. nr. 34

Nuværende ejer: Søren Nielsen Mortensen

Nicolaj Smeden køber 1895 sandlodden fra nr. 3 M, og bygger et hus på den, sælger den 1901 til

smed Søren Nielsen og der opføres smedie, han er søn af Niels Mortensen, Ammelhede, se 6 M., første gang gift med..... fra Hollandsbjerg, der er i dette ægteskab en søn, Martin. Anden gang gift med Marie Berg. Han købte den mark fra Sjellebro, 7o Fl., som ligger nord for vejen og underlagde ejendommen, byggede nyt stuehus og udvidede udhusene og smedevirksomheden ophørte.

Hovedparten af matr. nr. 2b
Nuværende ejer: Anders Møller

Den største part af den store sandlod, som Sjellebro havde købt fra nr. 2 Moeskær, blev solgt til Søren Knudsen, se 6a og b, han byggede en gård ved krydset af landevejen Hørning Fløjstrupvejen, solgte den efter få års forløb til Anders Møller fra Mygind, der er senere købt en eng fra Oustrupenge.

Matr. nr. 8n
Nuværende ejer: Dorthe Alexandersen

Dette hus blev bygget muligvis som aftægtshus fra nr. 5, det er i hvert fald Jens P. Oustrups søn, Hans, som bor der 1858, og fik navnet Hans' Husstue, hvilket tyder på, at der har været aftægtshus. Hans enke boede der i flere år sammen med en datter Sine. Det ejedes derefter af Severin Knudsen, se 5, og derefter Rasmus P. Rasmussen, 1885. Jens Pedersen 1886, Chr. Sørensen 1897, Ane Sørensen 1908, Niels Jul 1912 og Dorthe Alexandersen.

Matr. nr. 8g
Nuværende ejer: Ane Jensen

Foruden de 4 huse i byen, som er bygget som aftægtshuse, findes endnu et ældre hus beliggende ved Hørningvejen, der har igennem tiden boet mange familier, blandt andet Bolette Axelsen, Anders Tækker fra Dyrholm, Dorthe Alexandersen.

Matr. nr. k

1878 lod kommunen opføre et fattighus i byen

Matr. nr 4d

Da ejendomshandlere sælger gården, køber Chr. Christensen Sejersens toften og det på denne beliggende aftægtshus og køber samtidig et stykke af hovedmarken og bygger et vinkelsted.

Matr. nr. 8b
Nuværende ejer: Karoline Chhristensen

1890 lod Niels Pedersen, se 2, opføre et hus, hvori han flyttede, da han solgte gården. Det hus ejes nu af Karoline Christensen fra Revns Mølle ved Voldum.

Matr. nr. 8c

Nuværende ejer: Peder Møller

Efter at have afstået gården til sin søn, bygger P. Møller dette hus, hvor han flytter i. Han dør 1933 - 83 år gammel.

Matr. nr. 6d

Nuværende ejer: Carlos Koch

Et statshusmandsbrug, ejedes af Anders Andersen, Chr. Jensen, Carlos Koch.

Matr. nr. 6n

Nuværende ejer: Andreas Andersen, Tistrup

Matr. nr. 8n

Nuværende ejer: Niels Jul

Niels Jul bygger huset på et hjørne af gårdens mark, da han afstår gården til sin søn Christen Jul.

Matr. nr. 6g

Nuværende ejer: Niels Mourits Nielsen

Ejedes af Anton Nielsen, han købte en lille parcel af matr. nr. 1, som landevejen havde bortskåren. Efter hans død får sønnem Niels M. Nielsen ejendommen, som er statshusmandsbrug.

Matr. nr. 6a

Nuværende ejer: Christian Christensen

Et statshusmandsbrug, som fra dets begyndelse har været beboet af Chr. Christensen, til denne ejendom hører et tørveskifte ved Oksnebækken.

FLØJSTRUP BY

Den har før udgjort et eget sogn med kirke, efter sagnet bygget af en jomfru, som strandede ikke langt derfra.

Kirken nævnes 1406, den lå i den østlige ende af byen, hvor der endnu kan findes spor af både kirke og kirkegård. Sognet blev engang i det 16de århundrede nedlagt på grund af sin lidenhed og henlagt under Hørning. Kirken, der hørte under Essenbæk, blev nedbrudt. Præsten i Virring besørgede tjenesten og beholdt efter adskillelsen "Kirkegården" som en del af sin løn, og gården henligger endnu under Virring. Byen beholdt dog sin skole indtil omkring ved 1820, da den blev nedlagt, og til 1890 blev skolebørnene henvist til V. Alling. Lærer Christensen, vikar i Hørning, var den første lærer da skolen blev bygget på Råballegårdens mark mellem FløjstrupMoeskær, og modateger de to byers børn. Broen over åen var før ude ved en mindre ejendom Rævebrohuset, og kaldtes Rævebro. Til byen hører store engarealer, som tidligere var ret sumpede, men da man med ret store oftre fik vandmøllen ved Gl. Estrup anlagt, blev engene ved åen så tørre, at de kunne pløjes. Siden er Oksnebækken, som løber langs engenes nordre side, bleven uddybet, og disse er derved også blevet

forbedrede. Allingå har på sit lange løb kun meget svagt fald, og en regulering og uddybning, som fandt sted omkring 1920, var meget påkrævet. Det er den eneste by indenfor sognet

74

hvor større udflytning har fundet sted, af byens i 1688 12 beboelser er nu opstået 38, hvoraf 30 har jord, men i den oprindelige by findes nu kun 3 mindre gårde. Byen bestod 1688 af 6 store og 3 mindre ejendomme:

Rasmus Jepsen	Hartkorn	8 tdr. 1 skp. 1 fdk.
Mogens Thomsem		7 tdr. 3 skp. 0 fdk.
Frands Jensen		3 tdr. 6 skp. 1 fdk.
Søren Rasmussen		9 tdr. 0 skp. 0 fdk.
Anders Jensen		10 tdr. 2 skp. 2 fdk.
Søren Nielsen, Virring sogn		7 tdr. 6 skp. 1 fdk.
Mads Nielsen		8 tdr. 7 skp. 3 fdk.
Jens Lauersen		2 tdr. 2 skp. 2 fdk.
Rasmus Madsen		1 tdr. 5 skp. 1 fdk.

Ved den senere matrikulering var hartkornsansættelsen noget forandret Byens jordbrugere var 1790:

Chr. Nielsn, Virring sogn	7. 6. 2. areal	123 tdr. land	
Jens Christensen Hjulmand	2. 4. 0.	37	-
Espen Tækker	9. 0. 0.	140	-
Anders Tækker	9. 0. 0.	137	-
Peder Frandsen, sognefoged	4. 4. 0	82	-
Anders Nielsen	9. 0. 0.	127	-
Jens Eriksen	9. 0. 0.	129	-
Rasmus Nielsen	9. 0. 0.	127	-
Knud Pedersen Hald	4. 4. 0.	76	-
Anders Larsen Smed	½	4½	-
Ole Knudsen	3	12	-
Søren Christensen,	3	14	-
Therkil Christensen, Rævebro	2	8	-

Da Tejsner Raaballe 1855 køber 3 gårdes overmarker, giver det stødet til mange handeler.

Matr. nr. 1

Nuværende ejer: Niels Jensen

Denne gårds slægt har boet der siden 1660. 1688 ejedes den af Søren Nielsen, 1790 af Chr. Nielsen. Hans søn Niels Christensen var gift 2 gange, sidste gang med Kirsten Pedersdatter fra Moeskær, se 2 M., han nedbrød en del af gården inde i byen og flyttede den ud på hovedmarken, solgte resten af bygningerne samt toften til Rasmus Nebstrup 1875 og mageskiftede med P. Skovgaard, nr. 8, og får dennes sydlige mark langs med sin egen hovedmark, således at denne får Kirkegårds sandmark. Deres eneste datter, Maren, født 1858 blev gift 1883 med Peder Jensen fra Drastrup. 1886 nedbrændte den forholdsvis nye gård til grunden. Gården blev atter opført på den samme plads med store moderne bygninger. Peder Jensen var en dygtig opdrætter, både af heste og kvæg, særlig af de første blev der solgt mange værdifulde dyr. Nogle år efter Marens død overlader han gården til sin søn Niels og køber gård i Krogsager, se 2 K. Deres børn var Niels Jensen, gift med Mette Hvid fra Amstrupgården ved Haslund. Kirstine, gift i Krogsager, se 1 K. Marie, gift med Jacob Skriver, Ørsted. Nielsine, gift med Chr. Schmidt Bonneseje ved Lime.

Matr. nr. 2b

Nuværende ejer: Pouli Møller

En mindre ejendom kaldet "Bolet", ejedes af Jens Christensen, Hjulmand, har muligvis været gift med Ane Jensdatter, der sammen med sin søn ? Frands i Bolet modtager aftægt af Anders Pedersen, se 3 M, der har overtaget gården. Han afstod den til sin søn Peder Andersen 1868, der var gift med Ane Lauersdatter. Han lod gården flytte ud på marken og efter deres død overtager sønnen Anders P. Andersen gården, han bliver gift med Rasmine Bolette Rasmussen fra Termestrup. Efter nogle års forløb sælger han ejendommen til Pouli Poulsen fra Mygind, gift med Marie Pedersen, Moeskær Mølle, og køber nr. 8 inde i byen af Rasmus P. Rasmussen, Elgårdsminde. Det gamle stuehus

75

inde i byen bliver solgt til Rasmus Væver Jensen, gift med Mette Nielsen fra Drammelstrup, han lader det indrette til væveri, men efter at han havde købt en sandlod, hvorpå han bygger, han havde mageskiftet med Søren Andersen, se 9, nedbrydes huset 1901. Det gamle stuehus inde i byen bliver solgt til murer Morten Sørensen 1876. Hans Jensen 1879, P. Jensn Kirkegaard 1895. Dette hus er resterne af skolen, se nr. 12. Pouli Møllers Børn: Anna, født 1912, gift med Holger Søby, se 7 F, købt gård i Holbæk 1934. Grethe, født 1914. Oda, født 1918 og Henning født 1923.

Matr. nr. 3ig

Nuværende ejer: Sofus Rasmussen

Espen Thomsen, født 1760, død 1832, sikker en slægtning af den Mogens Thomsen, som boede der i 1688. Han var gift med Kirsten Knudsdatter fra Råballe 1788, født 1759. Børn: Maren født 1802, Ane, født 1803 og Knud espensen, født 1801, goft med Ane Christensen Kirkegaard, født 1808. Knud døde 1830 og hun bliver gift med Rasmus Frandsen fra Krogsager, se 4 K., født 1799, død 1855. Børn: Frands, født 1834, gift med Maren Kirstine Nielsdatter, født 1837, datter af Niels Vestergaard fra Fausing. Han overtager gården 1863. Børn: Niels Vestergaard, i Amerika. Rasmus Frandsen Skejbygård ved Aarhus gift med Elisabeth Jensen, se 1 K. Christen Kirkegaard, direktør ved Randers eksportslagteri, Kirsten Rasmussen, ugift, bor i Hørning, se 10f, Anton Rasmussen, gård i Hørning, se 9, gift med Karen Hornbech. Sofus Rasmussen, gift med Marie Nielsen, se 5 H. Gården deles mellem de to sidstnævnte, således at Sofus beholder den gamle gård med dens omliggende toft, eng og sandmarken, samt den sydlige ende af marken. Anton får overmarken. Den gamle gård brændte 1914 og bliver flyttet ud på marken ved Hørning-Moeskærvejen. Deres børn er Margrethe, Signe, Frands, Peter, Elna og Karl. Margrethe gift med Karl Forstmann, ejendom ved Sabro. Signe gift med smed Bryndildsen, Aarslev.

Matr. nr. 3

Nuværende ejer: Rasmus Søby

Da Anton Rasmussen, se foran, fik skøde på overmarken, byggede han 1905 en 3-længet gård derpå, med stuehus i en af sidelængerne. De boede der nogle år, indtil han overtog svigerfaderens gård i Hørning 1908 og solgte den til Peter Glavind fra Hevring, der atter sælger den til Laues Lauersen 2 L., 1913. Efter nogle års forløb sælger han til Rasmus Søby, som på den tid ejede matr. nr. 7, Fløjstrup, han flyttede derop og drev begge gårdene derfra. Der er solgt noget jord på den nordre ende til Råballegård.

Matr. nr. 5

Nedlagt

Omkring ved 1750 boede Frands Rasmussen i denne gård, født 1714. 1688 boede Frands Jensen der, Frands er sansynligvis en sønnesøn af ham, gift med Ane Pedersdatter. Deres søn, Peder Frandsen, født 1753, død 1825, gift med Mette Pedersdatter, født 1764, død 1833. Deres børn var: Peder Pedersen, født 1791, de 2 M, Karen født 1802, gift med Johan Hornbech, 9 H., Ane Kirstine, gift med Rasmus Andersen Højholt, V. Alling, 1820.

Efter Peder Frandsens død, han var sognefoged, gifter enken sig med Peder Jensen, som efter hendes død gifter sig med Ingeborg Pedersdatter, se 3 M. Deres eneste datter, Mette Oline, bliver gift hen i Bæksvadgården, v. Alling Mark, hvorefter gården bliver solgt til Anders Elgaard. Ingeborg flytter til Bæksvad, hvor hun dør. Gården hørte til halvgårdene og havde sin mark længst mod vest ved Moeskær skel, delt i 3 parceller. Anders Elgaard flytter gården op på mellemste parcel, en anden halvgård, nr. 9

76

har ligeledes 3 parceller på samme sted vekslende med førstnævnte. Disse tre mageskifter han såldes, at nr. 9 får hans lille indmark, som ligger langs med dennes og nu har sin gård midt på marken, nærværende Elgårdsminde. Gårdsplads og toft bliver solgt til Rasmus Jensen, nr. 7. Alle disse handeler foregår 1866.

Matr. nr. 4a

Nuværende ejer: Søren Lauersen

Det er sikkert denne gård, som Peder Levinsen beboer, født 1686, død 1763, gift med Margrethe Henriksdatter Leusche, født 1700, død 1776, det er deres søn Niels Pedersen Levinsen, født 1832, der arver ravnholt efter hans onkel Carsten Leusch. En anden broder, Christoffer, født 1737, blev gift med Karen Mogensdatter 1771, han dør 1773. Hvordan den derefter er kommen i Anders Sørensen Tækkers besiddelse, vides ikke, han bor der 1807 og bliver gift 1807 med Ane Pedersdatter, sognefoged Peder Frandsens datter, formodentlig af første ægteskab, hun dør 1808 efter at have født en søn, som dør 6 dage efter. Han bliver gift med Hedvig Rasmusdatter. de har en søn, Rasmus, der senere får en gård i Vivild, og en datter Ane Sofie, der har et uægte født barn, Hedevig, født 1852. Ane Sofie bliver 1853 gift med Knud Levinsen fra Ravholt. Deres børn er Niels, Anders og Anton. 1855 køber Tejsner, Råballegård, overmarken, og derefter køber Knud levinsen indmarken til nr. 6, denne ligger ved siden af deres egen og bliver dreven sammen med denne i flere år, indtil gården bliver delt mellem brødrene Niels og Anders 1883. Førstnævnte får den fra nr. 6 købte lod og bygger derpå. Anders Tækker Levinsen beholder gården i byen, men afgiver en eng til den anden gård. den tredje bror, Anton lærer snedkerprofessionen, rejser til København og efter forskellige lønnede virksomheder, bliver han til slut trælsgrosserer og dør barnløs som meget velstående. Anders Tækker bliver gift 1883 med Karen Marie Christensen fra Fausing. Deres børn er: Knud Levinsen og Mette. Han (*Knud*) bliver 1907 gift med Margrethe Nielsen fra Hørning, se 4 H. og overtager gården, han sælger dog denne ret hurtigt og køber nabogården nr. 7, som atter sælges og han køber Oustrupgården ved Ø. Alling, hvor de bor til (*ved*)? Karen Maries død 1923. Anders flytter derefter til Oustrup (????)

Mette bliver, efter at have styret huset for onkelen i København en del år, gift med Anker Nielsen, Ammelhede. Da Knud Levinsen sælger gården, bliver den købt af Ole Kristensen, som 1914 sælger den til Søren Lauersen Christensen fra Søby, straks derefter brænder gården sammen med nabogården og Søren Lauersen flytter den ud på marken ved sognevejen, som alle de øvrige udflyttergårde. Søren Lauersens børn: Signe, gift med N. Madsen, hun er født 1908. Asta født 1912. Aage født 1915. Gunner, født 1918,. Villy født 1928 og Ellen født 1933.

Matr. nr. 4

Nuværende ejer: Niels Sørensen

Da Knud Levinsens gård bliver delt, får Niels Levinsen den fra nr. 6 købte indmark og bygger gård ude på den ved sognevejen. Han havde i flere år lidt af tungsind, en sygdom, som flere af denne slægt har lidt af, den tog mere og mere overhånd, så han efter flere års forløb ikke kunne styre gården og måtte flytte tilbage til det gamle hjem, hvor han døde kort efter.

Gården bliver da solgt til Nicolaj Smeden, som ejede den til 1901, og da solgte den til Søren Kristian Knudsen, som sælger den til Chr. Jensen 1904. Han boede der i en længere årrække og sælger den så til Niels Sørensen fra Mørke.

77

Matr. nr. 6
Nedlagt.

Denne gård lå i byen, hvor nu toften til nr. 7 er, og på samme toft lå også den nedlagte nr. 5. den beboedes af Niels Nielsen, født 1747, død 1826, gift med Ane Nielsdatter, den overgår til sønnen Anders Nielsen, født 1779, død 1862, gift med Karen Pedersdatter, født 1782. Deres eneste datter bliver gift med Jens Chr. Rasmussen, Lemmer, senere amtsrådsmedlem. Overmarken bliver solgt 1855 til Tejner, Råballegård, den sydlige mark til Knud Levinsen, se 4. Sandloddens sydlige del til P. Skovgaard, se 8, den nordlige del samt et større kær til Mogens Sørensen, Fausing, som bygger en gård på kærlodden 6e. En af de større enge blev solgt til Lime og nogle mindre til Rasmus Jensen, se 7, sammen med toft og gårdsplads, efter at alle bygningerne var nedbrudte.

Matr. nr 7
Nuværende ejer: Rasmus Søby

Allerede i 1688 er denne gård i slægtens eje. dens besidder på den tid er Rasmus Jepsen. Derefter Jeppe Rasmussen, død 1737, efter ham sønnen Rasmus Jepsen, født 1734, død 1810, 1ste gang gift med Maren Nielsdatter født 1734, død efter at have født en søn, Jeppe Rasmussen 1772, se 2 K. 2den gang gift med Ane Marie Knudsdatter fra Råballe, født 1754. Deres søn Jens Eriksen født 1787, gift med Maren Nielsdatter, født 1786, død 1876, anden gang gift 1817 med Kirsten Rasmusdatter fra Fløjstrup, som dør 1842, 56 år gammel. Der var mange børn, hvoraf en bliver gift med Ramus Nebstrup fra V. velling, se nr. 1. En anden datter med Niels Sørensen hautorn fra Virring 1846. En søn Rasmus Jensen, født 1819, overtager gården og bliver gift med Maren Sørensdatter Kjær fra Gjesing. Deres børn: Kirsten Marie, født 1852, gift med Chr. Ladefoged fra Gjesing, se 6b M. Sofie, født 1854, gift med Andreas Halkjær fra Gunneruplund, død i randers en måned efter vielsen. Jens Chr. Rasmussen, født 1850, overtager gården 1874, gift med Marie Christensen fra Fausing, født 1848, død 1918. (*der står 1818*).

den yderste mark var for mange år tilbage solgt til Sjellebro, samt en eng alleryderst i Fløjstrup enge, desforuden den største del af kæret, 7e, og 7f. den øverste del af sandmarken, 7d, som blev underlagt den opbyggede Kærgård, nr. 6e. Jens Chr. Rasmussen køber bolets overmark, en mindre jordparcel ved den nordlige ende af hans mark. Jens Chr. Rasmussen dør 1892. Deres børn: Kirstine, gift med lærer Bøss, som efter få års lærervirksomhed køber Tørslevgård i Rougsø herred. Han dør 1917 af tyfus, 48 år gammel. Maren, gift med Rasmus Mariager, se 2 H., og Rasmus Jepsen, gift med Kirstine Christensen fra Stevnstrup, har haft gårde i Stevnstrup, Thorsø, Bjerregrav og flere andre steder. Lærer Bøss opgiver sit embede i Hammelev og overtager gården 1901. Efter at have drevet den til 1906, sælger han nogle enge fra gården, køber Tørslevgård, 20 tdr. hartkorn, medtager hele gårdens besætning og sælger gården til Knud levinsen, se 4, han sælger 1912 til Rasmus Søby, se 5 M, der, efter at have købt Bakkegården 3, flytter der op, og stuehuset stod ledigt en lang tid derefter. R. Søby er gift med Mette Marie Christensen, se Dyrholm. Børn: Holger, gift med se nr. 2 F. Ejner, gift, se 4 F. Knud, Hedevig og Margrethe.

Matr. nr. 8

Nuværende ejer: Anders Peter Andersen

1790 drives gården med 127 tdr. land, 9 tdr. hartkorn, af Rasmus Nielsen, gift med Maren Nielsdatter, den næste ejer hed også Rasmus Nielsen, født 1786, død 1860, gift med Karen Frandsdatter, død 1824, 28 år gammel. Børn: Karen og Ane, født 1819. Karen bliver gift m1855 med Peder Skovgaard, der overtager gården, deres børn: Rasmus og Ane Marie, hun bliver gift med Knud Peter Rasmussen, født 1842, se 9 F, hun dør 1882. Knud Peter lever

78

endnu over 90 år. Denne gård har bortsolgt gennem tiderne det meste af sin gadejord, den er nu meget mindre og består af mindre god jord. Den store overmark blev solgt til Tejsner 1855 og 1875 mageskiftes med Kirkegaard, således at denne fik hans indmark og gården fik dennes sandmark, den øverste del af dens sandmark, 8c, samt kærlodden 8e, hvilket nu udgør en kærgård. Den bliver bygget af Søren Thomsen. Knud Peters eneste barn Rasmus P. Rasmussen overtager gården, født 1875, bliver gift med Kirstine Møller, se 3 M, født 1881. Han bygger stuehuset 1904 og sælger gården 1912 til Anders P. Andersen, se 2, og køber Elgårdsminde. A. P. Andersens børn: Niels Peter, født 20.8.1906. Peter, f. 20.8.1909, Anna, f. 12.4.1910. Magda, f. 22.8.1914. Karl, f. 15.8.1918. (data rettet 2013)

Matr. nr. 9

Nuværende ejer: Rasmus Peter Andersen (*er rettet fra Rasmussen*)

Denne gård har altid været en halvgård og har omtrent sin oprindelige størrelse. Beboedes 1790 af Knud Pedersen Hald fra Fausing, født 1777, død 1840. Hans søn, født 1800, bliver gift med Mette Kirstine Pedersdatter, Moeskær, se 2, han hedder Rasmus Knudsen Hald. Deres børn er Knus Peter Rasmussen, se 8. Peder Rasmussen, se 2 M. Niels Rasmussen, se 4 M. En datter gift med en værtshusholder Madsen, Randers, og Kirstine, der bliver gift med Jørgen Andersen fra Verring, som overtager gården 1886. Efter hans død overgår den til sønnen Rasmus P. Andersen, gift med Kirstine fra Ørsted. Børn: Niels Jørgen, født 1919. Karen født 1921. Mette Pedersdatter blev efter N. Knudsen Halds død gift med P. Jensen fra Drammelstrup, ingen børn. Da Anders Elgaard bygger Elgårdsminde, mageskifter han med denne gård, således at han får 3 parceller, som vekslede med hans langs Moeskær skel, mod at N. K. Hald får dennes indmark, som ligger langs hans egen og overtager samtidig dennes sandlod. Jørgen Andersen køber den gamle toft og stuehuset fra Kirkegaard og lader huset nedbryde 1907. De enge, som lå mellem broen og gården, samles også til gården. Der bliver et lille stykke af sandloden solgt til Rævebrohuset og en større del af sandloden til Rasmus Jensen Væver, som bygger en lille gård derude i nærheden af broen. En del af kæret bliver 1870 solgt til P. Andersen, tømrer, se 9a.

Matr. nr. 5

Nuværende ejer: Knud Rasmussen

Efter at Anders Elgaard har samlet overmarken, bygger han 1865 en gård ved Moeskærvejen. Hans ægteskab er barnløst, og han sælger først i firserne til Jens Raaballe fra Lemmer, gift med Marie Rasmussen, Bæksvad, efter hendes død gifter han sig med søsteren Lise 1887. 1912 køber han sin fødegård i Lemmer og sælger gården til Rasmus Peter Rasmussen, se 9 F. Efter nogle års forløb køber han en del af de overmarker, som Råballegården havde købt fra Fløjstrup, senere købte han resten og nu hører alle 3 marker til gården. Han bygger derefter hele gården om, store rummelige, moderne bygninger samt hovedbygning til beboelse, en flot gård, omgivet af en nyanlagt stor smuk have. Deres eneste søn, Knud Rasmussen, gift med Inger Oustrup fra Erslev, overtog gården 1930, hvorefter Rasmus Pter fratog et lille stykke jord ved gården, på hvilket han bygger et hus hvori han flytter sammen med sin gamle fader, Knud Peter. På et hjørne ved Fløjstrupvejen er bygget en skole.

Matr. nr. 10

Et lille stykke gadejord, som bymændene solgte til Chr. Kjær 1890, dem såkaldte smedejord

79

Matr. nr. 11

Da Knud Olsen flyttede op på marken 1869, sælger han huset til Niels Sørensen fra Bendstrup, han var som ung på seminariet, men hans nerver kunne ikke tåle det. Han prøvede en tid ved en lille landejendom, men det ville heller ikke gå, ernærede sig så i mange år som journalist, mødte i vide kredse ved alle møder og leverede stof til mange blade, særlig Dagbladet. Han var blevet meget original, blev til slut lidt lurvet i sit udseende og de andre journalister ville gerne gøre grin med ham og søgte at gøre hans opnoteringer så forvirrede som det var muligt. Han gik lange veje for at opsamle og opnotere folkeminder, som han solgte på sine udflugter. Han døde meget fattig, men mange var gode ved ham, da de forstod den alvor, som altid skinnede gennem hans arbejder. Efter hans død blev huset solgt til Johannes Sørensen i 1914.

Matr. nr. 11a

Nuværende ejer: Lauers Vitting

Da udhusene til boelsstedet, som oprindeligt lå i byen, nedbrændte, blev bygningerne opførte helt oppe på den yderste lod, ved Råballe skel, af Knud Olsen. Hans fader havde ejendommen før ham. Knud Olsen var gift med Maren Pedersdatter. Deres børn var Kirsten Marie, blev gift i Rougsø herred, og Ole Knudsen, gift i Bode, han sælger ejendommen til Rasmus Nielsen, gift med Helene Levinsen, se 3 G, af deres børn lever Nicolaj i Hørning, se 35 H, og Barbara i Hospitalet.

Da Chr. Kjær overtager de 3 parceller, se 12, køber han ejendommen og lægger dem derunder, og nu er der en samlet gård, men en meget dårlig forbindelse, da der kun findes vejforbindelse til Fløjstrup, senere er der købt vejret ned til Råballe. Chr. Kjær's børn er: Søren Kjær, fik gård i Hejlskov. Karen, gift med Chr. Pedersen, se 5i, gård i Dyrby. Anker, ejendom i Auning. Kirstine gift med Jens Pedersen fra Skindbjerg, han overtager gården. Efter at have boet der en del år, sælger han den til Lauers Vitting fra Auning, gift med Severine Knudsen, Langkastrup. 1929 brænder gården, som atter bliver opført på samme sted. Deres børn er: Karen, tog lærerindeeksamen, Agnete, Katrine og Harriet.

Tilføjelse til ovenstående, indsat bag i bogen lyder sådan:

Angående min oldemor Helene Sofie Levinsen, og oldefar Rasmus Nielsen, havde de en søn mere, Niels Nielsen, som levede til ca. 1952, han døde på Ommestrup plejehjem ved Mørke. Inseminør. Chr. Gertsen, Voldum

Matr. nr. 12

Nuværende ejer: "Kirkegården"

Denne ejendom var oprindeligt skole og havde jord oppe ved Råballe skel. 3 parceller, som skiftedes med foranstående nr. 11, der dog kun havde 2. Det kunne se ud, som skolen var nedlagt eller flyttet til et andet hus, da det ejes af Søren Christensen 1790, der lader det overgå til Jens Espensen, søn af Espen Thomsen, se 3. Der var mange børn: Christen Jensen, se 11 F., Søren, se 27 H., Peder Boede i Lime. Niels med tilnavnet Skole arver huset, og en datter Kirsten Marie bliver gift med Chr. Kjær fra Gjesing, han køber eller overtager jorden 1859. Niels Kjær sælger huset 1876 til Morten Sørensen, murer, som sælger til Hans Skrædderen 1879. Derefter bliver det solgt til P. Jensen Kirkegaard, som benytter det som røgterhus.

Matr. nr. 13

Nuværende ejer: Jens Jensen

Dette hus ligger ude ved den gamle bro over åen, engang den eneste forbindelse over åen. 1790 ejede Therkild Christensen stedet med 8 tdr. land, efter ham hans søn Jørgen Rævebro, han var en kendt mand omkring på markeder og auktioner, fuld af store ord og en meget brovtende optræden. Han kørte som så mange småbrugere med stude, disse spændte han

80

engang for en lukket karet, som han havde købt på en auktion, det vakte jo berettiget opsigt.. Han havde en ret god biindtægt ved fiskeri, både med garn og ruser. Efterhånden er der stadig købt mere jord, hele de omliggende småskifter, kaldet Hjordengene, samt jord fra byens sandlodder, et par enge fra Engbromaj, samt en større eng langt ude matr. nr. 7b.

Efter Jørgen Rævebro køber Knud Jensen ejendommen, gift med Ane Jensen fra Vetser Alling. Deres eneste barn Jens Nielsen, gift med Line, datter af Nicolaj Smeden, får ejendommen, en plejesøster, Kirstine, bliver gift med Peder Hansen, se 4e. Deres datter får ejendommen, men rejser kort efter over til svigerfaderens gård i V. Alling, og denne, Jens Jensen overtager gården.

Matr. nr. 16

Et hus, som bysmeden boede i, blev købt af bymændene fra Gl. Estrup, for at de kunne sælge det til smeden, da bysmedpladsen blev nedlagt. De mente, at de havde ejet det i forvejen, men det viste sig, at de ikke havde ordentlig skøde på det og måtte atter forhandle med godset. Før i tiden havde smedien ligget på den lille bakke nord for Rasmus Søbys gård, nr. 7, det blev flyttet og smedien degraderet til Kølle. 1855 fratræder Carl Rasmussen Mors som bysmed og købte et kær. Derefter blev Nicolaj Smeden privat smed, han var en dygtig smed, men en rå karl, snu og beregnende, han købte flere jordparceller og bebyggede, og her som andre steder, gælder det gamle ordsprog, at de kloge narrer de mindre kloge. Tilsidst købte han gården nr. 6 af N. Levinsen, hvor han boede til sin død. Han svirrede meget, og en morgen fandt man ham død ved et dige på Råballe Mark.

Efter at Nicolaj er holdt med at smede, blev Christen Eriksen smed og dernæst Christensen, som endnu virker efter mange års forløb. Hans søn Chr. Christensen overtager forretningen. Børn: Anna, Erik, Martin og Børge.

Matr. nr. 16b.

Hus på gadejord. Lauer Rasmussen 1875. Ane Kirstine Jensdatter 1879. Hendes søn Laurs Andersen samme år. Søren Rasmussen 1903.

Matr. nr. 9b

Nuværende ejer: Knud Andersen

Anders Hansen bygger et hus nord for gaden 1856, sælger det til pastor Dinesen 1862, der atter sælger til Knud Jensen Væver, V. Alling, gift med Ane Rasmussen 1878, datter af Rasmus Knudsen Hald i første ægteskab. deres datter, Mette Kirstine, bliver gift med Alfred Andersen. Huset brænder 1929 efter at hans søn, Knud, har overtaget ejendommen. Mette Kirstine er død, og inden hun bliver begravet, brænder huset og kisten må skyndsomst reddes over til nabogården. Knud Vævers har en søn, Rasmus. Knud Andersen en søn, Herman, født 1930.

Matr. nr. 3c

Købes og bebygges af Niels Jensen Skole 1859, samtidig købes en mindre parcel fra matr. nr. 1, som benyttes som have, sælger til Niels Jensen i 1902

81

Matr. nr. 3c

Nuværende ejer: Mette Nielsen.

Huset bliver bygget 1864 på denne parcel af Jonas Nielsen, hans enke, Kirsten Rasmussen sælger 1884 til svigersønnen Niels Frandsen, mageskifter 1887 med Andreas Jensen, som 1904 sælger det til Espen Nielsens enke, derefter Rasmus Vævers enke, Mette Nielsen

Matr. nr. 3d

Nuværende ejer: Rasmussen Hedegaard.

Dette kær bliver købt og bebygget af Rasmus Pedersen 1855, overgår derefter til Søren Nielsen 1863, der bliver gift med Ane Kirstine Sørensdatter fra Fausing, de har en søn, Søren Just. Ane Kirstine bliver enke og gifter sig med Ramus P. Hellig fra Fausing 1871, han bliver anden gang gift med Bodil Marie Koch fra V. Alling. De var barnløse og Kristen Kjeldsen, gift med Marie Sørensen fra V. Alling 1897. (*overtager huset*) Derefter Chr. Jensen, som sælger til Chr. Rasmussen fra Østerup og Søren Just mageskifter 1911. Langs denne kærlood er den nye vej fra Fløjstrup anlagt over til Fausing. Ejers nu af Rasmussen Hedegaard.

Matr. nr. 3e

Nuværende ejer: Jens Jørgen Hansen

1855 bliver den anden halvpart af foranstående kærlood købt af bysmed Karl Rasmussen Mors og bebygget, hans søn, Rasmus Mors, får ejendommen 1882, gift med Maren Pedersen fra naboejendommen nr. 9. Han sælger til Søren Just, se 3d, gift med Christiane Christensen fra Fausing 1889. Efter at han har overtaget nabogården 3d, sælger han til Rasmus N. K. Sørensen, 1911, derefter A. C. Sørensen 1913, 1917 køber Jens Jørgen Hansen gården.

Matr. nr. 3k, "Bakkegården"

Nuværende ejer: Frederik Espensen.

Da gården nr. 6 bliver nedlagt, køber Mogens Sørensen, Fausing denne kærlood og samtidig den øverste smalle del af nr. 7's sandlod. der blev bygget en gård, hvortil der siden er købt mere jord, idet den største part af sandloden fra nr. 8 også er underlagt. Det er den største gård i kærene. Efter Mogens Sørensens bortrejse køber Chr. Jepsen, Fausing, gården 1869, og overlader den til sin søn Jeppe Christensen 1875, gift med Hedevig, se 4 Fl., som sælger den 1901 til Rasmus Søby, se 7, han sælger den 1911 til Niels Chr. Jensen, V. Alling, som sælger til Frederik Espensen, se 4 M, 1918. Han sælger gården 1933 til Anders Thostrup fra Mårup for 58.500 kr. Fr. Espensen er gift med Anine, født Andersen fra Uggelhuse. Børn: Jens født 1906, Marius født 1909, Kaj, født 1911, Marie, født 1915, Knud, født 1923 og Viggo, født 1927.

82

Matr. nr. 4e

Nuværende ejer: P. Hansen

1857 køber Peder Skovgaard halvdelen af dette kær til en søn Steffen Christensen, som bebygger det. Han sælger det til Jens Chr. Kræmmer 1862, der atter sælger til Chr. Rasmussen Lund 1869. Han bor der til 1900 og bytter med et hus i Fløjstrup nr. ?, som ejes af P. L. Jensen, V. Alling, der får ejendommen, men straks sælger til Peter Hansen fra V. Alling, han er gift med en plejedatter fra Rævebro, Kirstine.

Den yderste del af dette kær købes af Anders Jensen 1857. Anders Pedersen 1861. Severin Knudsen, Moeskær 1866. Poul Knudsen 1882. I Birk 1884.

Matr. nr. 7f

Nuværende ejer: Christen Christensen

Den midterste del af dette kær bliver købt af Chr. Nielsen og bebygget 1857, han bor der til 1893 og sælger til Jens Poulsen 1893, og han sælger den til Chr. Jensen 1909, der straks sælger den til Christen Christensen 1909. Den yderste del af samme kær er solgt til Chr. Jepsen, Fausing 1857.

Matr. nr. 8b

Skolen

Skolen bliver bygget 1893 for børnene fra Fløjstrup og Moeskær. den første lærer var Christensen fra Vendsyssel, Vikar i Hørning, gift med Kirsten Haarup fra Ø. Alling, derefter lærerne Schødt, Ægidius og Maj

Matr. nr. 8c

Nuværende ejer: Anders Peter Eriksen

Både kæret og den øverste del af sandlodden under dette matr. nr. bliver solgt til Søren Thomsen 1857, hvis datter, Ane Kathrine bliver gift med Jens Olsen fra Fausing 1879. Efter hans død driver enken gården en tid. den brændte og bliver opbygget på samme sted. Hun sælger til Johannes Christensen 1908, Rasmus Eriksen 1912, Frederik Espensen køber den 1913 og bor der til han køber nabogården nr. 6e og sælger da til Anders Peter Eriksen.

Matr. nr. 5i

Nuværende ejer: Martin Astrup.

Tømrer Rasmus Pedersen køber en del af dette kær og bygger 1870, hans datter Marie bliver gift med murer Espen Bach fra Dyrholm 1887. Han blev anden gang gift med Marie fra Gjesing. Efter hans død sælger enken til Jens Hansen fra V. Alling 1913, som sælger til Martin Astrup 1922. Rasmus Pedersens søn Christen køber gård i Dyrby 1896.

Matr. nr. 2e og 7m

Nuværende ejer: Chr. Andersen

1881 køber Nicolaj Smeden kær af Peder Andersen og samtidig et lille hjørne af nr. 7, hvorpå han bygger og lægger kæret derunder, han sælger det til Markus Andersen 1883, derefter Niels Rasmussen Bødker 1887, Rasmus Søby 1890, Chr. Andersen 1907.

Matr. nr. 2

Det gamle stuehus til P. Andersens gård "Bolet" bliver købt af Rasmus Væver, som lader indrette væveri 1891, han sælger til Nicolaj Smeden 1904. Rasmus Christensen samme år. Derefter murer M. R. C. Jensen 1912, samme år Chr. Pedersen Bettemand og nu Jens Johansen.

Matr. nr. 8e

Nuværende ejer: Peder Ditlev

En mindre parcel købes fra denne mark ved Råballevejen af Jens Andersen, murer fra Fløjstrup, som bygger 1887 og sælger det samme til Jens Sørensen, derefter Jens Knudsen Alexandersen 1895, hvis enke Dorthea sælger til Rasmus Rasmussen og derefter Peter Ditlev.

Matr. nr. 9

Nuværende ejer: Peder Jensen

Rasmus Jensen Væver køber en del sandmark 9a og 5a og bygger en lille gård på sidstnævnte nr. Han var gift med Mette Nielsen fra Drammelstrup. Efter hans død sælges ejendommen til Kruse og ejes nu af Peder Jensen

Matr. nr. 1

Da Kirkegård bliver udflyttet fra byen 1875, køber Rasmus Nebstrup fra V. Alling Stuehuset og den omliggende toft og eng. Han var gift med en søster til Rasmus Jensen, se 7. Efter hans død bliver det solgt til Jørgen Andersen, se 9, som nedbryder huset og lægger toft og eng under sin gård

Matr. nr. 1a, 1n

Anders Hansen skomager bygger under bakken et hus 1884, som sælges til Knud Væver 1886, hans søn Rasmus giver ham aftægt, idet han overtager det og bor der til 1898.

Matr. nr. 1g

Ved siden af ovennævnte hus lader Anders Skomager bygge nyt hus 1885, da han sælger det første, det overtages af sønnen murer Jens Andersen, som skøder til P. Chr. Nielsen. S. Nielsen og Kirsten Nielsen. Derefter L. P. Jensen, som mageskifter med Chr. Lund samme år.

RÅBALLE

1479 nævnes byen Balle mellem andre byer i Hørning sogn, som hørte under Essenbæk. Det er mest sansynligt, at byen ikke har bestået af en almindelig stor bondegård, men meget rimeligt, at den største del af Moeskærs jorder har hørt ind under den. 1688 er de imidlertid bleven udskilt, idet Moeskær har 3 gårde og Råballegård nævnes med 17½ tdr. hartkorn, men Dyrholmen er endnu ikke udskilt

Matr. nr. 1, Råballegård

Nuværende ejer: forpagter Brach, Clausholm

1690 var gårdens bruger Knud Davidsen, derefter hans søn Søren Knudsen, født 1690, død 1769, hans kone Maren Christensdatter dør 1743, 56 år gammel. Derefter deres søn Knud Sørensen, født 1731, død 1799, der skal være en del døtre, hvoraf Ane Marie Knudsdatter bliver gift i Fløjstrup, se 7, født 1754, Kirsten Knudsdatter, født 1759, gift i Fløjstrup, se 3. Begge blev gift med enkemænd, en søn, Søren Knudsen overtager gården, født 1760, dør 1836, bliver gift med Ane Margrethe Frederiksdatter. Der var 2 døtre, Nille Marie Sørensdatter, født 1816 og Mette Marie, født 1800. Da der ikke kan spores flere ejere inden 1843, da Chr. Mortensen Ulstrup køber den, har enken sikkert

beholdt den til den tid. 1854 købes den af Tejsner, som straks begynder at købe jord til den og sandsynligvis ombygger den. Det er muligt, at dette har været årsagen til, at han lod bygge teglværk ved gården, 3 a 400 alen

84

vest for gården, syd for vejen. Det var et ret primitivt teglværk, stenene var meget skøre, vanskelige at fragte, men meget holdbare. Omegnens beboere sørgede altid for at få fat på dem, når der skulle bygges skorstenspiber. Der var gode muligheder for fabrikationen, idet leret skulle føres ned ad bakken, og tørvene, hvormed der udelukkende blev fyret, kunne skæres lige ved værket. Det kunne imidlertid ikke konkurrere, da andre teglværker opstod med forbedrede maskiner, og det blev nedlagt sidst i 70erne. Der var bygget et beboelseshus til teglbrænderen, den sidste hed Niels Adamsen. Huset er nedbrudt. 1855 købte Tejsner 3 af Fløjstrups overmarker, nr. 4 - 6 og 8 og gården har da 280 tdr. land og 21 tdr. hartkorn. Han sælger gården til kaptajn Zvergius 1863. Der gik underlige rygter om ham. Ingen kendte hans fortid og man sagde, han havde tjent sin formue som sørøver, han døde på Råballe og blev bisat i et muret gravsted på Hørning kirkegård, men blev senere fjernet derfra. 1871 køber S. Simonsen gården, han var en afholdt mand og nød megen agtelse, han var en tid sognerrådsformand, muligvis havde han i denne stilling betydning for, at vejen mellem Råballe og Virring blev anlagt, hvilket skete på den tid, et ret besværligt arbejde over mosen. Han sælger gården til baron Bille Brahe, han var der i 3 år. Gården bliver da stillet til auktion og købes af I. P. I. la Cour, som 1887 sælger til Chr. Jensen, hvis fader var manufakturhandler i Grenå. Mens han ejede den, brændte kostalden, som ved denne lejlighed blev betydeligt udvidet. Jensen sælger 1902 gården til Mikkel Jørgensen, en på egnen meget kendt mand, særlig som hingsteopdrætter og politiker, det sidste fik han nu ikke meget ud af. Han havde før ejet Bjergbygård og Charlottendal, og senere købte han Lerbæk ved Frederikshavn. Han sælger gården til Anton Bøje fra Ørsted 1908, hans kone var sønderjyde, deres børn: Andreas, Jens Christian og Marie. Han sælger den til en høj pris under krigen til Marinus Markussen fra Floes, gift med Karen Jensen fra Skørring Mølle. Børn: Christian og Karen Margrethe. Han var engageret i en større landejendom, som da den skulle realiseres efter krigen, tog alt hvad han ejede og han måtte forlade Råballe. I de senere år er de 3 overmarker, som blev købt 1855 af Tejsner, bortsolgt til Elgårdsminde. Landbosparekassen i Randers, som overtog gården efter Markussen, sælger den til forpagter Brach, Clausholm, hvis svigersøn, Undahl Behrens 1916 bliver bestyrer. Gården har nu samme størrelse som i 1688, et lille hjørne simpel jord er solgt til Dyrholmen og 2 ganske små parceller købt fra Fløjstrup, se under matr. nr. 6k og 7g. Undahl Behrens er gift med Mette Brask, (*Brach*) datter af forpagter Brask, Clausholm. Børn: Kirsten, født 1923, Karen, født 1925 og Grethe, født 1928. Der er fornylig købt nogle tdr. land fra matr. nr. 3f og underlagt gården.

Matr. nr. 2, Dyrholm

Nuværende ejer: Alfred Nielsen

Dyrholm var en mindre, ensomt beliggende gård på en holm ved Oksenbækken. Der boede 1785 en enke, Else Madsdatter, som blev gift med Jens Jensen Harbo, som efter Elses død gifter sig med Margrethe Jensdatter fra Hørning 1798. Efter Jens Jensens død gifter hun sig med skriverkarl Espen Bach, Gl. Estrup 1807. 1835 bliver Niels Knudsen Hald, se 9 F., gift med datteren, Nille Marie Jensdatter, og han overtager Dyrholm. Deres børn var: Knud Peter, se 6a M. og Espen Nielsen Back, se 9, 2 F. Efter Niels Halts død gifter enken sig igen med Anders Tækker fra Auning 1855. Han sælger gården til Peder Poulsen Hvid fra Linde, gift med Maren Nielsn Mariager, hvis moder var født i Krogsager, se 1. Efter at være flyttet til Linde for at overtage hendes fødegård, sælges Dyrholm til Jeppe Kristensen, se 6e F, 1885, som 1914 overdrager den til sin svigersøn Otte Buhl fra Bredsten ved Vejle, gift med Sofie. De andre børn: Mette Marie, se 7 F., og Knud, som har en gård ved Vejle. Han (*O. Buhl*) flytter gården op til Råballevejen på et stykke jord, som var købt fra Råballe. Han kunne imidlertid imidlertid ikke klare den og sælger til Alfred Nielsen fra Moeskær, se 1. I de senere år da man uddybede Oksenbækken, stødte man på rester af køkkenmøddinger fra oldtiden.
